

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Savi'nin İğfali

BUCHI EMECHETA

VARLIK

Afrika'nın en büyük kadın yazarlarından biri olarak kabul edilen, Ibuza kabilesine mensup Bayan Buchi Emecheta, Lagos yakınlarında doğmuş ve evlendikten sonra kocası ve iki çocuğuyla İngiltere'ye yerleşmiştir. Toplumunun kızların eğitime karşı geleneksel direncine karşın, Londra Üniversitesi'nden sosyoloji dalında mezun olmayı başarmıştır.

Diğer yapıtları: *Joys of Motherhood* (Anneliğin Kıvancı), *The Family* (Aile), *Moonlight Bride* (Ayışığında bir Gelin), *Bride Price* (Başlık Parası), *Second Class Citizen* (İkinci Sınıf Vatandaş).

Varlık Yayınları, Sayı: 1052
Sertifika No: 10644
Birinci basım: 2009

© Buchi Emecheta, *The Rape of Shavi*
(New York: George Braziller, 1985)
2009, Varlık Yayınları A.Ş., İstanbul

ISBN 978-975-434-374-8

Dizgi ve Ofset Hazırlık: Varlık Yayınları A.Ş.
Baskı: Mart Matbaacılık Sanatları, İstanbul

VARLIK YAYINLARI A.Ş.
Piyerloti Cad. Ayberk Apt. 7-9 Çemberlitaş 34400 İstanbul
Tel: 212-516 20 04 - Faks: 212-516 20 05
e-posta: varlik@isbank.net.tr
[http://: www.varlik.com.tr](http://www.varlik.com.tr)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BUCHI EMECHETA

Şavi'nin İğfali

Türkçesi
ELİF ERSAVCI

VARLIK

Şavi adlı hayali bir ülkede geçen bu hayali olayların kurgusal öyküsünü Chisingali ve Ngozi Emecheta'ya ithaf ediyorum.

İÇİNDEKİLER

1	Ateşten Kuş	7
2	Cüzamlı Yaratıklar	17
3	Özgürlük Şarkısı	23
4	Ziyaretçiler	31
5	İnsan Irkının Üyeleri	39
6	Sığır İnsanları	47
7	Şavi Kristalleri	57
8	Yanlış Alarm	69
9	Dans Eden Kraliçe	75
10	İçki Partisi	87
11	İğfal	97
12	Kadınların Savaşı	105
13	Ronje Kayboluyor	115
14	Flip Geri Dönüyor	119
15	Ayoko'nun Sırrı	127
16	Asogba Şavi'den Ayrılıyor	135
17	Flip'in Vicdanı	149
18	Değişen Asogba	159
19	Yenik İhtiyarlar	167
20	Ista	175
21	Yeni Şavi	181

Ateşten Kuş

Bunca zaman süren bir kuraklıktan sonra dinlenmek güzeldi doğrusu. Kral Patayon kıtlığın kadın erkek, çoluk çocuk demeden herkesi atalarına kavuşturacağını sanmıştı. Anlaşılan bu kez atalar onları ağırlamaya hazır değildi. Ellisini devirmiş, yavaş düşünen, geçimli biri olan Kral Patayon’a göre bile, nehir tarıçası Ogene ne kadar övmüş olursa olsun, ataların mekânı çok da güllük gülistanlık değildi. Patayon, Ogene’nin kâhinlerine ve rahiplerine güvenmiyor değildi ama, atalarının yanına gidip de oraların nasıl olduğunu anlatmak için dönen olmamıştı şimdiye dek. Kâhinlerle rahipler ölülerin onlar aracılığıyla konuştuğunu iddia ediyorlardı, ne var ki tebaası tarafından hoşgörülle “Yavaş Adam” diye anılan Kral Patayon bu konuda bazen kuşkulanıyordu. Kâhinlerle rahipler, her şeye bir nebze doğaüstü bir hava katarak halkının zihnine korku aşlamaları açısından faydalıydılar. Bu yüzden Kral ortaya çıkıp açık açık, “Peki ama, ölülerin gerçekten de rahiplerin ağzından konuşup konuşmadığını nereden bileceğiz?” diye soramayacaktı. Onlar kendi işlerini yapıyorlardı, Kral da kendininkini. Üstelik böyle, her şeyin tıkrında gittiği bir günde neden yakınacaktı ki?

İnsanın danışmanlarıyla oturması, sakın sakın geçmişten konuşması, biraz da geleceği düşünmesi pek keyifliydi. Şu an için yeterince yiyecek vardı ve çocukların sağlığı yerindeydi. Güneş batıda ufka yaklaşıyor, hurma ağaçları uzun, cılız gölgeler çiziyordu; saray duvarları birbirleriyle boy ölçüşürcesine kalın ve sağlam görünüşlüydü. Gölgelerin arasında, yuvalarına tünemiş rengârenk kuşlar cıvı cıvı ötüyor, kuşların cıvıltısına tahammül

edemeyen saray papağanları kafeslerinde hoplayıp zıplıyordu. Kralın yaban kedisi bile sahibinin yanına tembel tembel kıvrılmış, uçsuz bucaksız sarayın bir o yanına bir bu yanına bakıyor ya da gerine gerine esneyip yalanmaya koyuluyordu. Büyükleri buraya, yani Şavi'ye yerleşmeye ikna eden, onlara tanrıçaları Ogene'yi bağışlayan, balık ve su veren yakındaki göllerden esen bir meltem, hurma ağaçlarının arasından geçip sarayın duvarlarının üzerinden aşılıyor, taraçada yan gelip yatmış, sohbet eden Kral'la en yakın dostlarına kadar ulaşıyordu.

Bir ara iki saray köpeği aynı anda havlamaya başladı, ama hani şu Kral Patayon'un bildiği, her ne ise yaklaşanının zararsız olduğunu kestirebildiği, rahat ve buyur eden bir tonda. Gelen muhtemelen karılarından ya da düzinelerce çocuğundan biri, belki de bir dostuydu. Telaşlanmaya gerek yoktu. Ağırlığını bir kolundan ötekine verip öğle üstü adamlarıyla yediği oğlak çevirmesinin artıklarını dişlerinin arasından çıkarmak için bir kürdan daha almakla yetindi. Tam bu işe koyuluyordu ki altı şefinin yavaş adımlarla taraçaya yaklaştığını gördü. Telaşsız adımlarla yürüyorlardı, vakur bir edaları vardı; bunun nedeniyse ikinci vaktinin kıyısında huzurlu bir öğle sonrası değildi sadece; hepsinin birer şef olmasıydı, orta yaşlı ve hepsinden öte, erkek. Onlar gibi orta yaşlarında olmak vakar gerektirirdi. Köpeklerin havlamasıyla kılları bile kıpırdamadı.

Şefler bir bütün halinde tek dizleri üzerine çöküp, üstlerindeki beyaz vücut örtüsünü omuzlarından sıyrıp koltukaltlarına sıkıştırarak başlarını eğdiler. Kral Patayon gülümsedi, karşılık olarak başını eğdi ve elleriyle ayağa kalkın anlamında bir hareket yaptı. Sonra oturmalarını işaret etti ve şefler usulca, ama incelikli bir hesapla, üçü kralın bir yanına, üçü diğer yanına yanaştılar. Sarayın duvarlarının iç kısmına yerleştirilmiş yükselteli oturma yerlerine yayılmış güzel kokulu hayvan derilerinin üzerine uzandılar. Sarayda hem hizmetkâr hem de koruma olarak çalışan delikanlılar sessiz çekirgeler gibi ortalıkta dolanıp soğutulmuş hindistancevizli içecekler, balla tatlandırılmış av eti, sinirleri gevşeten otlar,

jenja fıstığı ve yumurta ikram ediyorlardı. O meşgul havalarına karşın, tek söz çıkmıyordu ağızlarından.

Yavaş Adam diye bilinen Kral Patayon bir meseleyi aceleyle ele almaktan nefret ederdi. Çeyrek asırlık hükümdarlığından sonra adamları da buna değer vermeye başlamış, bu uzun ama anlamlı sessizlikleri saray duvarlarının arasında uygun görülen davranış şekli olarak benimsemişlerdi. Kral, ne olduğunu bilmesede, adamlarının saraya belli bir nedenle geldiklerini biliyordu, fakat meseleye kendi yöntemiyle yaklaştıklarından onları sıkıştırmak gibi bir niyeti yoktu. Bu yüzden onlarla birlikte ağırlığını bir kolundan ötekine aktarıp, sarayın duvarları boyunca uzayan gölgeleri seyretmeye devam etti.

Sessizlik her zamankinden de uzun sürünce Patayon boşluğa gülümsedi. Belli ki adamları mahcubiyet verici bir şeyden yakınmaya gelmişlerdi ve söze nasıl başlayacaklarını bilemiyorlardı. O da bu konuda onlara yardım edecek değildi. Kral ve adamları asla baskı yapmayacaklarına, mevkilerini kullanarak diğerlerine insanlık dışı muamelelerde bulunmayacaklarına kanları üzerine yemin etmişlerdi. Köleliğin ne olduğunu atalarından biliyorlardı ve Şavi artık bütün Sahra'da bir çocuğun krala nerede hata yaptığını serbestçe söyleyebildiği tek yer olmaktan kıvanç duyuyordu. Üstelik çocuk, bu yüzden asla cezalandırılmayacağını, hatta tavsiyesine kulak verileceğini ve belki de krallığın işleyişine bir katkıda bulunacağını bilerek başlıyordu söze. Kral Patayon'un, ondan önce de babalarının bu özgürlüğü sağlayabilmesi ve buna rağmen saygınlık ve vakarından bir şey kaybetmemesi etraftaki diğer krallıklar için bir muamma olmuştu hep.

Sonra adamlardan biri, işaret almışçasına havadan sudan konuşmaya başladı. Yavaş Adam Kral Patayon tekrar gülümsedi ve oyunun havasına uydu. Derken sarayın kralın karılarına ait bölmesinden inceden ama kararlı bir hışırtı duyuldu. Sekiz karısının üstüne yakında dokuzuncuyla evlenecek olan Patayon, her bir kadının kuşağının ve giysilerinin hışırtısını ezbere bilirdi. Bu sinirli hışırtının da ilk karısı, baş belası, çenebaz Şoşovi'den geldiğince

emindi. İşte şimdi tedirgin olmuştu Kral Patayon. Ne de olsa Şavi’de saygınlığın ilk koşullarından biri, bir erkeğin evinde düzeni sağlayabilmesiydi. Ama bu kadının yürüyüşü, uzun ve daha çok bir erkeğinkini andıran vakarsız adımlarla gelişi, belanın ayak sesleriydi. Kral Patayon’un yüzündeki süzgün gülümseme silindi ve yerine tutuk bir sırıtma geldi. Temkinli bir yavaşlıkla doğruldu ve yüzünden, bir anlığına, yirmi bin küsur insanı yönetmenin ve ailesinin saygınlığıyla onlara örnek olmak zorunluluğunun verdiği gerginlik okundu.

Ana Kraliçe Şoşovi kocasının yüzüne bakmadı. Meclisin tam ortasına dalıp diz çöktü: “Selam olsun sizlere, Kralımız ve sahip-lerimiz.”

“Ayağa kalk, Şoşovi, erkekler meclisine canın istediği zaman girmekte serbest olduğunu biliyorsun zaten,” dedi Kral Patayon müstehzi bir tonda.

Kralın adamları imayı fark ettiler, ama öyle boş bir ifade takındılar ki maske taksalar daha iyisi olmazdı.

Kralın iri kedisi Kai-Kai sahibinin yanından kalkıp yavaşça Şoşovi’nin yanına gitti, mırılama mırılama iri, tombul vücudunu Ana Kraliçe’ye sürttü. Şoşovi ayağa kalkarken kediyi okşadı. Rahatlamak için kediyi kucağına alası geldi fakat kedi çok iri ve ağırdı, bu yüzden vazgeçip ellerini önünde birleştirerek gözlerini oturan adamların üzerindeki boşluğa dikti. Aptalca bir şey söylese kimse onu öldürecek ya da ona zarar verecek değildi, ama Şavi gibi bir yerde insanlar birbirleri hakkında öyle çok şey bilirdi ki utanç hastalıktan tez alıverirdi insanın canını.

“Sahiplerim,” diye başladı konuşmaya, “sizleri saraya davet etmekte bir maksadım vardı. Hani bir söz vardır, kadınlar erkeklerimizin yaslandığı yumuşaklıktır, diye. Ama kimi zaman bu yumuşaklık erkeklerimize ve sahiplerimize bir şeyleri kibarca hatırlatmalıdır. Sizden meselenin özüne inerek, dostunuza ve kralınıza buraya neden geldiğinizi açmanızı rica ediyorum. Zira bir kişinin arkadaşı bir hata yapmışsa, o kişi de bütünüyle suçsuz değildir. Tanrıçamız Ogene hepimizin birbirimizden sorumlu

olduğunu buyurur ve bizi cemaat ruhunun ölmesine kayıtsız kalmaktan, halkımızın Ogbe Asaba’da yaşamaya zorlandığı hayata dönmekten men eder.”

Adamlar sol yanlarına vurup başlarını sallayarak bir ağızdan ciddi ciddi, “Ogene korusun!” dediler.

Her zamanki gibi uzun, ürpertici, sadece Kai-Kai’nin yüksek sesli mırıltısıyla kesilen bir sessizlik oldu. Kral adamlarına baktı, anlamlı sessizliği onlardan bir açıklama beklediğini gösteriyordu. Gözlerini en eski ve en güvenilir dostu, mahcubiyet içinde bir o yanına, bir bu yanına yaslanan Egbongbele’ye dikti. Egbongbele öksürüp konuşmaya başladı.

“Ana kraliçemizin sıkıntıları asla önemsiz değildir. Çünkü biliriz ki, eğer kişi kadınlarını hoşnut ederse, hayat da onu hoşnut eder, öyle değil mi?”

Patayon soğukkanlılıkla araya girdi, “Konuya girebilirsin Egbongbele. Burası özgür bir krallık. Bazen kendi evinde olup bitenlerden en son senin haberin olur. Şavi’de hiç kimse kralla konuşmaktan korkmamalıdır. Şoşovi bile aklına geleni söylüyor.”

Egbongbele bundan ne anlam çıkaracağını bilemedi, bu yüzden de bu çetrefilli işi grubun en genç ve patavatsızlığıyla ünlü üyesine havale etti.

“Mensa, ayağa kalk ve krala nerede hata yaptığını anlat.”

Otuzlarının başlarında, fazlasıyla hevesli bir genç adam sarsak bir enerjiyle ayağa kalkıp baklayı ağzından çıkardı: “Kral, Ayi’nin güzel ve itaatkâr kızını dokuzuncu kraliçesi olarak almadan önce Şoşovi’ye bir inek vermeli. Şoşovi bir inek istiyor.”

Egbongbele şimdi iyice kafası karışmış görünüyordu, Şoşovi ise çaresizlikten ellerini ovuşturmaya başlamıştı. Patavatsız Mensa’nın Kral Patayon’la böyle konuşmasına niye izin veriyorlardı ki? Niyeti neydi bu adamların? Onunla alay ederek eğlenmeye mi çalışıyorlardı yoksa? Onun öfkesini ve gururunu hiçe saymaya mı çalışıyorlardı? “Şoşovi inek istiyor”, öylesine, sanki Şoşovi ete aç bir aslanmış gibi. Adamlar buna gülmeyecek kadar terbiyeliydiler, ama o hepsinin içten içe güldüğünü, hatta kocası

Kral Patayon'un o ifadesiz yüzünün arkasında kahkahalar attığını biliyordu. Aşağılanmış, gülünç duruma düşmüş hissediyordu kendini. İlk aklına gelen meclisin huzurundan derhal ayrılmak oldu, fakat böyle nezaketsiz bir davranış, bırakın ana kraliçeyi, kralın diğer karılarına bile yakışmazdı. Hükümrân kralın ilk karısı olduğuna, sonradan aldığı yedi genç kadına katlandığına, kralın vârisi Asogba'nın da anası olduğuna göre, kendisi Ana Kraliçe değil miydi? Hayatı ve konumu soğukkanlılık ve uzlaşi gerektiriyordu.

Şoşovi savını kafasında netleştirmişti ve o kadar açık bir şekilde düşünüp taşındığı şeyi ne kadar alay etseler de gülünç duruma düşüremezlerdi. Orada durmaya devam etti, kolları önünde kavuşmuş, başı dikti; bunda boynunu sımsıkı saran, Ogene göllerinin yanındaki tepenin eteğinde bulunan değerli parlak taşlarla süslü ehulu gerdanlığının da payı vardı. Ehulu gerdanlıklarını takmak kralın kadınlarına özgü bir ayrıcalıktı. Şoşovi'nin boynunda çenesini destekleyen dört tabaka vardı. Bir kraliçe boynunda bu gerdanlık olmadan evinden dışarı çıkamazdı. Bunu öleceği güne kadar takmak zorundaydı. Şoşovi bakışlarını saray duvarının ötesine, saray binalarının kubbesinin göğe karşı sessiz silüetler çizdiği yere dikti.

Kralın en yakın dostu Egbongbele yine, ama bu kez aptal aptal gülüyordu. Utanç ve ayıp artık Şoşovi'ye değil, onlara aitti. Şoşovi meselesini ana kraliçeye yaraşır şekilde sunmuştu, şimdi onlara düşen de bunu kralın adamlarına yaraşır şekilde ele almaktı. Niyetleri Şoşovi'yi mahcup etmekse, hedefi tutturamamışlardı. Şoşovi'nin kararlı sertliği ve soğukkanlılığı onları da şaşırtacak şekilde ayarlanmıştı. Ve artık kocası Kral Patayon'un onlara yardım edemeyeceğini biliyordu.

Krallıkta herkes ona "Yavaş Adam" diyordu ve kendisi de insanları aksine inandırmaya çalışmamıştı; ama o, krala ilk oğlu Asogba'yı vermiş, babası Kral Kofi öldüğünde ağladığını, pek çok kez kendinden kuşku duyduğunu görmüş olan kadın, o abar-

tılı yavaşlığın ardında çok hızlı çalışan, çabucak ölçüp biçen bir beyin olduğunu biliyordu. Bekledi.

Egbongbele ayağa kalkıp, “Mensa durumu biraz kabaca ifade etti,” diye açıklamaya başladı; “Ana Kraliçemizin söylediği şey, Kralım, evine gidip Ayi’nin nazik kızıyla evlenme niyetinizi kendisine açmayı unutmuş olmanız. Ana Kraliçemiz bu haberi sarayda ne için olduğunu bilmediği bütün bu hazırlıkların yapıldığı sırada diğer kraliçelerden duyduğunu söyledi. Görünüşe bakılırsa yeni bir gelin bekleniyormuş, ama neden kendisine danışılmamış? Şimdi Kralımızdan, besili bir inek armağan ederek ona uygun bir şekilde danışmasını rica ediyoruz.”

Kral Patayon zahmet edip gözkapaklarını araladı, karısı Şoşovi’ye baktı. Ah şu pörsük memeli, kara kuru kadın! Karısının boynunu vücudunun geri kalanına bağlayan, çenesinin iki yanından başlayıp boynuna inerek kemikten bir üçgen oluşturan o iki kemiğe baktı. Bir zamanlar bembeyaz parlayan, güzelliğine güzellik katan dişlerinin arasında şimdi kara boşluklar vardı. Hâlâ eskisi kadar inceydi, ama bu yeni, kuru incelik ihtiyarlıktandı, vücudundaki kabartma şeklinde çapraz çizgiler oluşturan damarlar da öyle. Neden bu hale gelmişti bu kadın? Sürekli kendi kendine konuştuğu ve her ağzını açtığında dırdır edip bir şeyleri eleştirdiği için mi? Ağzından dökülen zehir yüzünden kimsenin sevmediği biri olup çıkmıştı.

Patayon karılarından ya da ev halkından birinin onu bu şekilde ifşa etmesi fikrinden hiç hoşlanmamıştı. Ama incindiğini göstermek aptalca olurdu. Şoşovi’nin derdini kralın arkadaşlarına açıklama görevinin patavatsız Mensa’ya verilmesinden de hoşlanmamıştı. Egbongbele ihtiyar heyetinde saygı gören birini de seçebilirdi pekâlâ. Yoksa dalga mı geçiyordu onunla? Patayon bunca yıllık dostu Egbongbele’yi defalarca sınamamış ve onun Ogene göllerini bekleyen kayalar kadar sadık ve sağlam olduğunu anlamamış olsa, bu vakarsız davranışının sebeplerini sorgulayabilirdi. Ama şimdi bunun yalnızca bir hata olduğunu biliyordu.

Belki de Egbongbele kralın baş belası karısı Şoşovi’yi alay konusu ederek eski dostunu hoşnut edeceğini düşünmüş, fakat Şavi halkının, “Eğer bir kadın yaramazlık yapan çocuğunu dövmenizi isterse, bu sözleri yüreğinden gelerek söylemediğini bilin,” dediğini unutmuştu. Sadece aptallar böyle sözleri düz anlamıyla alırdı. Demek ki insanı en yakın dostları bile o kadar iyi tanı mıyordu. Evet, Şoşovi baş belasının tekiydi, ama aynı zamanda ilk karısı, babası Kral Koi’nin kendisine seçtiği ilk gelin, üstüne üstlük Asogba’nın da annesiydi.

Kral Patayon’un bakışları gayri ihtiyari sırtını bir egbo ağacına dayamış, öfkeli öfkeli bir şey çiğneyen Asogba’ya kaydı. Annesi gibi onun da gözleri saray kubbelerinin üstüne, gökyüzüne dikilmişti ve bu mesafeli kibirle, söylenen her şeyi önemsizleştirmeyi bir şekilde başarıyordu. Patayon uzaklardaki boşluğa dikili bu gözlerin pek az şey kaçırdığının farkındaydı. Ama bu danışmanların annesine gösterdikleri muamele karşısında ne hissettiğini nereden bilecekti? Şoşovi böyle bir aile meselesinden yakınmak için buraya gelmemeliydi.

Ah şu kadınlar! Bir sinirlenmeye görsünler, ne kadar derinden sevdiklerini hemen unuturlar. Mantiğı, tedbiri elden bırakıverirler. Bu adalet arayışlarında kimin canını yaktıklarını düşünmezler bile. Zamanında Şoşovi’yi o kadar seven Patayon şimdi acı çekiyordu; vakti gelince kral tahtına oturacak olan, Şoşovi’den doğma Asogba da acı çekiyordu. Hepsi ne için? Sırf uzun bir kuraklığın bitişini, tanıdığı her hükümdarın yapacağı gibi yeni bir kraliçe alarak kutlamak istediği için. Baş belası Şoşovi inek istiyormuş. Yeni gelinin geldiği gece ineği zaten verecekti ona. Sadece haber vermeden önce bütün hazırlıkların yapıldığından emin olmak istemişti. Şimdi Şoşovi öğreneceğini öğrenmişti işte. Hayatı kendisine zehir etmek için başına ne belalar açacağını bir tek Ogene bilirdi. Kızın ailesine daha çok baskı yapmak zorunda kalacaktı artık – bir krala yakışmayacak hayli onursuzca bir hareketti bu. Ama başka ne yapabiliirdi ki? Şoşovi bu meclise gelip de onu bu şekilde teşhir etmemeliydi...

Büyük, hızla hareket eden bir bulut ansızın belirip gökyüzünden kopuverdi, bir anlığına bulut gibiyken, sonra olağanüstü uzunlukta bir ev, ardından da bir kuş şekline büründü. Çok büyük bir hızla, iplik eğiren bir kadının mekiğinden bile hızlı dönüyordu. Derken tütün içmiş gibi duman çıkarıp öksürmeye başladı; sonra, insanların ne deyip ne yapacaklarını düşünmesine kalmadan, ateşten kuş sıçrayıp Şavi'ye, saray duvarlarının hemen dışına, Ogene göllerinden birinin yakınına çakıldı. Şavi'nin sıradan halkı, kral, kralın adamları, onların karıları ve çocukları, canlı olan ne varsa, hepsi koşup saklandı.

“Ne bu? Aramıza inen bu şey ne?” diye sordu insanlar birbirlerine. “Yoksa kraliçenin öfkesi o kadar büyüdü de, Şavi'ye esrarengiz bir ateşten kuş göndermesi için Ogene'ye çağrıda mı bulundu?”

Kral Patayon harmanisini ve sarsak vücudunu toparlayıp koşmaya başladı. Egbo ağaçlarının, uzun kaktüslerin arasından, saray duvarlarını geçip üç gölün en büyüğüne vardı. Orada diz çöktü, yüzü korkudan çarpılmış, dua edercesine konuştu gölle, “Şavi'ye inen bu canavar nedir, Ogene Ana ve bütün göllerin tanrıçaları? O ateşten kuşun içinde kim var, ne var? Şoşovi'ye ineğini vereceğim. Söz veriyorum vereceğim, ama lütfen, ebedi analarımız, çocuklarımızı böyle dehşete düşürmeyin,” diye devam etti Kral Patayon. Ancak, ilk patlamadan sonra hiçbir şey olmadı. Kral Patayon boğuk bir sesle dua etti. Sakin Ogene istifi ni bozmadı. Egbo ağaçları, gövdeleri çıplak ve savunmasız, ince görkemplilikleriyle vakur, duruyorlardı. Kaktüs sürgünleri küçük karınca yuvaları gibi tümsekler çiziyordu.

Hava çok durgundu şimdi, Patayon yukarı bakıp başının üstünde uzanan berrak mavi göğe karışan çok ilginç, yoğun bir duman yayıldığını gördü. Uçsuz bucaksız sahra, kaktüs sürgünleriyle ufukta kaybolup gidiyor, sonra Şavi'yi devasa gözcüler gibi çevreleyen tepelerin yamaçlarıyla karşılaşıyordu.

Ama ne sahra, ne de tepeler Patayon'a bir şey söyleyemiyordu. Belki de bu olay onların, hatta Ogene tanrıçalarını da aşiyordu.

Hem Şavililerin korunaklı çöl memleketlerinde asırlardır taptığı, her şeyi danıştığı Ogene ve kardeşi tanrıçalar, gökgürültüsü gibi bir sesle uçan bir kuş, kuyruğundan duman tüten bir kuş, insana benzer yaratıklar taşıyan bir kuş hayal edebilir miydi hiç?

Ogene Patayon’a cevap vermedi. Bu onun ötesindeydi. Bu yeni bir şeydi, öyle ki bir daha hiçbir şey eskisi gibi olamayacaktı.

Cüzamlı Yaratıklar

“Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak,” diye dile döktü Patayon düşüncelerini. Ve aklına söyleyecek başka bir gelmediğinden etrafa kulak kesildi. İstirap çeken insanların boğuk inlemelerini duyuyordu. Havayı kokladığında yanık et kokusu alıyordu. Patayon ibadetinden kalkıp ağaçlığın arasından uçağın düştüğü yere doğru baktı. İnsana çok benzeyen, hareket eden şekiller gördü, birbirlerini alevlerin içinden çekmeye çalışıyorlardı. Bu durumda kim olsa aynısını yapardı; ama Patayon, canını acıtan bir şekilde çömeldiği yerden görebildiği kadarıyla, bunların insan olduğundan emin değildi. Hem bazı hayvanların da aynı şekilde davrandığına tanık olmuştu.

Daha iyi görebilmek için yer değiştirdi. Evet, insana benziyorlardı, Patayon’dan ve Şavi halkından pek bir farkları yoktu. Ama Patayon, kaza mahallinden epey uzakta olmasına rağmen, bu yaratıklarda tuhaf bir şey olduğunu hissediyordu. Bir kere kıyafetleri bir garipti, derilerinin rengi de korkutucu derecede acayipti, cüzamlılarınkine benziyordu; çıgıllıkları sanki biri burunlarını tıkıyormuş gibi geliyordu kulağa, vahşi hayvanların tahrik edildiğinde çıkardıklarına benzer sesler çıkarıyorlardı. Yine de, nihayetinde hayvandan çok insana benzedikleri kararına vardı yavaş ve vakur Patayon. Ama danışmanlarının, rahiplerinin ve halkının diyeceklerini duymadan bu keşfi paylaşmayacaktı.

Peki o vakte dek ne yapacaktı? O baş belası kadın yine yapacağını yapmış, Ogene’den tuhaf görünümlü bir ateş kuşunun içinde cüzamlı yaratıklar göndermesini istemişti. Zaten Patayon bir zamandır göl tanrıçalarının daima kadınların tarafını tuttu-

ğundan şüpheleniyordu. Şoşovi inek istemişti ve sabırsız tanrıçalar Patayon'un ne diyeceğini, ne yapacağını düşünmesine fırsat bırakmadan, komik sesler çıkaran, ondan da komik kıyafetler giyen bu cüzamlı musibetleri göndermişti. Şimdi sırf aptal bir inek, kıskanç bir kadın yüzünden, Şavi'deki herkes acı çekecekti.

Patayon üzerindeki kumaşı düzelterek, sonra tekrar düzelterek, neyi beklediğini bilmeden beklemeye devam etti. Durmadan omuzlarını silkiyordu, Yavaş Patayon'un düşündüğüne işaret etti bu. Kendi kendine homurdanıyordu ki koca bir yaprak yığını üstüne doğru geliverdi. Patayon ayağa fırlayıp haykırdı, "Ogene, acı bize!"

"Baba, benim," dedi Asogba kamuflajını vücudundan sıyrıp ayağa kalkarken. Her zamanki yampiri gülüşü daha bir belirgindi; Patayon bunun istihzadan mı, yoksa hayranlıktan olduğunu kestiremezdi. Asogba babasının bir dakika önce o ateşten kuşun düşüşü için Ogene tanrıçalarını suçladığını, sonra da kendisini kurtarsınlar diye onlardan yardım dilediğini duyduysa bile bunu belli etmedi. Genellikle böyle davranırdı. Babası Patayon'un, kadınların sadece erkeklerin başına bela olsunlar diye yaratıldıkları görüşüne katılsa da, korktuğunda annesine seslenirdi önce. "Oraya gidip ateşten kuşun içinden çıkan insanlarla tanışmak istiyorum," dedi Asogba sert ama sakın bir tonda.

Patayon'un göz kenarları hiç şu anki kadar kırmızı olmamıştı. Göldeki balıklar gibi ağzını bir açıp bir kapıyordu. Kral korkmuştu ve korkusunu bu pervasız oğlana da bulaştırmak istiyordu. "Korkmuyor musun hiç, delikanlı?" diye sordu sonunda. "Annenin öfkesine hâkim olamayıp Ogene'den tuhaf görünümlü bir ateşten kuşun içinde cüzamlı yaratıklar göndermesini istemesi yetmedi mi? Bir de üstüne oraya gidip onları Şavi'ye getirmek mi istiyorsun? Sana da cüzamlı gibi görünmüyorlar mı?"

"Öyle mi dersin baba? Yani bu insanlar Ogene göllerindeki tanrıçalarımızdan mı geliyor? Bu hiç aklıma gelmemişti. Derilerinin rengine gelince, cüzamlıdan çok kötü yıkanmış albinolara benziyorlar bence, yüzlerinde leke yok hem. Sanırım Ogene bun-

ların işini doğru dürüst bitirmemiş, belki de o yüzden tamamlanmaları için güneşin altına bırakmıştır... Bilmiyorum, ama öğrenmek istiyorum.”

İkisi de sessiz, düşünüyordu. Asogba bir egbo ağacına yaslanıp kaykıldı, kaza yerini daha iyi görebilmek için gözlerini kısıp bakıyordu. Bir şey düşündüğünde yüzü annesininki gibi çarpılırdı, şimdi de çatılan kaşları alnına derin çizgiler çiziyor, böyleyken hiç de yirmi iki yaşındaymış gibi görünmüyordu. Bu düşüncelere dalmış halini bir parmağını ısıklık çalacakmış gibi ince dudaklarına götürerek, suni yollarla karartılmış görünen koyu renk kirpiklerinin arasından etrafı gözleyerek daha bir vurguluyordu. Bir kez aklını toplayıp kararını verdi mi de alnındaki çizgiler düzelir, ince dudaklarına o yampiri gülümseme yerleşir, bu gülümseme yakınlardaki boş bir küstah sırtmaya varırdı. Kimi zaman bir utancı örtbas etmek için başvuru, kimi zaman da donuk, hissiz bir jest olarak kullanılan bu sırtma hep rahatsız ederdi Patayon’u, önce ilk karısı Şoşovi’de, şimdi de bu sırtışı daha da abartılmış bir haliyle miras alan Asogba’da.

“Bu hiç komik değil Asogba. Hepsi annenin suçu ve sen de bunu biliyorsun,” diye terslendi Patayon.

“Evet baba, ama bir düşünsene, ya bu insanlar tehlikedeysen, ya kölelikten kaçan mültecilerse, tıpkı uzun zaman önce büyük-büyük-büyük babalarımızın yaptığı gibi? Ya yardıma ihtiyaçları varsa? O zaman Ogene bizi asla affetmez, öyle değil mi? Hatırlasana baba, hepimizin bu dünyada mülteci, göçmen yabancılar olduğunu bana sen öğretmedin mi? Dalgalar gibi gidip geliyoruz derdin bana, hatırlamıyor musun? O halde neden izin vermiyorsun bu mültecilerin çığlıklarına cevap vermeme?”

“Asogba, ben sana gitme demedim ki,” diye söze başladı Patayon, elden giden vakarını geri kazanmaya çalışarak, “sadece bunların insan olduğuna dair şüphelerim var dedim. Zira insan değillerse ruhları yoktur ve biz ruhları olmayan şeylere ne diye acıyalım ki, tehlikeli hayvanlar olmadıklarını nereden bilelim?”

“Ama baba, şu egbo ağacının arkasında durup onları yakından izledim ve başlarına çok fena bir kaza geldiğine ikna oldum. Hatta görünüşe göre aralarından birkaçı ölmüş bile. Acıyı hissediyorlar, konuşuyorlar, iki ayakları üstünde yürüyorlar. İnsan olduklarına inanman için daha nasıl bir kanıt sunmalarını bekliyorsun?”

“Asogba, sen hiç bu renk insan gördün mü? Böyle kuş gibi uçan insan gördün mü? Bu yaratıklar buraya uçarak geldiler!”

Asogba sessizdi ve yüzündeki çok bilmiş sırıtmadan eser kalmamıştı. Babası haklıydı. Sadece kuşlar yahut hava hayvanları uçardı, bildiğı kadarıyla insanlar uçmazdı.

İki adam yüz yüze durdu. Krala itaatsizlik sık rastlanmayan bir durumdu ve bunu bilen kral, yönettiğı insanlardan birinin kendi dileklerine karşı çıkmaya meyledeceğı bir köşeye sıkışmamak için fazladan dikkatli davranırdı. Ve şimdi, hem de kendi oğlu mu karşı çıkacaktı ona! Patayon vaziyeti kurtarmak için şöyle mırıldandı, “Sana gitmemeni emrediyor değilim, sadece tavsiye ediyorum, tıpkı her babanın evladına ve vârisine tavsiye edeceğı gibi.”

Oğlunu durdurmasının başka yolu yoktu. şavililer fiziksel ikna yöntemlerine ancak son çare olarak başvururdu. Kötü bir insanın kötü alışkanlıklarını bırakması için onunla konuşmak gerektiğine inanırlardı. Bir de, utancın insanı her türlü hastalıktan veya fiziksel saldırıdan daha çabuk öldürdüğüne. Böylesine içli dışlı bir toplum, kabahatli kimseyi kendi vicdanıyla baş başa bırakabilirdi. Verilen tek ceza cana karşılık candı ve şerefi, vakarı can gibi görürlerdi. Çünkü, diye sorarlardı, insanın elinden şrefini ve vakarını alırsanız geriye neyi kalır? Başka birini öldüren bir insan, öfkeden olsun olmasın, cezasını kendi canıyla ödemeliydi. Bu da, bir zamanlar Kral Kokuma’nın topraklarında köleyken çektikleri acıların bir sonucuydu. Bu yüzden, oğlunu itaat ettirmenin ona ölmeyi emretmekten başka yolu yoktu. Onu vicdanıyla baş başa bırakacak, vicdanı da, şüphesiz, kralın otoritesini sorgulamanın doğru olup olmadığını düşünüp sızlayacaktı.

Ne var ki Asogba'nın vicdanı farklı çalışıyordu. Bütün hayatı boyunca, neredeyse yirmi üç senedir ilk defa, babasının her işi yavaştan alması karşısında sabırsızlığa kapılıyordu. Bu adamdan, her ne kadar babası olsa da, çok yavaş davrandığı için ve daha genç karıları annesini aşağılamaktan olumsuz bir zevk aldığı için bıkmaya başlıyordu artık...

Ansızın insanın içine işleyen bir çığlık yarıverdi çöl havasını. Egbo ağacının ince uzun yaprakları bu çığlıkla titremiş, bir anda kararmıştı sanki ve yakınlardaki her insanın tüyleri diken diken oluvermişti. Asogba yaslandığı egbo ağacının iki çıplak dalının arasındaki boşluktan dikkatlice baktı ve gördüğü manzara karşısında ağlamak istedi.

Babasıyla dobra dobra konuştu. “Bu bir annenin feryadı. Bak, yavrusunu taşıyor, bana kalırsa çocuk ya ölmüş ya da can çekiyor. Gidip yardımımıza ihtiyaçları olup olmadığını öğrenmeliyim. İnsanlıklarını sonra konuşuruz.”

Böyle diyip, ölü sürgünler ve ölen çalıların arasında, su rengi gök kuşunun indiği açık alana yürüdü Asogba sessizce.

“Onun yerine saray muhafızlarından birinin gitmesine izin verse olmazdı sanki. Sanki o yönetmeyecek ülkeyi,” dedi Patayon yüksek sesle, yalnız olduğunu ve kendi kendine konuştuğunu sanarak.

Ama çok geçmeden yaprakların hâlâ kımıldadığını ve egbo ağaçlarının arkalarındaki adamları yerinden çıkarttığını görünce sustu. Ağaçların arkasında arazi olan adamlar, anlaşılan baba oğul arasındaki savaşın tek kelimesini bile kaçırmamışlardı.

“Belki de Asogba, Şavi halkına sen, hükümdarımız öldükten sonra onları korkusuzca yönetebileceğini göstermek istiyordur,” deme cesaretini gösterdi Egbongbele.

“Henüz ölmeye niyetim yok, dostum” diye tersledi onu Patayon.

Egbongbele duymasına duydu söyleneni ama duymazlıktan geldi. Dönüp adamlarına seslendi, “Herkes kendi egbo ağacına dönsün; hepiniz oklarınızı zehre iyice bulayın ve sebatla kaza

yerine nişan alın. Böylece prensimizi onu mahcup etmeden koruyacağız. Prensimiz bunu bilmemeli, çünkü oraya gidip o tuhaf yaratıklarla yüzleşmek sadece kraliyet kanında bulunabilecek bir cesaret gerektirir. Onunla gurur duymalıyız.”

Kralın adamları egbo ağaçlarının arkasındaki yerlerini aldılar, okları uçmaya hazır, kaza yerinin kumlu merkezinde olup biten her hareketi izliyorlardı. Hepsi de, Patayon da dahil olmak üzere, bu ateşten kuşun bir değişimin habercisi olduğunu hissediyordu içten içe. Bu değişim iyi miydi, kötü müydü, orasını bir tek Oge-ne bilirdi.

Özgürlük Şarkısı

Asogba'nın ayak sesleri kesildikten sonra hüküm süren sessizlik herkesi kendi düşünceleriyle baş başa bırakmıştı. Nasıl olmuş da Ogene rahipleri bu olayı önceden görememişlerdi? Onlar ki her şeyi bilmesi gerekenlerdi. Ve nasıl olmuş da kralın kendi ölü babası, hani şu hep Bilge Adam dedikleri, hiç böyle bir gün görmemişti? Bilge Adamın babası Kral Kofi oğluna atalarının hikâyesini anlatmıştı, üstelik bir şeyleri anlamaya başladığı yaştan beri saray krionları ona bu hikâyeyi şarkılı türkölü söyleyip durmuştu. Babası da Kral Patayon'a aynısını yapmış ve Patayon da, sıra ona gelince, bütün hikâyeyi şimdi bunca meraklı çıkan Asogba'ya anlatmıştı. Krionlar özgürlük şarkısını her gün çalıp söylerdi, böylece bütün çocuklar, sesleri ne kadar ahenksiz ve ham olursa olsun, bu şarkının ezgisini öğrenebilir, söyleyebilirdi. Şarkının sözleri şöyleydi:

“Şarkı söyleyen Şavililere kulak verin!

Verin de duyun özgürlük şarkısını!

Özgürlük şarkısını söylüyorlar durmadan,

Söyleyip şöyle diyorlar Büyük Kral Kokuma'ya

‘Senin olsun himayen de, gongun da,

Çünkü biz kendi efendimiz, kendi hamimiz olmak istiyoruz.’

Şarkı söyleyen Şavililere kulak verin,

Verin de duyun bu şen özgürlük şarkısını.”

Ataları Şavi'ye yüz on günlük yürüme mesafesinde bir yerde, Kokuma denen krallar tarafından tutsak edilmişti zamanında. Ne zaman tanrıya kurban sunulacak olsa kral Ogbe Asaba denilen bir yerde yaşayan insanların kızlarından yahut oğullarından bi-

rini getirtirmiş. Zavallı kurban öldürölürmüş ve, âdet böyle süregeldiğinden, bunu sorgulamak kimsenin aklının ucundan bile geçmezmiş. Hiçbir ücret almadan kral için çalışırlar, sırf kurbanlık niyetine üremeye teşvik edilirlermiş. Üzerinde düşünmedikleri bu hayat tarzı sürüp gitmiş, ta ki, efsaneye göre, bir zamanlar kralın oynaşı olan genç bir kız Şavi adında bir oğul doğurana kadar. Kız Ogbe Asabalı olduğundan, kral onunla evlenmemiş, hat-ta onu en düşük rütbeli kraliçelerinden biri bile yapmamış. Kız kendi varlığı ve oğlu Şavi'nin kimliği konusunda ağzını açmayacak, açarsa cezası ölüm olacaktı. Ogbe Asaba'daki herkes genç kızın hikâyesini, kuraklık yüzünden kurban edilmek üzereyken onu kurtarması için göklere nasıl yalvardığını ve o anda nasıl birdenbire yağmur yağmaya başladığını biliyordu. Bu olay üzerine kızın canı bağışlanmış, ancak Kokuma'nın oğlu genç prens, kızı olağanüstü çekici bulmuştu. Kızın prensten olma oğlu Şavi Ogbe Asaba'da yaşayıp büyüse de, ona belli ayrıcalıklar tanındı. Kral ona her sene, tatlı patates festivalini annesiyle birlikte kutlaması için bir keçi gönderiyordu. Gerekli zamanlarda, sarayda yaşayan prenslerinkine benzeyen kaliteli vücut örtüleri veriliyordu.

Annesi ona bu ayrıcalıklı muamelenin sebebini anlattığında, Şavi Ogbe Asaba'da köle hayatı süren insanlardan biri sayılmasına doğal olarak içerledi. “Neden,” diye sormaya başladı durmaksızın kendine, “bir köle muamelesi göreyim ki?”

O sıralar Şavi'nin gerçek babası Kral Kokuma öldü ve bir diğer oğlu, Kokuma Nta tahta geçti. Nta Şavi'nin doğumuyla ilgili hikâyeyi duyduysa da bunu asılsız bir dedikodu olarak yok saymaya kararlıydı. Babasının verdiği ayrıcalıkları bile esirgedi Şavi'den. Ama o bu aşağılanmalara metin bir erkek gibi katlandı. Utanç içinde genç Ejema'yı kendine karı seçti ve çok geçmeden Ejema ona iki oğul verdi. Efsaneye göre Kokuma Nta, Şavi'nin büyük bir bilgelikle köle köyü Ogbe Asaba'dan bir kızla evlenmeyi kabullendiğini öğrenince gülümsedi. Çünkü bu, şu anlama geliyordu: Şavi'nin kraliyet kanında her ne hakkı varsa, bu oğullarına geçmeyecekti. Onların damarlarındaki kan, köle soyunun

kaniyla sulanmıştı. şavi daha da amansız bir keder ve öfkeye boğuldu ve bazen bir cani gibi konuşur oldu. Haklarını elinden alan Kokuma Nta'ya, üvey kardeşi olsa da, her zaman düşman olacağına yemin etti. Ve her tehlikeli düşman gibi, kendi hakkı olanı bir gün geri almakta kararlıydı.

şavi'nin damarlarında akan kraliyet kanıyla içinde büyüyen özgürlük ruhu çok geçmeden ayaklandı. Ogbe Asaba erkeklerini toplayıp onlara şöyle dedi: "Kral Kokuma'ya gidip özgürlüğümüz için pazarlık etmeliyiz!"

"İyi de bunu nasıl yaparız. Hepimizi öldürür. O bizim sahibimiz," diye hatırlattı oradakilerin çoğu.

"Benim sahibim değil. Biz aynı kandanız. Hayatım sona ermeden hepimizin özgür olduğunu görmeliyim," diye sert bir cevap verdi şavi acıyla.

Adamların çoğu afallamıştı. Bazıları haklı olarak, her yerde casusları olan kralın bu toplantıdan haberdar olacağından ve bu yüzden onları cezalandıracağından korkuyordu. Sonra bir de özgürlükle nasıl başa çıkacakları meselesi vardı. Daha önce hiç özgür olmamış, eş aramak için yollara düşmemiş, hayatlarını planlama zahmetine girmemişlerdi, çünkü kendilerini bildi bileli kral bu işleri onlar için hallediyordu. O kraldı, bu yüzden doğaüstü güçleri vardı ve onlar bu güçleri kurbanlar vererek memnun etmeyi kabullenmişlerdi, tıpkı kralların Olisa çağırduğında gitmek zorunda oldukları gibi. Kralın aklına ona hayat veren Olisa'dan özgürlük istemek gelir miydi hiç? Ogbe Asaba'dakiler için de durum aynıydı. Krala aitken nasıl özgürlük isteyebilirlerdi?

"Özgürlük sahip olması güç bir şeydir. Çok kez kralları bizim için en iyisinin ne olacağını ve bir duruma nasıl karar vereceklerini düşünürken izledim. Onlar bunu yapabiliyorlar, çünkü Olisa'nın lütfuyla donatılmışlar. Üstelik insanlar özgür olduğumuzu duyar durmaz bize saldırmaya başlayacaklardır, çünkü o takdirde Kokuma'nın himayesinde olmayacağız. Özgürlük güç bir şey," dedi aralarından bilge biri tekdüze bir sesle, başını kederle iki yana sallayarak.

“Kral gitmemize hayatta izin vermez,” diye fikrini bildirdi bir diğeri.

“Zaten nereye gidebiliriz ki? Her yer kralın,” diye ekledi bir üçüncüsü.

“Dinleyin, beni dinleyin,” diye bağırdı Şavi, kolları havada. Gözleri krallara yaraşır bir ışıqla parlıyor, ağzından otoritenin sesi çıkıyordu. Grubun üzerine derin bir sessizlik çöktü. Gördükleri baskı yüzünden aptallık raddesinde donuk olan gözleri, şimdi çocukları gibi masum bir bakışla Şavi’ye çevrilmişti.

Hepsi de köle ana babalardan, köle olarak doğmuşlardı. Sorgusuzca itaat etmek için eğitilmiş bir grup insan. Şavi’deki özgür ve ateşli kral kaniyla karşı karşıya idiler şimdi ilk kez. Başka bir itiraz düşünemediler. Nasıl düşünebilirlerdi? Kendi kendilerine düşünmeleri için bir sebep olmuş muydu hiç? Düşünme işini, hatırlayabildiklerinden beri, Kokumalar yapardı onlar için. Kimin öldürüleceğine, silah ve muska almak için kimlerin satılacağına, hangi ailenin üreyip sırf gösteri için çocuk büyüteceğine kral karar verirdi, ve şimdi Şavi karşılarına geçmiş, varlıklarının temellerini sorguluyordu.

“Köle olmaya devam edersek oğullarımızı, kızlarımızı ve bazen de kendi hayatlarımızı kaybetmeye devam edeceğiz. Size, pek çok insanın yaptığı gibi özgür yaşamayı ve yaşlanıp ecelimizle ölmeyi teklif ediyorum. Biz de insanız. Diğerlerinden farklı değiliz. Kralın bu mücadelede bizi öldüreceğinden korkuyorsanız da şunu unutmayın, bu şekilde en azından özgürlüğümüz için savaştığımızı bilerek öleceğiz.”

Bu toplantının sonucunda, Ogbe Asaba erkekleri krala bir heyet gönderdi, ki bu da kendi içinde daha önce hiç duyulmamış bir şeydi. Kralın bu dolabın arkasındaki beynin üvey kardeşi Şavi, yani Ogbe Asaba’da özgürlüğe kafa yorma kapasitesi olan tek kişi olduğunu anlaması uzun sürmedi. Bu hiçbir kölenin ya da köle ana babalardan doğmuş hiç kimsenin aklına gelmezdi. Kral diplomatik bir tavır takınarak heyetin söylediklerine katıldı. Sonra, “İyi ama nereye gideceksiniz?” diye sordu.

“Toprak bulacağız. Kendimize ait bir yer bulana kadar yürüyeceğiz. Dünya büyük, çok büyük bir yer Kralımız.”

“Peki düşmanlara, hayvanlara ve diğer onca tehlikeye karşı kim koruyacak sizi? Biliyorsunuz, özgürlük kolay değildir. Hayatınız boyunca size mükemmel bir şekilde bakıldı, bu yüzden tek başına olmanın nasıl bir şey olduğuna dair hiçbir fikriniz yok. Özgürlük, daha önce hiç özgür olmamış insanlara verildiğinde tehlikelidir. Sonunda sırf ben o vahşetleri durdurmak için orada değilim diye birbirinizi öldürmeye başlamanız işten bile değil.”

“Bütün bunları göz önüne bulundurduk, Kralımız, her şeye rağmen özgürlüğümüzü istiyoruz. Ve özgürlüğümüzün karşılığında size elli çuval kudos ödeyeceğiz,” diye ekledi Şavi, yaraya merhem sürercesine.

Genç kral ve Şavi uzun uzun, sert sert bakiştılar. Şavi biliyordu ki, şayet annesi Ogbe Asabalı olmasaydı, şimdi bu en yumuşak hayvan derileriyle örtülü kral taburesinde oturan Kokuma Nta değil, kendisi olacaktı. Kralın durumu fazla çabuk kabul ettiği gözünden kaçmamıştı. Şavi işlerin kolay olmayacağını çıkar-mıştı bundan. Diğer adamlarsa kralın görünürdeki samimiyetinden şaşkına dönmüştü.

Kral Ogbe Asaba kölelerinden elli çuval kudos almayı kabul ederken böyle büyük bir miktarı biriktirmelerinin yıllar süreceğini düşünmüştü, o da yalnızca bu kadar boş vakitleri olmamasını sağlamakla yetinecekti. Bu yüzden Ogbe Asaba heyeti anlaşmadan yalnızca birkaç ay sonra elli çuval kudosla çıkıp geldiğinde bayağı afalladı.

Kral adamlarını çağırıp ne yapması gerektiğini sordu. Hepside bir kralın asla sözünden dönmemesi gerektiğini biliyordu. Bu yüzden şöyle sordular ona, “Majesteleri, Ogbe Asabalıların sahibi kim?” Kral onların sahibinin kendisi olduğunu söyledi. “Öyleyse,” dedi adamlar, “köleler kralın, elli çuval kudos da kölelerin malıysa, kudos da kralın da malıdır.” Kölelerin sahip olduğu her şeyin krala ait olduğunu herkes bilirdi. Kral bu mantığı duyunca

çok sevindi, elli çuval kudosu bir kenara koydu ve kölelere o ve adamlarının ne düşündüğünü anlattı.

“Ama ya bize söz verdiğin özgürlük?” diye bağırdı Şavi.

“Özgürlük. Özgürlükmüş. Özgür değil misiniz sanki? Benim, Kral Kokuma Nta’nın sizin sahibiniz olduğunu unutmadığınız müddetçe istediğinizi yapmakta özgürsünüz. Hatta isterseniz paranızı geri alıp gönlünüzce harcayabilirsiniz de, ama hâlâ benim malımsınız. Bu büyük kasabamızda size özgürlük veriyorum. Şimdi gidebilirsiniz.”

Şavi ve adamları parayı alıp eve doğru yola koyuldular. Kalpleri kederle ağırlaşmıştı ve ne yapacaklarını bilmiyorlardı.

Bu da yetmiyormuş gibi, kral bir Koku ailesine iki oğluyla birlikte gelip onu ziyaret etmesi için haber gönderdi. Koku bunun ne anlama geldiğini biliyordu. Onlar saraydan ayrıldıktan sonra, büyücü hekimleri krala Kanene kasabasını arındırması gerektiğini söylemiş olmalıydılar. Kölelerin kralın saltanatında seslerini yükseltmelerinin, özgürlük istemelerinin tek açıklamasının Tanrı Olisa’nın kraldan hoşnutsuzluğu olabileceğini, tanrıyı yatıştırmak için de birkaç genç erkeğin kurban edilmesi gerektiğini söylemiş olmalıydılar. Koku ve diğer erkekler cüretlerinin sonucunun bu olabileceğinden önceden de şüphelenmişlerdi zaten. Koku aslında Şavi’yi suçlamıyordu, olanları Şavi’ye anlatıp durumu daha da kötüleştirecek de değildi, çünkü “Eğer söylersem, kral hepimizi birden almaya karar verebilir”di. Bu yüzden, terbiyeli bir köle gibi, Kral Kokuma’ya gitti. Üstelik bunun karşılığında oğlu Foli’nin bir sonraki hayatında Kokuma olacağını biliyordu. Aslında oğlunun büyüyüp kendi ailesi olan bir erkek olmasını tercih etse de, Ogbe Asaba’daki kimseye durumdan bahsetmedi. Çocuklarına da sadece Kral Kokuma’yı ziyarete gideceklerini söyledi.

Kral onları açık avluda endişe içinde bekletirken Koku ölüp ölüp dirildi. Oğullarına bakamıyor, gözlerindeki korkuyu görmelerini istemiyordu. Başka tarafa bakıp çocuklarının sorularını homurdanarak geçiştirdi. Nihayetinde Koku saraya çağrıldı ve ilk oğlunu berberinde getirmesi istendi. Koku küçük oğlunu av-

luda bırakarak içeri girdi. Çocuk orada, önceleri kendisiyle aynı boyda olan gölgesi iyice uzayınca, güneş batıda kayboluncaya dek bekledi.

Sonunda babası dışarı çıktı, minnetle eğilip ellerini ovuşturuyor, kralın ihsanını üzerine diliyordu. Kral sevecen bir tavırla çocuğa gülümsedi ve elindeki at kuyruğunu selam verircesine salladı. Koku kralın tahtta uzun yıllar kalması için dua edip küçük oğluna da aynısını yapmasını işaret etti. Çocuk, kafası karışmış bir halde, kraliyet üyelerinin önünde yapması öğretildiği şekilde secde etti ve kral kalkmasını söyleyinceye dek öyle kaldı. “Ne kadar asil bir ailen var, Koku,” dedi kral. Çocuk doğrulunca babasına sordu, “Ağabeyim Foli nerede?” Bunun üzerine babası iki yanağına tokat atıp krala tereddütlü, özür diler gibi gülümsedi, “Kusuruna bakmayın, küçük daha, ondan,” dedi.

Baba oğul Ogbe Asaba’daki evlerine doğru yürümeye koyuldular çabucak. Duygularını ancak eve girdikten sonra dışa vura bildiler. Foli, kralın sarayının içinde kurban edilmişti.

Bundan birkaç gün sonra, Kral Şavi’yle iki oğlunu çağirtınca Ogbe Asaba halkı hemen o gece köyü terk etti. Porsuk ağacının öz suyunu zehir niyetine nasıl kullanacaklarını da meçhule gittikleri bu yolculukta tesadüfen keşfettiler. Okların ucunu bu sıvıya batırdıklarında düşmanın tez elden öldüğünü anladılar. Kral Kokuma’nın adamları onları bulamadı, çünkü Ogbe Asabalılar ağaçların arkasında hiç kıpırdamadan durup saklandıkları yerden zehirli oklar atmayı öğrenmişlerdi. Kokuma’nın adamlarına görünmeden onları izlerken son adamın da gittiğini gördüler. Gece-leri olabildiğince çok yol alıyorlardı. Kokuma’nın topraklarından ne kadar uzaklaşırlarsa o kadar iyiydi. Yüz küsur gün yürüdüler, bir tek güneş tam tepedeyken dinlendiler.

Şavi, Koku, diğer yaklaşık otuz yetişkin ve çok sayıda çocuk her gün biraz yürüyor, ne bulurlarsa onu yiyor, et için de hayvan öldürüyorlardı. Sonunda bir yere vardılar, burada toprak düzdü, öyle ki dört bir yandan uzakları görebiliyorlardı, çiçekler daha ufak, ama daha parlaktı ve rüzgârda bir kuruluk vardı. Hava so-

ğuduğundan gece yol alamadılar. Nihayet, dört günlük bir yolculuğun sonunda Ogene göllerinde buldular kendilerini. Yıkanıp kurbanlar adadılar; ama Kokuma gibi insanları değil, kuşları kurban ediyorlardı. Duaları duyulduğundan ve göller onları besleyecek kadar bereketli olduğundan kuşlar, yeni yerleşim yerlerine Şavi adını veren bu insanların ibadet nesnesi haline geldi.

Bugün, yirmi bin küsurluk bir nüfusları vardı. Şimdiye kadar kimse kimseyi öldürmemiş, insanlar demokratik özgürlükleriyle refaha ermişlerdi, ta ki o gümüş kuşun tepelerine indiği, sakın ortamlarını paramparça ettiği güne kadar. Kral Patayon'un korkusu bağırsaklarında dolaşan bir yılan balığı olmuş, bugünden sonra hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını söylüyordu. Soğuk terler döküyordu, titredi. "Neden, neden benim devrimde olmak zorundaydı sanki bu?" diye sordu boşluğa.

Ziyaretçiler

Uçuş grubu soğuk, nemli bir öğleden sonra buluştu. Collingdale havaalanındaki yeşil çimler mükemmel durumdaydı, ama alanın kenarlarını süsleyen çiçekler ne yapacaklarına hâlâ karar verememişlerdi. Baharın ilk demleriydi, ama manzaraya ve havaya bakılacak olursa 1983'ün ilk aylarındaki kış hiç bitmeyecek gibiydi.

Ufak, tuhaf şekilli bir uçak havaalanının ortasında hareket etmeden duruyordu. Yün palto ve kalın eldivenler giymiş, otuzlarının sonlarında bir adam uçağın yanında dikilmiş, ayaklarını sinirli sinirli yere vuruyor, ikide birde küfrediyordu. Tepinirken bir yandan da eldivenli elleriyle vücudunu dövüyor, omuzlarını dikleştirip bu kadar soğuk olduğu için havaya, bu kadar geç kaldıkları için de arkadaşlarına lanet okuyordu.

Derken ufukta iki kişi belirdi. Biri kahverengi, yünlü bir montaya sarınmış bir kadındı, tepeden tırnağa kırmızılar giyinmiş bir çocuğu çekiştiriyordu. Adam onları görünce lanet okumayı bırakıp, yalnız insanların abartılı karşılama havasıyla ellerini sallamaya başladı. Tavırlarına bakılırsa arkadaşlarını on beş dakika değil, saatlerdir beklediği düşünülebilirdi. Kadınla çocuk da ona el salladı: kadın kontrollü bir hareketle, çocuksa küçüklerin doğal coşkusuyla. Çocuk hoplayıp zıplamaya başladı, eğilip bükülerek kadının elinden kurtuldu. Ördek gibi koşuyor, kırmızı pançosu bir o yana bir bu yana savruluyordu. Kadının şen kahkahası havaalanında yankılandı ve adamın kalın perdeli sesiyle yanıtlandı.

Adam kendine doğru koşan kızı yarı yolda yakalayıp kaldırdı, döndürmeye başladı. Collingdale hava meydanının açık havası mutlu seslerle doldu.

Adamla kadın buluştu. Adam kadını önce yanağından, sonra dudaklarından öptü, iki öpüşü de hafif ve teklifsizdi. Sonra fikrini belirtti: “Çok hoş ve sıcaksın.”

Kadın gülümseyip kumral saçlarını sallayarak montunun başlığından dışarı sarkıttı.

“Umutsuzluğa kapılmaya başlamıştım, kimsenin gelmeyeceğini sandım.” Adam şikâyet edecek gibiydi, ama geniş yüzündeki gülücükle neredeyse kaybolan ufak mavi gözleri mutluluktan parlıyordu.

“Ah Flip, sen hep böylesin zaten, oldum olası evhamlı ve bizim gibi sıradan fanilere karşı sürekli sabırsızsın,” dedi kadın hoş görüyle.

“Ne yalan söyleyeyim, ne düşüneceğimi bilemedim,” diye cevap verdi Flip.

“Epey uzun süre bekledin herhalde.”

“Eh, öyle sayılır; on beş dakikadan biraz fazla...”

Kadın kahkahalarını bastırmak için nafile çabalara girişti, Flip de dayanamayıp makaraları koyuverdi. Gülüştüler, kadın teselli niyetine ekledi, “Hava çok soğuk. Böyle buz gibi bir günde dışarıda birini beklemek benim de hiç hoşuma gitmezdi. İçeri girelim, diğerleri de birazdan gelir.”

Bu sırada uçağın etrafında hoplayıp zıplayan çocuk çiftin yanına gelip haberi verdi, “Bak anne, anne bak, geliyorlar. Dorf, babası ve İsta Teyze! İşte, geliyorlar!”

“Aa, evet, ne kadar da akıllısın Kisskiss. Haydi annenle birlikte içeri girip herkesten önce en güzel yeri kap,” dedi Flip eğlenerek.

Kisskiss’in uçağa çıkan metal basamakları tırmanmasını izlediler birlikte. “Yerinde olsam ben de onunla birlikte giderdim, Andria.”

“Haklısın Flip. Kisskiss’i orada yalnız bıraksam neler olabileceğini düşünmek bile tüylerimi ürpertiyor.”

Andria metal basamakları çıktı, Flip onun sağ salim içeri girdiğini gördükten sonra dikkatini kendisine doğru gelen üç kişiye yöneltti. Gelenler bir kadın, bir erkek, bir de peşlerinden gelen dokuz yaşında bir erkek çocuğuydu; Kisskiss’in ve annesi Andria’nın aksine, yeni gelenler ‘ben buradayım’ diye bağırıyorlardı. Çocuk istese de koşamazdı, çünkü sırtında bir okul çantası, bir elinde bir beyzbol sopası, diğer elinde de uzaktan küçük bir radyo gibi görünen bir şey taşıyordu.

“Ne soğuk bir gün,” dedi Dr. Ista Kidea hohlayarak. “Düne kadar memleketten ayrılıyorum diye üzülüyordum. Ama bu havanın da beni buralardan uzaklaştırmaya çalışacağını bilseydim üzülmezdim. Vay canına, şu hale bakın.” Bütün gözler doktorun havada fıldır fıldır dönen donmuş soluğuna çevrildi.

“İçeri girsen iyi edersin genç adam,” dedi John Mendoza oğluna. “Kisskiss’in sesini buradan duyabiliyorum.”

“O kız bebek gibi davranıyor. Bu yaygaraya ne gerek var ki,” diye sordu Dorf.

“Bak genç adam bütün kadınlar yaygaracıdır. İhtiyar Flip amcandan kulağına küpe olsun.”

“Kes şunu Flip,” dedi Ista kürk kaplı ensesini adamlara dönüp uçağın basamaklarını çıkarken.

Çok geçmeden, hepsi Newark uçuş kulübü üyesi olan Tara, Moshem ve Ronje de gruba katıldı ve hep beraber içeri girdiler.

Flip havalanmadan önce Collingdale kalkış pistinde ilerlerken diğerleri yerlerine oturup kemerlerini bağladılar. Havacılık mühendisi olan yirmi dokuz yaşındaki Moshem kendini kabin görevlisi ilan etti.

“Her şeyden bol bol var elimizde,” diye böbürlendi Dorf’la Kisskiss’e. “Aklınıza geleni söyleyin, hepsinden var uçağımızda.”

“Her tarafına fındıklı çikolata serpilmiş Kungfu dondurma vecc... bol bol bisküvi ve çikolata da var mı?”

“Çikolatayı daha önce de söyledin!” diye sözünü kesti Dorf çileden çıkmış bir şekilde. “Çikolata, çikolata, başka bir şey bilmiyor.”

“Bize çok, çok uzun zaman yetecek kadar çikolatamız var,” diye onayladı Moshem; gözlerinin köşelerini kırıştıra kırıştıra çocuklara öyle gülünç baktı ki Tara kahkahayı bastı.

“Bir şey mi kaçırdık?” diye sordu İsta arka koltuktan.

“Newark grubumuzda komedyen de varmış,” diye yanıtladı Tara.

Moshem yüzünü yolcuların geri kalanına çevirip bir yandan gözlerinin köşelerini kırıştırıp, bir yandan da kulaklarını oynattı.

Bunu izleyen kahkahalar kokpitteki Flip’in de kulağına geldi. Gülümsedi. Plan işe yarıyordu, Flip uçuş yüksekliğine çıktığında hayallere daldı.

Çocukluğunda Pazar okuluna giderken İsa’nın mucizelerinden biri hep aklını kurcalardı; hani şu İsa Peygamber’in deli bir adamın içindeki cinleri kovup bunları yakınlarda otlayan bir domuz sürüsünün içine soktuğu mucize. Ne acayip, diye düşünürdü. Domuzların sahibi ne yapacaktı? Hem adamın deli olması domuzların suçu muydu? İlgisini çeken bir diğer hikâye de Hazreti İsa’nın günaha çağrılarak sınanmasıyla ilgili olardı. İsa açken şeytan ona görünmüş ve eğer dağdan aşağı atlarsa bütün dünya krallığının ve ihtiyaç duyduğu tüm yiyeceğin kendisine verileceğini söylemişti, efsaneye göre. Flip’in o zamanlardan beri ne şeytanın insanların arasında yaşadığı, ne de varolduğu fikrini ciddiye almışlığı vardı. Ama nükleer gücü destekleyen bir Kilise Meclisi nasıl açıklanabilirdi? Öldürmeyeceksin, demişti Tanrı, ama kilise öldüreceksin, diyordu. Tanrı’ya inanan diğer birçok insan gibi Flip de ikilemdeydi. Ne yapmalıydılar? Tanrı’nın kendisine emanet ettiği o harika yaşam armağanını korumaya karar vermesinin nedeni de bu olmuştu. Böylece Newark havacılık kulübünden bazı arkadaşlarını birlikte kaçırmaya ve savaş halindeki iki devin uzağında güvenli bir yer aramaya ikna etmişti.

Saatler sonra, bir el tarafından dürtüldüğünde Flip derin bir uykunun kollarındaydı.

“Uyan Flip, uyan haydi,” dedi Ronje bastırmaya çalıştığı bir sesle.

“N’oluyo b...!” Cümleinin sonunu getirmede. Her şey planlandığı gibi giderken küfretmeye hiç gerek yoktu. Ronje de gülümsemi ve kokpiti işaret etti.

“Binoarkın göstergesine bakılırsa, gerçekten bir şeyler oluyor gibi,” dedi Ronje. Flip üstüne hafif bir robdöşambr geçirip kokpite yürüyen heyecanlı adamın peşine düştü merakla.

“Şuna bak Flip,” diye bağırdı Moshem, gözleri artık parlamıyordu.

Flip aleti eline aldı, Moshem’in geliştirdiği, binoark adını verdikleri yüksek duyarlı bir gayger sayacıydı bu. “Aman Tanrım, radyasyon bu düzeyde olamaz, değil mi? Döğmeye bastılar mı yani? Haydi daha yakın bir açıdan izleyelim.”

Flip uçağın gayger sayacının bir o bir bu döğmesiyle oynarken diğerleri heyecanlarını zar zor zaptedebiliyorlardı. Birkaç dakika sonra Flip aradığını buldu ve orada dikilen üç adam aynı anda haykırdı: “Ah!”

Alet, radyasyon seviyesini olması gerekenin bir hayli üstüne gösteriyordu: bu da kendi dünyalarındaki herkesin mahvı demekti. Newark’ı radyoaktivite bölgesinden ustalıkla uzaklaştırdılar. Er ya da geç bunun olacağını biliyorlardı, ya bilerek, ya da yanlış bir hesap sonucunda. Şimdi kokpitin kalın ve kurşunlu camından, her biri kendi düşüncelerine gömülmüş halde, yavaş yavaş yanlarından süzölen bulutları izliyorlardı donuk gözlerle.

Moshem nükleer silahlanmaya karşı kampanya başlatanlara katılmak yerine kendi güvenliklerini sağlamaya çalışmakla doğru bir şey yaptıklarından emin değildi. Öylesine sevdiği annesi, kız kardeşleri, amcaları ve teyzeleri olmadan hayatı neye benzeyecekti? Önce lisede, üniversitede, sonra da pilot eğitimi alıp savunma bakanlığında üst düzey bir işe girdiğinde başarılarıyla ne kadar gurur duymuşlardı. Hollanda, Amerika ve İsrail’de ta-

nıdığı, içinde büyüdüğü o küçük topluluklar da yok mu olacaktı? Ailesi ne yapıyordu şimdi? İradesi dışında “Anne!” diye haykırdı yüksek sesle, diğerleri irkilip yerlerinden sıçradılar. Bakışlarıyla hepsinin aklından geçen şeyi söylemeye kışkırtıyorlardı onu.

“Ne komik. Ben de annemi düşünüyordum,” dedi Ronje kısık bir sesle.

Aralarında sözsüz bir diyalog sürüyordu ki Newark aniden takla attı ve görünür hiçbir sebep yokken rüzgâr uçağın ön üst tarafını açtı. Bütün bunlar görünmez bir el onlarla oyun oynuyormuşçasına muntazam bir şekilde olmuştu. Derken, kaşla göz arasında uçağın en ileri teknoloji aygıtları, en güvenilir ve duyarlı donanımı, binoark, cankurtaran çantasının içindeki parçalar rüzgârla birlikte uçup gitti.

Bu şok ve şaşkınlığın içinde Ronje uçağın uyku kabinlerine gidip çocukların emniyet kemerlerini bağlamayı becerdi. Tam bir kaos havası hüküm sürüyordu ve kumandaya geçen Flip rüzgârın Newark’ın hâlâ sağlam kalmış bölümüyle oyun oynadığını hissedebiliyordu. Korku dolu çığlıklar kulağına geldiğinde ileride göl gibi bir şey gördü ve uçağı oraya yöneltti.

Şimdi Dorf’un kendisini dürttüğünü hissediyordu. Bir yandan da Andria’nın çığlıkları geliyordu kulağına, uçağın patlama tehlikesi yüzünden oradan uzaklaşmaları gerektiğini söylüyordu. “Ne aptal bir kadın,” diye düşündü uyuşmuş bir halde, “Newark’ın patlamaya karşı dayanıklı olduğunu bilmiyor mu?” O tabii ki gemiyi* terk etmeyecekti, kaptan değil miydi? Diğerlerinin birkaçını görebiliyordu, beyaz, kayalık bir yerde koşturuyorlardı, öyle kuru bir yerdi ki, dişleri takırdatan soğuk hava burun deliklerini ısıırıyordu sanki, tıpkı sadece birkaç saat önce uçağa binmelerinden önceki gibi. Yoksa asırlar önce mi olmuştu bu? O diğer soğuk, kuru yer alabildiğine çimlikti, buysa kuru ve sivri kayalarla

(*) Ark, İngilizcede Nuh’un Gemisi için kullanılan tamlamada olduğu gibi araç, tekne anlamında. (Noah’s Ark). Başına “yeni” anlamındaki “new” kelimesi konarak türetilmiş (ç.n).

doluydu. Vücudunu hareket ettirmeye çalıştı ve birkaç yara bere almış olmakla birlikte yaşayacağını anladı. Üzerindeki sersemliğin de şok yüzünden olduğunu tahmin etti. Gececekti, başını birazcık bir yere dayayabilse sersemliği atacaktı üstünden.

Nükleer bombanın mimarlarından biriydi. Şimdi bu bombadan kurtulmak için dünyanın öbür ucuna kaçıyordu. Kendi aptallığına güldü. Kendi sorumluluğundan kaçan Yunus'un* aptallığı.

“Flip, Flip, lütfen kalkmaya çalış. Newark her an patlayabilir! Sen bir kalk hele, ben seni dışarı çıkarırım.”

Flip kendini Andria'nın ısrarcı sesine düşünmeden itaat edenken buldu. Zonklayan başını kaldırdı. Lanet olası Andria böyle bağırıp durmasaydı keşke. Başını oynattığında canının yandığını görmüyor muydu? Andria'nın yardımıyla doğruldu, sendeleye sendeleye durdu.

“Hadi, hadi, Flip. Uçak patlayabilir!”

Flip kaza yerinden birkaç adım uzaklaştı ve dizlerinin bağının çözüldüğünü hissetti. Düşerken kulağına daha çok ses gelmeye başladı, ama artık Andria'ya birinin Newark'ın, her ne kadar içinden dumanlar çıksa da, hiçbir zaman patlamayacağını söylemesi gerektiğinden başka bir şey düşünemiyordu. Sonra hiçliğe bıraktı kendini.

(*) Yunus Peygamber gönderildiği kavmi dine döndüremeyeceğini düşünüp görevinden kaçmaya çalışmıştır (ç.n).

İnsan Irkının Üyeleri

Kral Patayon adamlarına zehirli oklarıyla nişan almalarını ve emir verdiğinde fırlatmaya hazır olmalarını işaret etti. Adamlar biçimli, parlak vücutlarıyla, kendilerine üstünlük sağlayacak bir konuma yerleşmek üzere manevralarını yaptılar; siper aldıkları hurma ağaçları kadar sessiz ve hareketsizdiler. Eğitimsiz bir göz, her masum hurma ağacının arkasında korku içinde, o bölgenin müdavimi olan çingiraklı yılanlar gibi saldırıp öldürmeye hazır tehlikeli bir adamın beklediğini asla tahmin edemezdi.

Şavili erkekler ve farklı yerlere saklanmış kadınlar neler olup bittiğini görebiliyor, Asogba'yı gözleyerek mimiklerinden o tuhaf yaratıklara ne söylediğini çıkarabiliyorlardı. Yaratıkların Asogba'nın dediklerini anlamadığı, bu mesafeden bile belliydi. Gelenler soluk renkliydi ve biri burun deliklerine hurmalar tıkamış gibi tuhaf sesler çıkarıyor, aptal gibi görünüyorlardı. Ama meraklı Asogba korkmuyordu. Bunların insan olduğuna emindi, çünkü bir-iki tanesinden kırmızı renkte kan aktığını ve birinin de kadınların üzüldükleri yahut korktukları zaman hep yaptıkları gibi ağlayan bir kadına benzediğini görebiliyordu. Onun bilmek istediği, bu insanların Şavi'ye, hem de böyle ortalığı telaşa verecek şekilde neden geldikleriydi.

Bu sırada Kral Patayon farklı düşüncelere dalmıştı. Ataları Ogbe Asaba'dan ayrıldıklarında insan katlini hoşgörmemeye azmetmişlerdi. Onları Ogene gölüne getiren bir kuştı, bu yüzden Ogene'ye onlara gölleri gösterdiği için şükranlarını sunmak üzere bir kuş öldürdükten sonra Şavi'de kuşları kutsal saymış, onları yalnızca kurban etmek niyetiyle öldürmüşlerdi. Şimdi bu tuhaf yara-

tıklar tam da Ana Kraliçe Şoşovi'nin kocası Kral Patayon'a kızdığı gün bir kuşun içinde gelmişlerdi. Ne yapacaktı Patayon? Ya bu yaratıklar insansa ve Ogene bunları bir kuşun içinde, karısı Şoşovi'ye karşı işlediği hataların bedeli olarak kurban diye gönderdiyse?

Bu son kuraklık çok insanı alıp götürmüştü. Eskiden Kokumalar uzun kuraklıklardan sonra âdetleri gereği insan kurban ederlerdi. Ogene Patayon'a bu insanları kendisine kurban etmesi gerektiğini mi anlatmaya çalışıyordu yoksa? "Ah Ogene, neden beni bu çıkmaza soktun ki?" diye hayıflandı içinden. "İnsan öldürmenin düşüncesi bile beni dehşete düşürüyor."

Egbongbele'nin durduğu tarafa bakınca hedefe doğrultulmuş okların hiç titremediğini gördü memnuniyetle. Egbongbele'nin gözleri prensi Asogba'nın üstünde sabitlenmişti. Bir kez bile dönüp Patayon'a bakmadı. Patayon biraz mahcubiyetle kaşlarını çattı ve büyük kuşun indiği yere odaklandı.

Yaratıklar saray duvarlarına doğru geliyorlardı şimdi, ellerinde değişik değişik bohçalar vardı. "Gücümüzü bilmelerine izin verme," dedi Patayon sesini hafif yükseltip, kendini hareketsizlikten kurtararak. Mesaj Asogba'ya iletildi, Asogba da giderek yaklaşan tuhaf yaratıkların ilerleyişini birdenbire durduruverdi.

Ziyaretçiler gölgeler yüzünden acınası ve sıska görünmüyorlardı şimdi. Topu topu yedi kişiydiler. İki kadın, üç erkek, iki de çocuk. Kadınlardan biri, sulu gözlü olanı, çocuklardan birini taşıyordu. Erkeklerin kıyafetleri Ongar'daki kimi at ve deve binicilerinin şokotoları gibi bacaklarını da örtüyordu. Bohçalarını her aklı başında insanın yapacağı gibi başlarının üzerinde değil, ellerinde taşıyorlardı. Bunların ağırlığı onları aşağı bastırıyor ve yürüyüş tarzlarını alçalan güneşe rağmen sarsak gösteriyordu. Evlerinden uzak düşmüş zavallılar.

Asogba kıpırtısız egbo ağaçlarının arasından bağırان krior'un sesine itaat ederek durdu. Ziyaretçiler hiçbir şey anlamaksızın ona bakıyorlardı. Çocuğu taşıyan kadın tekrar feryada koyulmuştu; Asogba kadının çıkardığı tuhaf sese gülecek gibi olduysa da kendini tuttu. Kadının dediklerini anlayamasa da, kucağında

taşıdığı çocuk için ağladığını biliyordu. Adamlardan biri çocuğu kendi taşımayı teklif etti ama kadın onu reddedip daha çok ağlamaya başladı. Asogba'nın kafası karıştı. Belki bunlar gerçekten de insan değildi. Bir insan acısını, hatta çocuğunu tekeline alır mıydı hiç? Şavi'de insanlar acılarını paylaşırdı ve her çocuk toplumun çocuğuydu. Belki de yanılıyordu. Ama bu tuhaf ziyaretçilerin insan olup olmadıklarına karar verme işini Ogene'nin rahip ve rahibelerine bırakabilirdi. Onlar ne yapacaklarını bilirlerdi. Bu tip şeyler onların göreviydi. Eğer onlar da emin olamazsa Ogene tanrıçalarına danışmaları gerekecekti.

Dikkatini saraydaki hareketliliğe çevirdi. Annesinin bir o yana bir bu yana koşturduğunu, babasının güvenilir dostu Egbongbele'nin Yavaş Adam Kral Patayon'un yanındaki yerini almak için acele ettiğini görebiliyordu. Asogba heyecanına yenik düştüğü için babasından özür dilemesi gerektiğinin farkındaydı. Sarayda beklediği gibi ağırbaşlı davranması gerektiğini unutuvermişti. Saygınlığını tekrar kazanması için babasına zaman bırakmalıydı.

Bu sırada Andria soğukkanlılığını kaybetmiş ve Asogba'yla konuşmaya başlamıştı. “Çocuğu yatırmalıyım. Görmüyor musun, korkunç bir şok geçiriyor.”

Mendoza Asogba'nın yanına gidip sordu, “Bizimle ne oynuyorsunuz böyle? Neden burada bekletiyorsunuz bizi? Bizi oraya, yaşadığımız yere götürüyorsun sanmıştım.” Sarayın duvarlarına yaklaşacak gibi yaptı, ama bir anda üç dört saray muhafızı üşüştü başına. İçlerinden biri oralarda deve çiftesi diye bilinen darbeyi vurunca Mendoza iki büklüm oldu ve kendini kumların üstünde acı içinde çocuk gibi inlerken buldu. Asogba o çarpık sırtışıyla karşılık verince diğerleri izlendiklerini anladılar.

“Seni kahrolası piç! Beni tekmelesinler diye arkadaşlarına işaret verdin, değil mi?” diye karşılık verdi Mendoza.

Patayon sarayın taraçasına kurulunca Asogba tuhaf kuştan çıkan yaratıklara kendisini izlemelerini işaret etti. Sarayın etrafındaki geniş açıklığa vardıklarında sessizlik koyulaştı. Kisskiss hakkında yakınıp duran Andria bile şaşkına dönüp sustu. Şimdi Şavi halkını

açık seçik görebiliyorlardı. Flip, “İyi ki Mendoza’yı dinleyip de yanımıza gelen genç adama saldırmadık,” dedi alçak sesle.

Ronje etrafına bakınıp başını salladı, “İşte bunda çok haklısın, Flip.”

Saray duvarına yaklaştıklarında Patayon Asogba’ya yanına gelmesini işaret etti. Oğlunun kulağına bir şey fısıldadı ve Asogba’nın çarpık sırtışı bir gülümsemeye dönüştü –karanlık bir odayı birden aydınlatan günışığı gibi bir gülümsemeydi bu. Öyle bulaşıcıydı ki Dorf da gülümseyiverdi. Asogba başını şaşkına dönen ziyaretçilere doğru çevirip bir yana eğdi; onu takip etmeleri için bir işarettti bu. Ziyaretçiler korka korka genç adamın peşine düştüler.

Saray duvarlarından geçip, istenildiği üzere tek sıra halinde avluya çıktılar. Burada bodur palmiyeler, hurma ağaçları, aralarında tavukların ciyaklayıp keçilerin sallanarak dolaştığı devasa safranlar vardı. Hurma ve egbo ağaçları Kral Patayon ve adamlarına paravan oluşturunuyordu. Ziyaretçilerin yürümesini izlediler, Kral Patayon, Başrahip Anoku’ya bir şeyler fısıldadı. Rahip kafatasına benzeyen başını salladı ve ziyaretçileri daha bir dikkatle incelemeye koyuldu. Cüzamlı gibi görünen insanları saray ağaçları etrafında bir kez daha döndürüp durmalarını işaret ettiler.

Egbongbele sessizliğe daha fazla dayanamayıp lafa girdi. “Bana kalırsa, Kralım, ziyaretçilerimizi konuk evlerine göndermemiz en doğrusu olur. Zira dinlenmeye ihtiyaçları varmış gibi görünüyorlar.”

“Biz de biliyoruz onu!” diye cevabı yapıştırdı iskelet kafalı rahip Anoku. “Ama Ogene’nin onları derhal kurban etmemizi isteyip istemediğini nereden bileceğiz? Ne de olsa bir kuşun içinde geldiler, demek ki gelişlerinde Ogene’nin parmağı var.”

“Ama bence bunlar insan. Çocuğa baksanıza, eğer annesine yardım etmezsek ölecek. Toplumumuza göçen insanları buyur etmek yerine öldürmeye başlarsak ne biçim insanlara dönüşmüş oluruz biz?”

Patayon elini havaya kaldırdı. “Bu meseleyi şimdi tartışmaya-
cağız. Asogba, saray muhafızlarıyla birlikte ziyaretçileri en iyi
konuk evimize götürün.”

“Kral Patayon, prensin bu yaratıklarla ilgilenmesi doğru mu?
Ya bunların insan olmadığını, ruhlarının olmadığını öğrenirsek?
O takdirde prensimiz kirletilmiş olur,” diye karşı çıktı Anoku.

“Rahip olmayabilirim, ruhlar hakkında engin bir bilğim ol-
duğu da söylenemez. Ama bunlar bana yeterince insan gibi
görünüyor. Bacakları, sesleri var, bizim bütün insani özellikle-
rimizi taşıyorlar, hatta o tuhaf kıyafetlerle çıplaklıklarını da ör-
tüyorlar. Bunu hiçbir hayvan, bizim en eğitimli maymunlarımız
bile yapmaz. Ve insan olduklarına dair kesin kanıtlarımız var-
ken, gelecekte insanlar aramıza inen ziyaretçi veya göçmenlere
hayvan gibi davrandığımızı öğrenirse hoş olur mu sence? Hayır,
bırakalım da bu toprakların prensi ilgilensin onlarla. Biz ziya-
retçilerini elinden geldiğince iyi ağırlayan bir halkız. Şimdi bu
tutumumuzdan vazgeçecek değiliz. Götür onları, Asogba, rahat
ettir; sonunda insan çıkmazlarsa da biz elimizden geleni yapmış
olalım.” Kral Patayon dinleyicilerin çoğunu şaşırtan bu duygusal
sözlerden sonra sessizliğe gömüldü.

Ziyaretçilerin gidişini sessiz sedasız izlediler; sessizliği bozan
tek şey, oturan adamlara görevini yaptığını duyurmak için bağı-
ra çağıra konuşan Şoşovi’ydi. Yalnızca bütün kraliçeleri değil,
saraydakilerin Asogba’nın ilk karısı olması için eğittiği on beş
yaşındaki Ayoko’yu da çağırıyordu. Ayoko Şoşovi’nin arkasından
koşturuyor, birlikte kâse kâse yemek, su ve ziyaretçilerin yarala-
rına sürmek için hindistancevizi yağı taşıyorlardı.

“Umarım bir hata yapmıyoruzdur,” diye homurdandı Başra-
hip Anoku, ziyaretçiler gittikten sonra.

İşleri yüzüne gözüne bulaştırmakla ünlü Mensa her zamanki
sarsak hareketleriyle ayağa kalktı. Mensa’nın sorunu, yüksek sesle
düşünmeyi sevmesi ve bu yüzden dinleyicilerini sıkmasıydı. Şavi-
liler kendi kendine düşünen ve ancak bu düşünceler dinlenecek ka-
dar olgunlaştığında konuşan insanlara saygı duyardı. Kral Patayon

adamlarının saraydan bir süreliğine ayrılmasını ve ziyaretçileri ne yapacaklarını enine boyuna düşünmelerini tercih ederdi. Ama beceriksiz Mensa bütün meseleyi bayağılaştıracaktı şimdi.

Kral Patayon’u içten içe eğlendirerek yaptığı da aynen bu oldu. “Kralım, Şavi’nin erkekleri, bu ziyaretçiler tıpkı bizim gibi insan. Tek farkları, başka bir dilde konuşmaları. Ben daha önce bu renk cüzamlı görmüştüm, ama bu cüzamlıların insan olmadığı manasına gelmez, öyle değil mi?” diye sordu aptal aptal.

Anakapının yanı başında oturan ve bütün savları dinleyen Ogene rahibesi Iyalode cevap verdi: “Eğer masum canlara kıyarsak, onları geri getiremeyiz. Bence, yavaş ve bilge Kralımız doğru olanı yaptı. Dillerini öğrenene kadar onlarla ilgilenip ihtiyaçlarını karşılayalım. Onlar da bizim gibi göçmen. Muhtemelen ülkelerinde yiyecek kıtlığı vardı, belki Kokuma’nın bize zulmettiği gibi onlara da zulmediliyordu, belki de siyasi mültecilerdir. İyisi mi bir süre gözleyelim onları. Hem belki burada kalmak bile istemiyorlardır.”

İskelet kafalı rahip Anoku ziyaretçilerin gelişine hiçbir mistik anlam yüklenmemesine bariz şekilde bozulmuştu. Ogene’nin ruhu onu etkisi altına alıncaya kadar kendini gaza getirdi, ilahi üstüne ilahi söyledi ve tükenme noktasına yaklaşıncaya, Şavi halkı anlayabilsin diye tane tane konuşmaya başladı: “Ogene nehrinin berrak su yerine kanla köpürdüğünü görüyorum. Ogene çok kızgın. Bu gelenler insan değil ve bizim mahvımıza sebep olacaklar. İnsana benziyor olabilirler ama ruhları yok. Ya köle olarak kullanılmalı, ya öldürülmeli ya da defedilmeliler. Aksi takdirde bizim iyi niyetimizden faydalananacak ve bizimle dalga geçecekler, çünkü onlar iyi niyeti takdir edemezler. Bunu zayıflık olarak görürler. Kraliçe Anamızın üzüldüğü gün ve, onları Ogene tanrıçalarının gönderdiğini göstermek için, bir kuşun içinde geldiler. Eğer siz Şavi halkı onların kalması taraftarıysanız, gelişlerinin sembolik olduğunu bir düşünün yeter.”

“Yeter, bu kadarı yeter,” diye bağırды Iyalode saray duvarlarını titreten müthiş bir feryatla. “Bizim başımız ağıyor ve sen Oge-

ne'nin koca rahibi değil de, delinin tekiymişsin gibi abuk sabuk konuşuyorsun.”

Sonunda başlarını kaldırdıklarında, şavi erkeklerinin vakur yüzlerinde bastırılmış kakhahalar okunuyordu. Anoku'nun yüzü de görölmeye değerdi. Iyalode'nin cüretkâr sesi onu epey sarsmıştı ve ince ağzı sinirden, sürüne sürüne kabuğundan çıkmak üzere olan bir çöl salyangozuna benzemişti; sağ kulağı da ağzının sağ kısmını yukarı çekmiş gibiydi. Saçsız kafasına hep büyük gelen kulakları şimdi büsbütün büyük görünüyordu. Öfke ve hayal kırıklığı her rütbeden insanı, şavi'nin en saygın adamlarından biri olan Anoku'yu bile bir hayvana dönüştürebiliyordu. Anoku kalbi çarpa çarpa ayağa kalktı, vücut örtüsünü bir omzundan ötekine attı, konuşacakmış gibi yapıp caydı, heyete “mesiere” diyip Ogene göllerine doğru yola koyuldu.

Sessizlik bir kez daha sarayı ele geçirdi. Ziyaretçilerin insan olup olmadığına veya Ogene yahut şeytan tarafından gönderilip gönderilmediğine karar verilememişti. Ama Anoku'nun haklı olduğu bir nokta varsa bile, isterik tarzı bunu bir delinin kontrolsüz zırvalamalarına dönüştürmüştü.

Birkaç istisnayla birlikte, şavi heyeti, ziyaretçilerin kendilerinden tek farkının ten rengi olan insanlar olduğu fikrindeydi. Bu yüzden heyet üyeleri bir bir ziyaretçileri rahat ettireceğine söz verdi. Çünkü, diyorlardı birbirlerine, “şavi'de ve hatta yeryüzünde hepimiz göçmen değil miyiz? Hepimiz insan ırkının üyeleri değil miyiz?”

“Bence bunlar sadece albino. Gözlerini gördünüz mü? Birinin gözleri maviydi, birininki su rengiydi, birinin rengi bile yoktu. Bunlar albino insan,” diye hüküm verdi Ogene rahibesi Iyalode kısa bir süre düşündükten sonra.

Bu özet konuyu geçici bir süreliğine kapadı. Ama rahip Anoku hâlâ sinirliydi. Ve bir kabilenin başrahibi gücendiğinde, bir sürü nahoş kehanette bulunabilirdi. Öte yandan, ziyaretçilerin albino olduğunu söyleyen de başrahibin yardımcı rahibesiydi ve albinolar ne zamandan beri insan değillerdi ki?

Sıgır İnsanları

Sis yeryüzünün üzerine asılı beyaz bir perde gibi yoğundu, insan uzansa dokunacaktı sanki. Öyle yoğundu ki birkaç adım ötedeki nesnelerin hatlarını bile zar zor seçebiliyorlardı. Üstelik hava soğuktu. Ama bütün bunlara rağmen iki saate kalmadan güneşin dünyanın gönlünü alacağını, sisi eriteceğini, günü önce ılıtıp sonra da epey ısıtacağını biliyordu Ayoko. Ama o vakte dek pus ve soğuk devam edecek, o üşüyecekti.

Ayoko ağır sabah *osibası* 'na daha sıkı sarınmak için bir ucunu kulağının yanından ve çenesinin altından geçirip diğer ucuna çekti. Havanın sakın olmasına ve pek rüzgâr esmemesine rağmen, Ayoko soğuk buğuyu kulaklarında hissetmekten hoşlanmıyordu. Saray ve müstemilatı sessizdi. Ogene göllerinden de meltem esmiyordu. Saraydaki köpekler bile havlamıyordu, öylesine bir sükûnet vardı.

Ayoko süpürgeyi iyice kavrayıp saray mahallini süpürmeye koyulurken içini çekti. Ziyaretçilerin evine çıkan kapının açıldığını duyup başını kaldırdı. Kapıdan iki yarı çıplak tip çıktı. Ayoko yaklaşınca bunların herkesin başziyaretçi demeye başladığı Flip'le, Ronje dedikleri koca kafalı ve küçük göbekli adam olduğunu anladı. Flip soğukta durmuş sinek kovar gibi kollarını vücudunun orasına burasına vuruyor, olduğu yerden kıpırdamadan at gibi tırıs gidiyordu. Koca kafalı arkadaşı da aynı şeyi yapıyordu. Isındıktan sonra kubbe biçimli evlerinin etrafında koşmaya başladılar. Ayoko bu yaptıklarının bir hayli acayip olduğunu düşündü. Koca koca adamlar böyle bir sabahta neden yataklarından çıkıp oyun oynayan çocuklar gibi daire çizerek koşuyorlardı?

Neden şu an şavi'deki çoğu erkeğin yaptığı gibi kadınlarıyla yatmıyorlardı?

Ayoko kendisinin de aynı konumda olacağını biliyordu. Ama önce Ayi'nin kızı Kral Patayon'un yeni kraliçesi olarak yerine oturacaktı. Sonra saray Ayoko için görüşmelere başlayacaktı. O vakte kadar Ayoko Ana Kraliçe şoşovi'ye yardım edip yabancı ziyaretçilerle ilgilenecekti. Bugün sabahın bu erken saatlerinde saray duvarlarının içinde kalan yerlerin derlenip toparlanması-na yardım ediyordu, çünkü bugün kral, ziyaretçileri şavi halkına duyuracaktı. Ayoko bugünden itibaren onların kaldığı yerin temizlenmesine yardım etmek için her sabah gelmek zorunda değildi. Ziyaretçilerin kendi temizliklerini kendileri yapmaları bekleniyordu artık. Koşarak yanına yaklaşan ayak seslerini duyduğunda, hayallere dalmış, öylece duruyordu.

Gelen Ronje'ydi.

Ayoko az daha yerinden sıçrayacaktı. Ama bütün saray kadınları gibi ona da tehlike veya korkutucu bir şeyle karşılaştığında soğukkanlılığını koruması öğretilmişti. Bu yüzden başına sardığı örtüyü neredeyse ağzını da kapatacak şekilde çenesine doğru çekip şavi'de dostların selamlaştığı gibi, mırıldandı, “Mesiere o.”

Vücut kılları terden keçeleşmiş haldeki Ronje sırttı. “Sana da, mesiere. Bu kadar erken kalkıp her yeri süpürmek zorunda mısın, zavallı kızım benim? Burada kadınları köle gibi kullanıyorlar, değil mi? Söyle bakalım, sen köle misin, yoksa sadece hizmetçi mi?”

Ayoko, Ronje'nin söylediklerinden tek kelime bile anlamadığından, adamın “mesiere” deyişine gülümseyip bilgece bir tavırla başını sallayarak yerleri süpürmeye devam etti. Ona bugünden itibaren sadece tamamen insan olarak değil, şavi'nin özgür bireyleri olarak kabul göreceklerini anlatmak istedi. Ama sadece birkaç selamlaşma kelimesini söyleyebilen, onları da bu kadar komik bir şekilde telaffuz eden insanlara bunu nasıl anlatabilirdi ki? Üstelik bu insanların bundan başka tek iletişim şekli kollarını havaya kaldırıp indirmek ve ellerini açıp kapamaktı. Ayoko ba-

şını kaldırdığında adamın hâlâ orada durup onu izlediğini gördü. Bir mahcubiyet hissine kapıldı.

İşi bırakıp süpürgeyle ziyaretçilerin evine açılan kapıyı göstererek kendi dilinde şöyle dedi, “Bana neden öyle baktığını bilmiyorum, ama kendimi aptal gibi hissetmeme neden oluyor. Seni üzerinde azıcık bir kıyafetle deli dansçılar gibi hoplayıp zıplarken gördüm. Şimdi kendi evine git.” Sonra kıkırdadı. “Bir de babam sizin büyük ihtimalle insan olmadığınızı düşünüyor hâlâ. Evine git, albino derili adam. Benim hiç şüphem yok senin bir erkek olduğuna.”

Derken başka birinin ayak sesleri geldi. İkisi de dönüp baktılar; Flip nefes nefese onlara doğru geliyordu. Onu görünce daha çok gülesi geldi Ayoko’nun. “Niye sabahın köründe deliler gibi koşturup duruyorsunuz? Eğer babam sizi görürse insan olmadığınızı söylemeye başlayacak yine. Şu yaptığınız şeylere bakın!”

Flip kıza “mesiere” deyip Ronje’ye döndü. “Şimdiye düşünün almışsındır diye düşünmüştüm,” diye sırtı tehditkâr bir edayla. “Ama sen bunca zamandır bu kızla çene çalıyormuşsun. Baksana moruk, bu kız daha çocuk.”

“Ben bundan pek emin değilim. Ama ne fark eder? Alt tarafı ya köledir, ya da temizlikçi falan.”

“Mesele bu değil. Biz bela istemiyoruz. Bu insanların misafirperverliklerini kötüye kullanmayalım,” dedi Flip ihtiyatla, Ayoko onların evlerine girişini izlerken.

Güneş çıkmış ve Şavi’nin erkekleri bugün alınacak büyük karar üzerinde düşünmek üzere uyudukları yerlerden kalkmıştı. Saray erkekleri çok erken bir saatte, kahvaltıdan hemen sonra buluştular. Kral Patayon’un yanında her zamanki yerlerini aldılar. Gelenlerin hepsi ne söyleyeceğini az çok biliyordu. Ziyaretçilerin insan mı yoksa hayvan mı oldukları meselesi açılmadı bile. Ziyaretçiler tam on dört gün Şavi’de kalmış, Şavi halkı bu süre boyunca onların yemek yemelerini, yas tutmalarını, ölülerini kendi mahremiyetleri ve acıları içinde gömmeye isteklerini dile getirmelerini, Şavi’nin mezar kazıcılarının refakatine izin vermelerini

izlemişti. Annesi korkudan isteriye kapılan küçük kız Şavi'deki saraylı kadınların nazik ilgisiyle iyileşmişti. Onun minnettarlığını görmüşlerdi. Bu yüzden insan olup olmadıklarını tartışmakla vakit harcamanın ne gereği vardı?

Ogene rahibi ve kâhini ayağa kakıp uyarısını tekrarlayacak olduğunda Asogba sözünü kesip Şavi halkının ziyaretçilerin nasıl uçabildiğini anlamaya çalışması gerektiğini söyledi. Bunun üzerine genç erkeklerin ve saray muhafızlarının tümü alkış tutup tezahürat yaptılar. Neşeleri sarayın her köşesinde yankılandı. Kral Patayon anlayışla gülümsedi ve oğlunun durduğu yöne doğru sadece tek bir bakış attı.

“Gençlerimiz kararını vermiş anlaşılan,” dedi Mensa ilgisiz bir şekilde.

“Asogba, git ve başziyaretçimize, hani şu orangutan gibi her tarafı kıl kaplı olana, seninle çobanlar vadisine gidip altı inek alması gerektiğini söyle. İneklerin en iyisi biz düğün kutlamalarına başlamadan önce annene verilecek.”

Kralın etrafında oturan adamlar hep birlikte gülustüler.

“Yani Şoşovi ineğine kavuşacak nihayet,” dedi Egbongbele.

“Evet, evet. Gören de bir kadınla evlenmek için inek biriktiriyor sanır. Önumüzdeki on sene boyunca yemek yaparken kullanacağı süte ve Şavi'deki bütün festivalleri kutlamasına yetecek kadar ineği var zaten. Ah şu kadınlar! Ama nihayetinde memnun edilmek zorundalar. Eşim, ben yeni bir eş almadan önce bir inek istiyor, o halde ona bir inek verelim. Yoksa gidip kızkardeşi Ogene tanrıçasına biraz daha ateş ve kuş şekilli ucubeler göndertcek.”

“Bunların gelişinde Ogene'nin parmağı olduğuna inanmadığınız kanısındaydım. Gelişlerinin tesadüfi olduğunu ve benim sırf keyif olsun diye kıyamet kehanetlerinde bulunan fazla coşkulu bir rahip olduğumu düşündüğünüzü sanıyordum, yanılmış mıyım?”

Kral Patayon adamlarını, özellikle de Ogene rahip ve rahibelerini gücendirmekten nefret ederdi. Anoku uzattıkça uzatmasa

keşke, diye düşündü. Sonra onca yıllık dostu ve müttefikine bakıp, “Egbongbele, top sende. Ne yapacaksan çabuk yap,” dercesine kaşını kaldırdı.

Egbongbele düşüncelerini sıraya koymak için zaman kazanmak amacıyla boğazını temizledi. Rahip ve rahibelerle dikkatli konuşulmalıydı. “Ey kuşlar büyücüsü, onların dilini konuşan, yüce tanrıçamız Ogene adına konuşan insan, sana teşekkür ederiz. Rehberliğin için sana teşekkür edip seni selamlıyoruz. Bu tuhaf insanların uçan bir kuş içinde gelişlerinde Ogene’nin parmağı olduğuna eminiz. Bu olayın Ana Kraliçemizin Kralımıza kızgın olduğu gün gerçekleşmesi, sizin de bildiğiniz gibi semboliktir. Ama gençlerimizin söylediklerini de duydunuz. Belki de Ogene onları bize bir şey öğretmeleri için göndermiştir. Ve eğer onları öldürürsek beraberlerinde getirdikleri kültürü de kaybederiz. Ogene onlara bir kuşun içinde uçmayı öğretmiş ve Ogene kendisine kuşlar yoluyla taptığımızı biliyor, yani onları bize o göndermiş olmalı. Bu benim naçiz yorumum sadece. Kurbanlık meselesine gelince, Ogene’ye son beş yüz yıldır kuşlar adayarak ibadet ediyoruz, şimdi neden canı insan çekmiş olsun ki? Ben şahsen onların insan olduğuna inanıyorum. Renkleri sadece yüzeysel bir fark. O yüzden, kuşların sesiyle konuşan siz, bizim için Ogene’yle konuşun. Bir kez daha, yüce rahibimiz, sizi selamlıyoruz.”

“Egbongbele, mesiere,” dedi diğer şefler bir ağızdan.

Asogba kayıtsız ve şen bir edayla merkeze yürüyüp selam verdi. “Mesiere, babalarım.” Kendisini dinlemeye hazır olduklarının bir işareti olarak selamının yanıtlanmasını bekledi.

“Önümüzde yoğun bir gün var, Asogba, daha annenin ineği alınacak, kral babanın gelininin başlık bedeli ödenecek. O yüzden senin müstakbel eşin, buradaki yüce rahibimizin kızı Ayoko hakkındaki son konuşmalara başlayabiliriz,” dedi Egbongbele uyarırcasına, çünkü Asogba’nın ne diyeceğini kestiremiyorlardı. Anoku’yu gereğinden fazla incitmek istemiyorlardı. Toplum

içinde düştüğü bu sıkıntıdan paçayı kurtarması için ona fırsat vermeliydiler.

Şavi halkına özgü bir şekilde bütün gözler içgüdüsel olarak Asogba veya Egbongbele yerine kızgın rahip Anoku'ya çevrildi. Anoku ne yapacağını düşünüp taşınyordu. Şayet geçen sefer yaptığı gibi atıp tutmaya devam ederse onu dinlemeyeceklerdi, çünkü Şavi'de mevkiden ziyade vakar saygı görürdü. Saygınlığını kaybederse inanılrlılığını da kaybederdi. O rahipti, yine bir rahip olan babası tarafından seçilmişti. Ama kıyamet senaryoları yazmaya yahut kralı ve Şavi halkını duymak istemedikleri şeyler hakkında uyarmaya devam ederse, şu yeni radikal prensin onu görevinden uzaklaştıracığından endişeleniyordu. Üstelik genç prens bunu Şavi halkının sesinin Ogene'nin sesi olduğunu söyleyerek gerekçelendirebilirdi. Şavi halkı böyleydi. Yaşa ve yaşat. Sonuçta onu azlederlerse hem kendisinin, hem de sevgili kızı Ayoko'nun konumu tehlikeye girerdi.

Ayoko'nun doğduğu güne gitti aklı. Annesi genç bir kadındı ve rahip bu kadının daha çok çocuk doğurabileceğini ve ilk oğlunun kendisinin halefi olabileceğini biliyordu. Ama Ayoko'nun annesinin bir oğul doğuracağından, yahut kendisinin, Anoku'nun er geç bir oğlu olacağından nasıl emin olabilirdi? Bu yüzden Anoku, sırf gökgürültülerini duydu diye testisindeki suyu boşaltmaya kalkan bir adam gibi davranmamak için, Ogene gölüne koşup yüksek sesle dua etmeye başlamıştı. Şavi'deki insanların çoğu onun dua ettiğini görmüş ve karısının Ayoko'yu doğurmaya çalıştığı sırada onun da Ogene'ye kızının geleceğini sorduğunu söylemişlerdi. Anoku en sonunda bir kadının, "Kız, kız doğdu!" diye bağırdığını duydu. Anoku'nun haberi duymasıyla kalkıp başka bir yoldan saraya koşması bir oldu. Kral Patayon'a gidip Ogene'nin biraz önce ona rahibin kızının gelecekteki Ana Kraliçe olacağını söylediğini anlattı.

"Tebrikler," dedi Patayon. "Şimdi sekizinde olan oğlum, Ayoko'nun büyümesini bekleyebilirse olur tabii, neden olmasın."

“Emir böyle, Kralım” diye üsteledi Anoku. Ve beni de tebrik etmeyin, henüz karımın doğurup doğurmadığını bile bilmiyorum. Ogene gölüne dua edip adak adamaya gittim, çünkü oraya çağırılmışım. Kadınlar karımın yanında, ama Ogene dualar yoluyla bana Şavi’nin gelecek ana kraliçesinin doğmakta olduğunu söyledi, ben de haberi vermek için size koştum Kralım.”

“Peki ya karın oğlan doğurmuşsa, o zaman biz...”

“Ogene yalan söylemez, Kralım.”

“Evet, tabii. Söylemez,” dedi kral çabucak. “Dikkatsizliğimi bağışla”

Derken rahip transa girdi. Şoşovi ve diğer birçok kadın onunla konuşmaya ve ona yemek yedirmeye çalıştıysa da mırıldanmaya ve tuhaf sesler çıkarmaya devam etti. Bir süre sonra etrafındakilerden onun evine gitmelerini ve karısının doğurup doğurmadığını öğrenmelerini istedi. Haberci, Kral Patayon’un sarayına döndüğünde oradaki herkesin huzurunda Anoku’nun genç karısının bir kız çocuğu doğurduğunu bildirdi.

“O bir kız çocuğu değil, Şavi’nin görüp göreceği en yüce ana kraliçeyi doğurdu,” diye açıklama yaptı Anoku transtan çıkarak. Bu olay Anoku’nun ününü bir hayli pekiştirdi. Ayoko da daha doğduğu gün Asogba’nın beşik kертmesi ilan edildi. Anoku’nun şimdi oğulları da vardı, yani Şavi’deki nüfuzu gayet güçlüydü. Bütün bunları solucanlar kadar sümüksü ve mide bulandırıcı gözüken, cüzamlıya benzeyen tipler yüzünden kaybetmek istemiyordu.

Bu sonuca vardığında bütün gözler hâlâ üstündeydi. Asogba’ya istediği şeyi söylemekte serbest olduğunu işaret etmek için elini kaldırdı. Ne de olsa bindiği dalı kesmek hiç de akıllıca değildi. Asogba çok yakında damadı, sonra da kral olacaktı. Yani Ogene’yi onun aleyhinde kehanetlerde bulunmaya teşvik etmek aptallık olurdu.

“Teşekkürler, ey kuşların dilini konuşan. Aklıma bir fikir geldi. Uçabilmenin bize neler kazandırabileceğini düşünebiliyor musunuz? Baş belası komşularımız Bordue ve Afli’yi kendi

topraklarımıza katıp Şavi'nin sınırlarını genişletebiliriz. Hele bir bizi uçarken görsünler, o zaman gece gündüz yalvarıp yakardıkları Muhammed'e değil de Ogene'ye hürmet etmeyi öğrenirler.”

“En komiği de Ogene'ye tapıyoruz diye biz hor görmeleri. Bize kâfirler, imansızlar diyorlar bir de. Ama artık onlara Ogene'nin ne kadar yüce olduğunu gösterebiliriz,” dedi Mensa.

“Şimdiye kadar aşağılamalarına göz yumduk, ama bundan böyle göz yummayacağız. Bu cüzam insanlarıyla dostluğumuz her şeyi değiştirecek. Bize bütün sırlarını anlatacaklar. Komşularımız da yavaş yavaş haber alacaklardır bizden,” diye devam etti Asogba coşkuyla.

Patayon oğluna uzun uzun bakıp başını iki yana salladı, bu sırada mülayim, ifadesiz bir tebessüm belirmişti yüzünde. Sonra sordu, “Nasıl bir haber alacaklarmış bakalım?”

“Tepelerine inciriz. Onlara burada kimin patron olduğunu gösteririz ve kabul etmezlerse savaş açarız. Komşularımıza neler başarabileceğimizi göstermek heyecan verici olmaz mı?”

“Savaş, savaş, savaş,” dedi Egbongbele ağır, yorgun bir sesle, kelimeleri uzata uzata. “Savaşlar insan hayatına pahalıya patlar. Komşularımızla daha önce hiç savaşmadık, çünkü hava atacak koca kuşlarımız yoktu. Şimdi hava atacak koca kuşlarımız olunca, hemen savaştan konuşmaya başlıyoruz. Bu ilerleme değildir.”

“Ama bilge kişi, bütün komşularımız birbiriyle savaşıyor. Bizi rahat bırakıyorlar, çünkü korkak olduğumuzu düşünüyorlar. Ama şimdi Şavi halkının da güçlü olduğunu görecekler,” diye devam etti Asogba, hevesle.

“Gençliğin coşkusunu izlemek çok hoş, Asogba, gerçekten başkalarına da bulaşabiliyor. Komşularımız bizi rahat bırakıyorlar, çünkü vaktimizi kendimize yetecek yiyeceği üreterek ve sorunlarımızı paylaşıp birbirimizi mutlu ederek geçiriyoruz. Bunlar gençler için pek de anlı şanlı şeyler olmayabilir, ama inan bana, bizim büyük büyük büyük ana babalarımız, Kokumalarla ara-

mızdaki bütün o mesafeyi bu değerlere erişmek için katettiler. Bu yüzden onları korumaya değer, sence de öyle değil mi evlat?”

“Baba, Kralım, söylediğiniz gibi bunlar çok ama çok uzun zaman önce oldu. Sizin büyükbabanız bile hatırlamıyordu olanları, dinleyerek öğrendi. Ama bizler bugünün çocuklarıyız. Oğene bize uzak yerlerde neler olup bittiğini öğretmek için insanlar gönderdi. Eminim Ongar’dan, Blimer’dan, hatta bizim sığır pazarımızdan daha uzakta yerler var. Eğer bu fırsatı kaçırsak, baba, Ogene’nin onları komşularımıza, Muhammed’e tapanlara göndermeyeceğini nereden bileceğiz?”

Egbongbele onca yıllık dostuna baktı ve karşılıklı gülümsediler. Kral, “Güneş giderek ısınıyor ve biz burada oturmuş oğlunun yürümeyi öğrenmeden koşmasını bekleyen ahmak bir adam gibi konuşup duruyoruz. Henüz yeni dostlarımızla konuşmayı başaramadık. Sırlarını paylaşmaya gönüllü olup olmayacaklarını bile bilmiyoruz. Ama emin olduğumuz bir şey var, ziyaretçilerin şefinin düşünebilen adamlarınki gibi çukur gözleri var. Bu yüzden onu ineklerimizle tanıştırmalı, onun inek çobanları vadisinde kalmasına izin vermeli ve düşünceleriyle baş başa bırakmalıyız.”

“Ama baba onun bizimle birlikte saray mahallinde kalması ve ara sıra bizimle konuşması gerektiğini düşünmüyor musun?” diye üsteledi Asogba.

“Asogba, Asogba, prens olduğunu unutmamalısın. Bu toprakların yasalarını savunmalısın. Bırakalım da aralarından en zeki görüneni gidip ineklerle ilgilensin. Eğer hayvanları gütmeyi becerirse burada bizim yanımızda oturup oturamayacağına karar veririz. Bu sırada kadınları da ona dilimizi öğretmeye teşvik et,” dedi Anoku övgü beklermiş gibi sırayla herkesin yüzüne bakarak.

Mensa onun beklentisini açığa vuran tavrı karşısında gülmeye başladı. Bütün gözler Anoku’dan ona çevrildi.

“Özür dilerim,” dedi alelacele. “Rahibimize gülmüyordum. Prensimizin, şeflerini sadece ineklerle yârenlik etmeye layık gör-

düğümüz insanların sırlarını öğrenmek istemesi komiğime gitti de.”

“İneklerimiz gayet zeki hayvanlardır!” dedi Anoku kuru bir tebessümü bastırarak.

Egbongbele, Mensa ve Anoku’yu görmezden gelip sadece Asogba’ya hitap ediyormuşçasına devam etti sözlerine. “Bizler sığır insanlarıyız. İnekler bizim hayatımız, paramız, rızkıımızdır. Yeni gelen bir insanı, ineklerimizin bakımına yardım etmesini istemekten daha çok nasıl şereflendirebiliriz ki?” Yavaşça Mensa’ya döndü. “Bizler sığır insanlarıyız, düşünen ve söyleyecek bir şeyi yoksa susan insanlarız.”

Mensa’nın yüzündeki aptal sırıtış siliniverdi.

Şavi Kristalleri

Flip’le Ronje kubbe şeklindeki sazdan evlerine geri döndüğünde dışarıda hava hâlâ karanlıktı. Flip diğerlerinin hafiften nefes alıp vermeleri hâlâ duyulabildiğinden, sessizce Ronje’ye konuşmamasını işaret etti.

“Biliyorum,” dedi Ronje fısıltıyla, başıyla onaylayarak. “Şu Allah’ın belası yerde günün en iyi zamanı bu.”

Flip muzipçe sırıttı. “Bizi buraya onlar davet etmedi, unutma. Biz onların tepelerine düştük ve şimdi de hayat tarzlarını bozmaktayız.”

“Hayat tarzı mı? Bu insanların bir hayat tarzı mı var? Guldürme beni Flip. Bunlar insan bile değil, yersiz yurtsuz vahşiler. Baksana, duş için sadece bir sukabağı içinde su vermişler bize.”

“Doğru dürüst yıkanmak istiyorsan göle gidebilirsin. Seni engelleyen yok, Ronje,” dedi Flip soğuk soğuk.

“Gideyim de o çocuklar başıma üşüşüp bön bön baksınlar değil mi? Bize nasıl baktıklarını görmüyor musun, daha önce hiç insan görmediklerine eminim.” Ronje aklına komik bir şey gelmiş gibi kendi kendine gülmeye başladı. Çenesini göğsüne gömdü, boynunda Şavi’deki bazı kadınların taktığı boncuklu ağır kolyelere benzeyen, etten kıvrımlar belirdi. Sonra çenesini yukarı kaldırıp kendinden emin bir tavırla Flip’e baktı. “Şu hizmetçi kız senin sandığından daha esrarengiz. Gözleriyle sevişiyor neredeyse. Yine de çok takmaya gerek yok. Bizi eğlendirsin diye gönderilen bir köle ya da öyle bir şey olduğuna eminim. Zavallı kız... Bize gümüş tepside sunulan şeyden faydalanamadık hiçbirimiz.”

Flip başıyla yıkanmak için ayrılan köşeyi işaret etti Ronje'ye. İkisi de sessizce temizlendiler. Sonra Flip Şavililerin verdiği tahta tarakla saçlarını taramaya koyuldu. Yuvarlak evdeki dar gedikten dışarı bakıp Ronje hiç konuşmamış gibi dalgınca lafa girdi. "İnsanlar bu sabah her zamankinden erken ayaklanmış gibi. Bugün bir şey olacak galiba."

"Hepimizi pişirip teker teker yiyecekler herhalde."

"Ronje, anlıyorum, kendini baskı altında hissediyorsun. Ama hepimiz öyle hissediyoruz. Senin için bir şey ifade eder mi bilmem ama Newark'ın kalıntılarından bir şey yapıp yapamayacağımıza bakmak için kaza yerine gideceğim birazdan. Sen de gelmek ister misin?"

Ronje tereddüde düştü, Flip'le birlikte gedikten dışarı baktı. Öfke ve hayal kırıklığı karışımı bir duygu onu tamamen ele geçirmiş gibiydi. "Sana inanmıştım," diye bağırdı. "O harika makineyi sen yarattın, havada günlerce kalabilecek, hiç düşmeyecek, hiç yanmayacak, hiç alev almayacak, kurşun kalkaniyla bizi radyasyonun etkilerinden koruyacaktı. Ama ne oldu? Birkaç saate kalmadan düştü. Alev aldı ve..."

"Ama yanmadı. En azından yanıp kül olmadı," diye araya girdi Flip.

"Yanmamış! Hah! Duydunuz mu? Yanmamış!" Ronje'nin sesi giderek yükseliyordu. Flip Ronje'yi izlerken, konuşulması gereken kelimeleri tetiklediğini anladı. Akıllılık edip sustu ve ardı arkası gelmeyen suçlamaları bölmedi. Ama Ronje hiç susmayacakmış gibi görününce Flip arkadaşı ve meslektaşı adına endişelenmeye başladı.

"Tanrı aşkına Ronje, kendine gel ve atıp tutmayı kes artık. Burada sabahın hayrında huzurlu uyku çekmek bile imkânsız be. Lanet olası sıcak yüzünden gece uyunmuyor zaten. Sabah sabah tek istediğim uyumak, ama ben ne yapıyorum? Deli gibi konuşup duran Ronje'yi dinliyorum," diye yakındı Mendoza. Yüzünü duvara çevirip başını örtüye gömdü.

“Ronje’yle kavga mı ediyorsunuz Flip?” Kisskiss’in sesi cıvıldadı tek odalı saz evin diğer ucundan.

“Hayır Kisskiss, hayır canım. Gayet hoş, medeni bir şekilde biraz konuşuyorlar, zaten başka türlü konuşmayı bilmezler ki,” diye arka çıktı İsta.

“Özür dilerim millet,” diye söze başladı Flip, ama yanağına yediği beklenmedik yumruk yüzünden susuverdi.

“Özür mü, özür mü diliyorsun? Yeterince zarar vermedin mi? Moshem öldü. Tara öldü. Kisskiss neredeyse ölüyordu...”

“Kesin şunu, ikiniz de hemen kesin şunu!” diye bağırdı Andria kendi köşesinden.

“Bence Ronje delirdi,” diye homurdandı Menoza uykulu uykulu.

“Bir bakıma haklı da. İlk Nuh yakınlarını kurtardı. Ben kurtaramadım. Uçağı düşürdüm, ama ben de tam dönmenin bir yolunu bulmamız gerektiğini söyleyecektim. Hayatımızın geri kalanını burada geçiremeyiz. Eğer korktuğumuz gibi düğmeye basıldıysa geri dönmememiz için bir sebep göremiyorum.”

“Neden sen de kendini bırakıp herkes gibi öfkeni kusmuyorsun Flip? Fanilerin çoğu mükemmel insanlara katlanamaz. Kaza, Moshem’le Tara’nın ölümü... Bunlar sadece senin suçun mu? Ya sen Ronje, Newark uçuş kulübüne zorla mı girdin? Yoksa Flip’e sırf hizmetçi kıza duyduğun hevesi paylaşmıyor diye mi kızgınsın?” diye sordu İsta yattığı yerden kalkarak.

Bu iğnelemeye karşılık kopan kahkahalar samimiyetsiz, keyifsizdi. Kahkahayı atan da tek odalı evin karanlık bir kavisinde duran Mendoza’ydı. Ana kraliçenin verdiği beyaz vücut örtüsü, çıplak ayakları ve ruhsuz bir keyifle arkaya attığı keçeleşmiş başıyla görkemli bir hayalet gibi görünüyordu. Mendoza gülme efekti makinesi gibi kahkaha ardına kahkaha atıyordu. Yorgunluktan tikanırken kahkahalar hafifleyip kıkırdamalara bıraktı yerini. Babasına çok hayran olan Dorf’a üzücü geldi bu.

“Neyin var baba?” diye sordu.

Bu çocuksu soruyu izleyen sessizlik, olağanüstü ve nazik kocasını yeni kaybetmiş bir dulun feryadından daha dokunaklıydı. Yetişkinler birbirlerine suçlu suçlu baktılar. Sessizlik daha da uzayacak gibi görününce, Andria Ronje'yi işaret edip sordu, "Neden sabahları böyle gülünç donlar giyiyorsun?"

"Ben sabahları koşarım, hatırladın mı? Akıl ve vücut sağlığını korumak için koşuyorum. Yoksa bunun için de mi sevgili Flip'inden izin almalıyım?"

"Hayır Ronje, koşmak için izin almana gerek yok," dedi Andria uzlaşmacı bir gülümsemeyle.

Andria'nın Ronje'ye muzipçe takılması ve sonrasındaki hakça cevabı Newark kulübü üyeleri arasında yükselen gerilimi dağdı.

Kimse Ronje'nin Flip'ten çenesine attığı yumruk için özür dilemesi gerektiğini ileri sürmemişti. Flip insanların onun bunu kaldırabileceğini düşündüğünü biliyordu; ama bugün bile bilmediği, bunu hak ettiğini de düşünüp düşünmedikleriydi. Çenesinin ağrıyan tarafını ovuşturup kendisine saldırana bir özür beklentisi içinde delici bir bakış attı. Ama özür dileyen falan olmadı. Flip anlayacağını anlamıştı. Arkadaşlarının suskun bakışlarından Ronje'nin hepsinin düşüncelerini dile getirdiğini ve Mendoza'nın kahkahasının hepsinin duygularını yansıttığını anladı, ama bu duygular kendisine mi, Ronje'ye mi, yoksa içinde bulundukları saçma duruma mı yönelikti, orası pek açık değildi.

Flip'in bakışları Andria'yı bulunca yumuşadı. O da grubun geri kalanı gibi örtüsüne sarılıydı. Ama öyle beceriksizce sarınmıştı ki, vücudunun büyük kısmını örtse de, bezin ucu yerleri süpürüyordu. Bu da kadını iri, beyaz bir balık gibi gösteriyordu. Flip Andria'nın gözlerinde biraz sempati aradı, ama onun gözleri kararlı bir şekilde başka yöne çevriliydi.

Bu insanları buradan götürmeliydi. Bunu hallettikten sonra başlarına gelecekler kendi problemleriyle.

Aniden geri dönüp gruptan uzaklaştı, çabucak giyindi. Kubbeli odadaki hava boğucu hale geliyordu. Şavi halkı onlara bil-

dikleri en iyi şekilde, nazik davranmıştı. Onlara kentlerindeki en iyi, güzellik ve boyut bakımından kralın sarayından hemen sonra gelen evi vermişlerdi. Ziyaretçiler ilk birkaç günlerini İngilizce, Fransızca ve Almanca bağırarak, el kol hareketleriyle dertlerini anlatmaya çalışarak geçirmişlerdi, ama Şavililer yalnızca o nazik tavırlarıyla gülümsemiş ve başlarını iki yana sallamışlardı. Onları anlamıyorlardı. Bu safhada Flip'in aklına bir şey gelmişti: belki de bu nazik insanlar, yeni gelenlerin biraz barbar olduğunu düşünüyorlardı. Sonra saygı duyulan biri olduğu belli olan o hoş orta yaşlı kadınla bir grup genç kadın onlarla ilgilenmeye başlamıştı. Ama etrafta gezinen çocuksu asker ve muhafızlar tarafından, potansiyel düşmanlar olarak değilse bile, bir tür garip insanlar olarak izlendiklerinin farkındaydılar. Ve şu girip çıkar-ken söyledikleri “mesiere”den başka pek bir şey söylemiyorlardı onlara. Geldiklerini ellerini dört kez çırparak belli ediyor, sonra ayak bileklerini bile örten vücut örtüleriyle içeri süzülüyorlardı. İşlerini yapıyor, tekrar “mesiere” diyor, sonra da dışarı süzülüyorlardı.

Flip daha küçük bir örtü alıp başına doladı ve uçağın düştüğü yere doğru yürümeye koyuldu. Arkadaşlarına hiçbir şey demedi.

Güneş şimdiden kızmaya başlamıştı ve kum, şu an gayet sık ve görece serin olsa da, çok geçmeden etini yakacaktı. Uçağı iyice incelemeli ve bunu sıcak dayanılmaz hale gelmeden çabucak yapmalıydı.

Newark'ın etrafında bir tur attı. Haklıydı: uçağın bazı kısımları yere çarpınca duman çıkarmaya başlamıştı ama aslında yanmamıştı. Bazı değerli donanımı kaybetmişlerse de Newark'ın gövdesi sağlamdı. Ronje neden öyle konuşmuştu? Sırf tekerine çomak sokmak için mi?

Bir ara kendine acıyası geldi. Belki de İngiltere'den hiç ayrılmamalıydılar. Tanrı'ya inanan sıra dışı bilim insanlarından biri olduğunun farkındaydı. Meslektaşlarına inançlarından bahsettiğinde onu hayalperest diye yaftalamışlardı hemen. Belki de haklılardı, belki de tek derdi Newark'ta ne kadar hayatta kala-

bileceklerini öğrenmekti. Şu maceraya o kadar heves etmesinin nedeni bu muydu? Ama Batı uygarlığının kendi kendini havaya uçuracağından emindi. İşte şimdi buradaydılar, görünürdeki cehaletleri içinde yuvarlanarak semiren insanların arasında. Flip bir an önce oradan uçup gitmeyi ve bu insanları kanaatkâr, mutlu hayatlarıyla baş başa bırakmayı diledi.

Hele Andria'nın bir hafta kadar önceki davranış şekli! Şavi'ye çakıldıklarında Kisskiss öyle feci bir şoka girmişti ki İsta bile onun ölebileceğini düşünmüş, tıbbi müdahale yapılmazsa beyinin hasar görebileceğinden korkmuştu. Andria da o kadar kötü sarsılmıştı ki, günlerce yarı koma halinde kalmıştı. Günler sonra kendine geldiğinde, Kisskiss'in vücudunu yağla ovuştururken, semirmiş arıların uyuşuk, sıcak bir öğleden sonraki mırıltısına benzeyen bir tonda yatıştırıcı sözler söyleyen orta yaşlı Şavili kadına gözlerini açar açmaz bağırmıştı. "Rahat bırak kızımı, seni..."

"Yapma Andria, sen Kisskiss'e bakamayacak kadar hastaydın. Onunla hep bu kadın ilgilendi," demişti Flip.

Andria kendine zor hâkim olabiliyordu. Şoşovi odadan çıkar çıkmaz o kadının Kisskiss'in üzerine eğilip agucuklar yapmasını ve o pis kokulu şeyi sürmesini istemediğini açıkça belirtmişti. Neyse ki, Kisskiss ayağa kalkıp normal yürüyüp konuşmaya başlayarak sorunu kendi çözmüştü. İsta'nın uyarısı doğrultusunda, olası bir beyin hasarına karşı tetikteydiler hâlâ. Flip, her şeye karşın Kisskiss bir hastanede doğru dürüst muayene edilmedikçe Andria'nın rahat etmeyeceğini biliyordu.

Flip öfkeyle bir taşı tekmeledi. "Peki dışarıda ne oluyor, dünyanın geri kalanında? Buradan kurtulmak için ne tarafa yürümeli, ne tarafa uçmalı?" Görünüşe göre Şavililer başka yerlerde olup biten şeylerden zerre kadar etkilenmiyorlardı. Her ailenin bir iki incği vardı ve kendi topluluklarından birkaç kilometre uzaklaştıkları çok nadir oluyordu. Nükleer patlamaya rağmen hiçbir şey olmamış gibiydi, demek ki dünya hâlâ yerli yerindeydi ve o halde geri dönmeleri gerekirdi. Tek sorun nasıl geri döncecekleriydi.

Motor kısmen de olsa tahrip olmuşken uçağı nasıl havaya kaldıracaktı? Haydi onu onardı diyelim, yakıt deposundaki sızıntı ne olacaktı? Şimdiye dek bütün benzin çamura akmıştı muhtemelen. Şavi kent surlarıyla Newark'ın düştüğü yeri ayıran seyrek çalıların haricinde her yer kayalıktı. Flip böyle bir yerde bir şeyin nasıl büyüyüp hayatta kalabildiğine hayret etti. Kentin merkezindeki göllerin etrafında kümelenen az sayıda ağaç vardı ama göllerin ilerisinde hava öyle kuruydu ki insanın burun delikleri acıyordu. Buraya geleli on dört gün olmuştu ve bir çok kez yağmur yağacak gibi olduysa da yağın şey sık kumu ıslatmaya bile yetmiyordu. Bununla birlikte ufak tefek kayaların arasında çıkan bitkiler her nasılsa yaşıyorlardı. Flip bir süreliğine daldı gitti, evden Newark'ı incelemek için çıktığını unutacaktı neredeyse. Acil bir ayak işine yollanan ama yolda kuş yuvası görünce amacından sapan bir oğlan çocuğu gibi, taşların arasındaki pembeli sarılı minik çiçekler açan kaktüs çalılarını incelemek üzere bir kaya öbeğine doğru yürüdü. Bu çiçeklerin, dikenleri güçlü taçyaprakları vardı. Flip dokundu. “Acaba nasıl dölleniyorsunuz siz, çekimle mi? Arıların size dokunduktan sonra hayatta kalamayacağı ortada.” Çiçeklerden tekini koparıp da ilk bakışta ufak, parlak bir kuş yumurtasına benzeyen şeyi görünce çok şaşırdı. Ama bu bir yumurta değil, taşı. Yere attı, ama taş ne çatladı, ne kırıldı. Cilalı bir kristal parçasına benziyordu –elmas gibi. Yeryüzünün bu kadar yakınında elmas olabilir miydi? Bunun alelde bir taş olmadığı açıktı. Kayalıklarda ilerleyip büyük göle doğru yürüdü ve orada, gözlerden uzakta, o tuhaf görünümlü çiçeklerden sürüsüyle olduğunu gördü. Sonra bütün o yerin kocaman kocaman örümceklerle veya belki de akreplerle dolu olduğunu fark etti. Flip'in ayak seslerini duyunca kayaların bir köşesinden çıkıp ötekinden giriyorlardı. Flip tedbiri elden bırakmadan o taşlardan üç tane daha toplayıp kayaların gölgeliğinden açıklığa çıktı.

Nasıl olur da bu kadar sert bir taş yüzeye bu kadar yakın bulunabilirdi? Başını kaldırıp Şavi'yi çevreleyen tepelerin hafif eğimlerine baktı. Bu tepeler volkanik miydi yoksa? Bu değer-

li taşları dünyanın rahminden yukarıya mı fırlatmışlardı? Daha var mıydı bunlardan? Buraya tekrar gelmeli ve taşları yakından incelemeliydi. Ama o sırada çenesini tutmalıydı, kimseyi boşu boşuna ümitlendirmek istemiyordu.

Geri döndü. Newark'ın düştüğü yere giden patikaya ancak ulaşmıştı ki saraydaki adamların seslerini duydu. Bağırmaya başladılar, “Onye isi, onye isi!” Flip onlara dönüp gülümsedi.

İki genç adam da ona gülümseyip biraz uzaktaki, elinde mızrak ve sopaya benzer şeyler taşıyan Asogba'yı işaret etti.

Flip şaşakaldı. Buraya geldiklerinden beri hiçbir sebeple bir yere çağırılmamışlardı. Mızrak taşıyan genç adamlar onlara hep nazik davranıp gülümsemişti. İlk kez kendi güvenliklerine dair belli belirsiz bir korku yayıldı Flip'in içine. İki adam onu Asogba'ya götürdü. Flip yanına varınca Asogba yüzünde bir tebesümle onu kucakladı ve diğer iki adamla birlikte yüksek sesle gülmeye başladı. Ne yapacağını bilemeyen Flip de onlarla birlikte gülmeye koyuldu. En azından gülmek evrensel bir dildi. Onun da katılmasında sakınca yoktu.

Derken Asogba aniden gülmeyi kesip yanındaki iki adamla hızlı hızlı konuşmaya başladı. Sonra kendini gösterip “Asogba,” dedi ve bunu yavaş yavaş, Flip ne yapmaya çalıştığını anlayana kadar tekrarlardı. Flip başıyla onaylayıp, “Demek tanışma vakti, ha? Hem de on dört gün sonra?” diyerek, kendini gösterdi: “Flip,” dedi ve hepsi yine gülmeye başladı.

Flip onların eşliğinde, her sabah kahvaltı diye verdikleri mısırlı leziz şeyden yemek üzere eve döndü. Mısırlı şeyin balla tatlandırıldığını ve sütlü olduğunu çıkarabiliyordu. Kisskiss'in “beyaz krem karamel” dediği bu yemeğe hepsi bayılıyordu.

Flip, Asogba ve muhafızlarla birlikte içeri girdiğinde Mendoza onu görmezden geldi. Sonra aniden başını kaldırıp yapmacık bir çığlık kopardı, “Ah, biz de sana ne yaptıklarını merak ediyorduk. Haklısın, buradan gitmenin bir yolunu bulmak zorundayız. Yemek yememiz için ısrar ediyorlar ve niye olduğunu anlayamıyoruz.”

“İyi de, her sabah kahvaltı veriyorlar bize,” dedi İsta.

“Evet, ama bu kez farklı. Heyecanlı bir hava var. Bir şey planladıklarını anlamak için dillerini bilmeye gerek yok. Belki de bizi teker teker öldürmeye başlayacaklardır. Bizi arayacak kimse yok. Kimse burada olduğumuzu bilmiyor. Yaptıkları yanlarına rahatlıkla kâr kalır.”

“Böyle konuşmayı keser misin lütfen, John Mendoza, çocukları hiç düşünmüyorsun, değil mi? Neden altında kötü niyet aramadan iyiliği kabul edemiyorsun? İnsanlar bazen birbirlerine iyi davranırlar, hiç fark ettin mi?” diye karşı çıktı Flip.

“Bizi öldürmek istemeleri ve yine de böyle mutlu ve heyecanlı olmaları insanlık dışı olurdu,” diye üsteledi İsta düşünceli düşünceli.

“Sana da akşam için güzel bir biftek ziyafeti sözü verilse sen de mutlu ve heyecanlı olmaz mıydın?” diye sordu Mendoza

“Hayır, ben et sevmem,” diye terslendi İsta.

“Ben de sevmem,” dedi Dorf düz bir sesle.

“Ben de,” diye cırladı oradan ağzı tika basa “beyaz krem karamel” dolu Kisskiss.

“Buyur işte, kimse sana inanmıyor,” diye lafa karıştı Andria. “Kisskiss’le Dorf Şavili çocuklarla arkadaş oldular, öyle değil mi?”

“Dün birlikte balık tutmaya ve fındık kırmaya gittik. Ama hava çok sıcaktı,” dedi Dorf.

Sonra lapayı kaşıklamaya devam ettiler.

Kimse şüphelerini dillendirmese de hepsi endişeli ve diken üstündeydi. Asogba her zamanki gibi eşikte durup ellerini dört kez çırparak geldiğinde bir anda bıraktılar kaşıkları.

Asogba yine gülümsedi ve Flip’e yaptığı gibi diğerlerine de adını söyledi.

“Ona adlarınızı söylemeniz iyi olur, ben öyle yaptım. Sanırım bundan böyle bizi daha yakından tanımak istiyorlar.”

“Evet, evet, baba, bizi öldürmeyecekler. Bence bizimle arkadaş olmak istiyorlar. Adını bildiği şeyleri öldürmez çünkü insan, değil mi baba?”

“Ya, ya,” Kisskiss öyle yüksek sesle cırladı ki, Asogba güldü ve bunu kızın adı sanarak ona “Ya, ya” demeye başladı.

Ancak, Flip Asogba’yla dışarı çıkmadan önce ciddi bir sesle, “Beni bir yere götürmek istiyor, nereye bilmiyorum. Ve daha önce elinde böyle bir şey taşıdığını görmemiştim. Eğer onlarla birlikte dönmezsem, buradan kaçmanın bir yolunu bulun,” dedi.

“Tanrı aşkına Flip, saçma sapan konuşmayı kes! Seni bir şey göstermek için çağırdıklarına eminim,” diye bağırdı Andria, Flip’e sınıksız sarılarak. Tam bu sırada Flip pantolonunda sakladığı dört taşı Andria’nın eline sıkıştırıp ses çıkartmaması için kolunu sıktı. Flip’ten olağanüstü bir durum olduğu izlenimini alan kadın, Ronje’nin sırtını delip geçen bakışlarını hissedince taşlara bakmaya cesaret edemeyerek onları sıkı sıkı kavradı. Dudaklarını ısırıp kendini tuttu. İçinden bir ses Flip’in sapasağlam geri döneceğini söylüyordu ama bundan nasıl emin olabilirdi?

“Silahım hâlâ çalışıyor, Flip” dedi Ronje beklenmedik bir şekilde.

“Hayır, silahı ortaya çıkarayım deme sakın, bir aptallık etme. Ona daha sonra ihtiyacın olabilir.” Sonra açık avluya çıkan dar kapıdan Asogba’nın peşinden gitti.

Kalanlar şaşırmış ve kafaları karışmış bir halde, Şavili bir kadının güneşi işaret ederek Flip’e başörtüsü getirmesini izlediler. Bunun üzerine Flip arkadaşlarına seslendi, “Hava çok sıcak olacak, başını örtsen iyi olur diyor.”

Korkmuş ziyaretçilerin içine su serpti bu, gülümsediler. Gülmseyişleri şimdi sadece hizmetkâr olduğu anlaşılan adamlardan birinin Asogba’nın taşıdığı sopamsı şeylerden bir tane de Flip’e vermesiyle iyice yayıldı yüzlerine.

“En azından gerekirse kendini koruyabilir artık,” dedi Ronje bıyık altından.

“Ben bizim sorunumuzun ne olduğunu biliyorum; iyiliği kabullenemiyoruz bir türlü,” diye fikir yürüttü İsta, beklenmedik bir şekilde mutsuz görünüyordu.

Flip yürürken, nereye gittiklerini bilmese de, bütün şüphelerine rağmen, Şavililerin insanlığına güvenebileceğini hissediyordu. Yapmacıktan iyi niyet gösterme sanatını edinmemişlerdi. İyi niyetleri insani ve sahiciydi. Böyle düşünüp başörtüsünü daha iyi tutturdu, çöl bastonunu daha sıkı kavradı ve Asogba’yla adamlarının peşine düştü.

Yanlış Alarm

Asogba, Flip, diğer gençler ve hamallar saray duvarlarından çıktıktan sonra Newark tayfasının geri kalanın üstüne bir boşluk hissi çöktü. Keşke Şavi dilini anlayabilseler, keşke onlara bu heyecanın sebebini sorabilselerdi. Ronje'nin ima ettiği gibi bu akşam onlardan leziz bir yemek yapacakları için mi mutluydular? Hepsi Ronje'nin bazen her şeyi fazla dramatikleştirdiğini biliyordu ama yine de akıllarına kurt düşürmüştü bir kez.

Andria kendini hiçbir şey yapamayacak kadar bezgin hissediyordu. Düşünmeye bile gücü yoktu. Hava şimdiden ısınmaya başlamıştı ve günün büyük kısmı boyunca iyice pestilini çıkaracaktı. Ronje'nin sesini duydu, Flip'in tavsiyesine uyup Newark'ın enkazıyla ne yapılabileceğine bakmaları gerektiğini söylüyordu. "En azından nerede olduğumuzu çıkarabiliriz," diye iç geçirdi Andria teslimiyet içinde.

Mendoza birden başını ellerinin arasına alıp iki yana sallamaya başladı. İsta uçak karaya çakıldığında Mendoza'nın başına ağır bir darbe aldığını hatırlayıp adamı yakından izlemeye başladı. "Başına dikkat etmelisin. Öyle sallayıp durma," diye uyardı.

Mendoza neşesiz kahkahalarından birini daha attı. "Bunu pek düşünmemeye çalışacağım, doktor. Kelleyi bu gece kaptırabilirim nasıl olsa."

Andria ümitsizce etrafına bakarak çocuklara, dışarı çıkıp sesleri duyulan Şavili çocuklara katılmalarını söyledi. Dorf itaatkâr bir şekilde Kisskiss'in elinden tutup dışarı çıktı. Çok geçmeden kahkahaları Şavili çocuklarınkine karıştı. "Çocukları anlamıyorum," dedi Andria. "Hiç umurlarında değil sanki."

“Belki endişelenecek bir şey olmadığı için böyledirler,” dedi İsta bütün iyimserliğiyle.

Andria soğuk zemine oturup içeri hava girsin diye bacaklarını iki yana açarak, Şavili kadınların yaptığına şahit olduğu gibi peştamalını bacaklarının arasında topladı. Düşünceleri yine Flip’e kaydı. Bu tuhaf insanlar onu her nereye götürdüyse oradan sağ salim döndüğü takdirde evlenme teklif edecekti ona. Flip’in, Dorf’la Kisskiss gibi, Şavililere güvendiğini biliyordu. Zaten Flip’in tek zayıf yanı çok kolay güvenmesiydi. Tanıştıkları günü hatırladı. Flip’in de çalıştığı Nükleer Araştırma Enstitüsü’ne giden yolu kesen yüzlerce protestocu kadından biriydi o gün Andria. Kisskiss daha üç yaşındaydı ve hava soğuktu. Flip Andria’yı fark edip Kisskiss için bir kâse çorba almak üzere beklediği kuyrukta yanına gitmişti. Protestoculardan biri gibi davranmıştı. “Sence de bu çocuğu burada soğuktan öldürmektense eve götürüp ısıtmak gerekmez mi?” demişti.

“Onu başkanın kararını protesto etmek için buraya getirmezsem zaten bir geleceği olmayacak. Bütün bu parayı nükleer enerjiye harcamak için delirmiş olmak lazım.”

“Aynı fikirdeyim, ama mesele şu ki bu hiç gerçekleşmeyebilir ve bu çocuk burada bir gün daha kalırsa hayatı tehlikeye girebilir. Onu bırakabileceğin kimse yok mu?”

Andria bırakabileceği biri olsaydı bile Kisskiss’i onlara göndermeyeceğini söylemişti. Bu dava için çocuğunu bile riske atmaya hazır bir anne ile yaşadığı bu karşılaşma Flip’i konumu üzerinde düşünmeye itti. Andria, Flip’in büyük profesör Philip Wagner olduğunu uzun bir zaman sonra öğrenecekti. Flip enstitünün içinden tarihin seyrini değiştirmeye çalışmış, ama eli kolu bağlı olduğunu anlayınca Moshem, Ronje, İsta ve diğerlerinin yardımıyla bu tuhaf şekilli planörü tasarlamıştı. Ellerinde ne varsa satmış ve diğer pek çok insan gibi dünyalarının yok edileceğinden şüphelenince kaçmışlardı. Şimdi bakınca yaptıkları hataymış gibi görünüyordu, ama o zaman yapacak başka bir şey yoktu. Nereye inecekleri belli olmadığı için çok az insan böyle

bir riski göze almıştı. Ve nereye inmişlerdi? Dünyanın geri kalanında neler olup bittiğinden haberi olmayan insanların arasına. “Flip hayattaysa, hemen geri dönmeliyiz,” dedi Andria kararlılıkla.

“Ne komik, ben de aynı şeyi düşünüyordum,” diye cevap verdi İsta kubbeli evlerinin daha serin köşesinden.

“Ya dünyayı havaya uçurmuşlarsa?”

“Hah, burası yeryüzünde değil mi sanki? Dünyayı havaya uçursalar buradan bile hissederdik.”

“Ama İsta, burası neresi? Bir çöl olduğu kesin, ama hangi çöl?”

“Bence Afrika’da bir yerdeyiz. En azından gördüklerimiz bunu gösteriyor, insanlar halinden memnun, çok çalışıp bundan zevk alıyorlar...”

O anda, konuşulanları duymuş gibi, Ayoko’yla birlikte üç kadının girdi içeri. Alık alık bakan iki beyaz kadına süpürge niyetine tutturulmuş uzun otları verdiler. Kıkırdıya kıkırdıya bir de başörtüsü doladılar Andria’yla İsta’nın kafalarına ve onlara yerleri nasıl süpüreceklerini gösterdiler.

“Galiba her şeyi anlamaya başlıyorum. Bizi beyaz kölelere dönüştürmek istiyorlar,” dedi Andria sıktığı dişlerinin arasından.

“Sen de Ronje gibi felaket tellalıymışsın doğrusu. Bana kailirsa, sadece onlardan biri olmamızı istiyorlar. Benim için hava hoş. Burma’da beş yıldan fazla çalıştım, tek kelime Burnaca öğrenmeden önce o insanların insanlıklarına güvenmekten başka çarem yoktu. Ve kısmen bu yüzden, karşılığında iyi niyetlerini sundular bana.”

“Ama bu insanlar bana çok basit ve aptal geliyor.”

“Neden? Çok gülümsedikleri için mi? Eğer yüzlerinden düşün bin parça otursalardı daha mı zeki görüneceklerdi sana?”

“Of İsta, ne demek istediğimi biliyorsun. Ne kadar romantik görünürse görünsün, pitoresk bir cehalet içinde yaşayan bir halk görmek hoşuma gitmiyor.”

“Ne demek istediğini gerçekten anlayamıyorum galiba. Bize bir bak. Kendimizi yok etmek üzere olduğumuz için, kendi aşırı uygar toplumumuzdan kaçtık. Ve bomba hakkında en ufak bir fikirleri olmayan, tastamam mutlu ve bize güvenecek, bizi aralarına alacak kadar kendinden emin insanların arasına düştük. Eğer bunların hepsi aptallıksa, lütfen Tanrım, Allahım, ya da adın her neyse, ondan bana da ver!”

Şavili kadınların kahkahaları bu diyalogu böldü. İsta’yla Andria’nın sarındıkları o beyazımtırak ev giysileri içinde komik görüldüğünü düşünmüşlerdi, üstelik başörtüleri de ipeksi saçlarından kayıp duruyor, başlarında kalması için tekrar tekrar bağlanmaları gerekiyordu.

Andria durumla eğlenir görünen İsta’ya baktı ve gülümsemek zorunda kaldı. İsta’nın gibi tıp eğitimi görmüş bir beynin yozlaşmış onu şu romantik, kikirdek kadına dönüştürmesi onu aşıyordu. Kendi alanına hâkim, iyi giyimli doktoru hatırlamaya çalıştı, ama hatırlayamadı.

Andria uzun otlardan yapılmış süpürgeyi almak için elini açtı, o anda büyük bir gerginlikle Flip’in verdiği kristallerin hâlâ elinde olduğunu fark etti. Kaşlarını çatmış halde taşlara bakarken İsta’nın bakışlarına yakalandı. “Onlar ne, küpe mi?” diye sordu İsta.

“Evet,” diye cevap verdi Andria çabucak. Bekleyen kadınlara hemen döneceğini işaret edip eve koştu.

Kubbeli evlerinin içi karanlıktı. Herkes dışarıdayken evin daire şeklindeki içi parlak ve tozlu dış dünyayla tezat oluşturunuyordu. Andria bir kez daha ellerini açıp taşların pürüzsüzlüğünü hissetti. Çok ufak, yumurta biçimliydiler. Andria bunların taştan çok tohuma benzediğine karar verdi. Ama ne tohumu? Flip nereden bulmuştu bunları? Neydi bunlar? Hayatında hiç elmas takmamıştı ve gerçeğiyle sahtesini ayırt edemezdi. Şimdiye kadar taktığı, pahalı bir mücevhere en yakın şey, arkadaşlıklarının evliliğinin ötesinde olduğuna karar verdiklerinde benzersiz ilişkilerinin bir nişanı olarak Flip’in ona aldığı yüzüktü. O da Flip’c, onun hâlâ

taktığı, altın bir zincir hediye etmişti. Bu taşların ne olduğunu bilmiyordu ama en azından elmas olmadıklarına emindi, çünkü insanlar elmas için yeri kazarlardı, değil mi?

“Andria, Andria, saklandığın yerden çıkar mısın artık?”

“Hemen geliyorum, İsta,” diye cevap verdi kendine şaşarak. Kisskiss’in elbiselerinden birini alıp taşları içine bağladı ve elbiseyi çocuğun saman yastığının altına koydu. Sonra günün aydınlığına çıkıp saray binalarına giden iki kadının peşine takıldı.

Beklemedikleri kadar mutlu bir gün geçirdiler. Şavili kadınlar İsta’yla Andria’ya yemek, çocuk, süpürge, tahta ve adam kelimelerini öğrettiler. Hep beraber bol bol güldüler. Toz biraz rahatsız ediciydi, çünkü onlar süpürdükçe kalkıyor, sonra yine yere çöküyordu. Güneş tam tepeye geldiğinde nefis bir balık yemeği ve meyve yiyip İsta’nın arpa birası olduğunu söylediği şeyden içtiler. Bu içkinin alkol oranını daha sonra keşfedeceklerdi.

Geniş alanın diğer bir kısmına götürüldüklerinde orada gülüşüp şarkı söyleyen kadınlar, İsta’yla Andria’nın onlarla birlikte gülüşüp şarkı söylediğini görünce şaşırdılar. İlk şarkının sonunda kadınların çoğu yaptıkları işi bırakıp kollarını kocaman açarak İsta’yla Andria’nın yanına gidip onları sımsıcak kucakladılar.

“Pekâlâ, hemen yüzündeki şu korku ve kuşku ifadesini sil Andria. Evrensel dili öğreniyoruz işte: kahrkaha, mutluluk ve yemek.”

“Ve alkol,” dedi Andria hıçkırarak.

“Sence sarhoş muyuz?”

Andria lakaytça gülmeye başladı. “Ah İsta, doktor olan sensin, sen bileceksin bunu. Ama bana sorarsan senin arpa birası dediğin içkinin içinde bütün viskilerden daha çok alkol var.”

“Felaket tellalı!”

“Hep böyle diyorsun!”

O gün yıkanmaları için su getiren olmadı; kendileri için su getirmek yahut göle gidip yıkanmak zorunda olduklarını anladılar. İsta ve Andria ikinci şıkkı tercih etti. Eve döndüklerinde üzerlerinde tatlı bir yorgunluk vardı, ferahlamışlardı. Mendoza’yla karşılaştılar, o da halinden memnun görünüyordu.

“Flip nerede, döndü mü?” Andria damarlarındaki alkole rağmen sesindeki endişeyi gizleyememişti.

“Tamam, sakın ol, işte orada, büyük bilim adamımız sırtüstü yatmış, fitil gibi de sarhoş,” diyerek Flip’i işaret etti Mendoza; bir yandan da bilgiç bir tavırla başını sallıyordu.

Flip her zamanki gibi üzerinde az bir kıyafetle sırtüstü yatıyordu. Şavi’deyken yanından ayırmadığı saman yelpazesi göğsünün üzerindeydi. Nefes aldıkça göğsü çocukları gibi inip kalkıyordu. Bir eli başının üzerinde, öteki bir yanındaydı. Tatmin ve huzur dolu bir uyku çekiyordu. Şavililer Flip’i öldürmemişti. Hiçbirini öldürmek gibi bir niyetleri yoktu. Zaten nasıl öldürsünlerdi? Kendileri de Kokumalar diyarındaki katillerden kaçmamışlar mıydı? Ama beyaz istilacılar bunu bilmiyorlardı, böyle bir şeyden şüphelenmiyorlardı bile. Onlar sadece nükleer bir soykırımdan kaçıp vahşi bir toplumun içine düştüklerini düşünüyorlardı. Ne var ki bu “vahşi” toplum, geçmişlerini hiç unutmayan soylu bir halk çıkmıştı.

Andria Flip’e uzun uzun, sert sert baktı. Flip gözlerini açtı, hemencecik kendine geldi. “Şavi vatandaşları ilan edildik,” diye bildirdi ağzını kocaman açıp esneyerek ve kollarını iki yana gererek.

“Kutlamanın sebebi bu muymuş?” diye sordu İsta diğer bir köşede sallandığı hamaktan.

“Hem bu, hem de şefin ya da kralın –hangisi olduğunu henüz çözemedim– kendisine bu akşam yeni bir gelin almasıymış.”

“İyi de Flip, sen nereden biliyorsun bütün bunları?” diye sordu Ronje.

Flip doğruldu, Ronje’ye cevap gerektirmeyen aptalca bir soru sorduğunu göstermek için abartılı bir şekilde esnedikçe esnedi.

Bu bir yanlış alarmdı. Albinoların kayıtsız şartsız iyi niyeti kabul etmeyi öğrenmeleri gerekecekti. Biraz zaman alacaktı, çünkü geldikleri toplumda çok nadir görülen bir durumdu bu. Ama Şavi halkı için, albinolar aralarında hâlâ yeniyken, bir insanın bir insana davranabileceği tek yoldu.

Dans Eden Kraliçe

Mehtap bu gece çok parlaktı. Kum ve küçük kayalar ayın gümüşü rengini almıştı. Hava neredeyse soğumuştı ve günün tozu şimdi kaktüs çalılıklarının etrafında ve egbo ağaçlarının arasında dinleniyordu. Böceklerin, çalı maymunlarının ve baykuşların geceleri çıkardığı sesler, sırtlanların arada bir attığı tüyler ürpertici kahkahalarla birlikte, evcil hayvanların –ineklerin, kümes hayvanlarının ve keçilerin– gündüz duyulan seslerinin yerini almıştı.

Çember şeklindeki evin içinde, tahta şamdandan yayılan mum ışığı duru bir aydınlık yaratıyordu. Mumun, yedikleri baharatlı arpa hamurunun rayihasına karışan hoş sayılabilecek bir kokusu vardı. Hafif balık suyuna çorba her zamankinden az miktarda gelince, Ronje bu fırsatı kaçırmamıştı: “Belki de bizi aç bırakmaya başlayacaklardır.”

“Ne diye yapsınlar ki bunu?” diye sordu Flip dalgın bir keyif içinde lokmasını çiğneyerek.

“Bize saldırdıklarında karşı koyamayalım diye.”

İsta gülerek cevap verdi, “Karşındakinden her zaman en kötü şeyleri bekliyorsun değil mi, Ronje? Besbelli çocukken feci incitilmişsin.”

“Herkese hemen güvenmezsen, incinmezsin de,” diye cevap verdi Ronje, iddiasını güçlendirmeye yarayacakmış gibi dudaklarını şaplatarak.

“Ah, tabii, güvenden bahsetmişken, Newark’a bakabildin mi, yoksa ev sahiplerimiz seni de inek çiftliklerine mi götürdüler?” diye sordu Flip, biraz konuyu değiştirmek, biraz da Ronje’nin suyuna gitmek için.

“İnek çiftliği mi? Seni inek çiftliğine mi götürdüler Flip? Ama neden? Senin inek çobanı olduğunu mu sanıyorlar?”

Flip kaşlarını kaldırıp bir su kabağını havada tutarak gerçekten de bir çöl çobanı havasına bürününce kahkahalar koptu. En çok güzel Mendoza’ydı, tok tenor sesi şarkı söylüyormuş gibi çınlıyordu.

O anda, çölün ortasındaki o loş odada, eğer kendilerine bir zarar gelecekse sebebinin kendileri olacağını anladı Newark tayfası. Şavililerin onlara kötülük etmek gibi bir niyeti yoktu.

“Sayım gibi bir şey vardı,” diye açıklamaya girişti Flip. “İneklere sayabilmek için onları bir tarafa ayıracak şekilde dürttük. Altmış beş iri hayvan ağılın içine güdüldü böylece. Sonunda aralarından on tane seçtik. Zavallı hayvanlar amma tımarlanıp temizlendi...”

“Peki siz, Profesör Wagner, inekleri tımarlayıp temizlemekte iyi miydiniz bari?” diye sordu Mendoza.

“Seni vahşilerle inek temizlemeye mi zorladılar? Ne şeref ama,” diye ekledi Ronje.

“İyi de bu insanlar Flip’in ünlü ve saygın bir bilim insanı olduğunu nereden bilsin? Onlara göre Flip, belki de kızıl sakalı yüzünden, ineklere bakmaya uygun biridir. Biz de yemek pişirip ellerimizle yemek ve arpa birası içmek zorunda kaldık, ki bu benim çok hoşuma gitti,” diye devam etti İsta.

“Ben de sarhoş oldum,” diye araya girdi Andria yapmacık bir kahkaha atarak.

“Hiç tehlikeleri düşünmüyorsunuz,” dedi Ronje, “virüsleri falan.”

“Pekâlâ, meseleye bir de şu açıdan bakalım, Ronje. Haftada üç kez koşuya çıkıp gerektiği kadar lifli yiyecek yiyor ve perhiz yapıyordum; peki niçin? Kanserden yahut obeziteden ölmek için, ama daha on dört gün önce neredeyse ölüyorduk, bazılarımız öldü de.”

“Of İsta, bugün güzel bir gün. Yapma lütfen,” diye yakardı Andria.

Kapıdan, genç kızların tasasız, şen kahkahaları eşliğinde el çırpma sesleri geldi.

Ronje gayri ihtiyari yerinden kalkıp, “Bu o küçük hizmetçinin işveli gülüşü, nerede olsa tanırım onun sesini,” dedi fısıltıyla. Diğerleri Ronje’nin kapıya doğru yürümesini izlemekle yetindiler. Ronje dışarı baktığında, karşısında ayın gümüşü parlaklığını, egbo ağaçlarının zarif ve belli belirsiz gölgelerini, ve bir de, çok yakınında, düz ve parlak bezlere sarınmış, kendisine kıkırdayan dört kızı gördü.

Ronje’yi gördüklerinde Ayoko diğerlerine bir şey fısıldayıp daha da yüksek sesle güldü. Gülüşü öyle masumaneydi ki Ronje bu kez huysuzluğunu unutup gülümsedi. Karşısındakiler, yağmur kadar temiz ve sade, düpedüz mükemmel yaratıklardı. İncelikleri vücutlarını örten gevşek ve beyaz vücut örtülerinden bile belli oluyordu. Koyu renk saçları yarı örtülüydü ve alınlarına renkli boncuk dizileri takmışlardı. Çıplak kollarında yıkanıp temizlenip giyilmeye hazır hale getirildiği belli olan katlanmış kıyafetler duruyordu. Ayoko vücut örtülerini onlara getirdiğini işaret etti. Boş eliyle bunların nasıl giyileceğini gösterdi.

“Tamam, tamam. Derdini anladım. Söylediklerinden tek kelime bile anlamıyor olabilirim ama salak değilim. Ama bu kutlama da nereden çıktı, ha? Niye bütün bu gürültü? Bizi önce giydirip, sonra da pişirip yiyecek misiniz?”

“Tanrı aşkına yapma moruk.” Flip kapıya yürüyüp kızların elindeki vücut örtülerini aldı. “Teşekkürler, mesiere,” dedi ağırbaşlı bir sesle.

Ayoko ve onunla bekleyen kızlar da “Teşekkürler, mesiere,” dediler. Kendilerinin de albinoların dilini öğrenmekte olmaları çok komik gelmişti onlara.

Flip kıyafetleri aldıktan sonra, “Galiba bunları giymemizi istiyorlar. Bu akşam kutlama gibi bir şey var. Muhtemelen o inekleri tarlalardan bu yüzden getirdik.”

“İnekler nerede otliyordu?” diye sordu İsta.

“Üç saatten fazla yürüdük, anladığım kadarıyla güneye doğru gittik. En azından güneşin konumundan bunu çıkardım.”

“Harika, fen bilginin sonunda bir işe yaramasına sevindim.”

“Bak Ronje, kimse seni bu projeye katılmaya zorlamadı. Bir şeyler ters gittiğinde bunu kabullenmeyi denesen olmaz mı? Artık dinlendiğimize göre dünyanın geri kalanıyla iletişime geçmeye çalışmalıyız. Burası izbe bir yer, etrafındaki çöller ve tepelerle gözlerden gizleniyor. Bir pusula alıp şu tepelerden birine çıkararak nerede olduğumuzu çıkarabiliriz eminim.”

“Ben Antarktika’da ya da Kuzey Kutbu’nda olmadığımızı biliyorum,” diye araya girdi büyüklerin konuşmasını dinleyen Dorf.

Flip gülümseyip eliyle çocuğun saçlarını karıştırdı. “Büyüyünce ne olacaksın, Dorf?” diye sordu şaka yollu.

“Astronom,” diye cevap geldi hemen.

“Ama önce ben astronom olmak istemiştim.” Kisskiss asla dışarıda bırakılamazdı.

Grup gülüşürken kapıdaki kızlar el çırpıldılar. İçeri gelip ziyaretçilere hemen giyinmelerini işaret ettiler.

Evden çıktıklarında albino ziyaretçileri gecenin serinliği çarptı. Şavi’ye ilk kez gelen biri buranın kurak bir yer olduğunu düşünebilirdi; beyaz ziyaretçiler de, ana köyün etrafındaki toprakların çok düz olmasından yola çıkarak bir çöle düştüklerini sanmışlardı önceleri. Ama yanılmışlardı. Buraya ilk gelen yerliler iki tepenin arasındaki, aldatıcı bir şekilde kuru, gevşek taşlardan oluşan bir geçitten yürümüşlerdi. Dağların volkanik olduğunu ve tekrar etkin hale gelebileceğini bilmiyorlardı. Şavi bulduğu bu toprakların mükemmelliğine hayret etmiş ve yıllar sonra en yakın komşularının on günlük yürüme mesafesinde olduğunu öğrenince çok şaşırmıştı. Bu uzun mesafeler eşekler sayesinde az da olsa kısaltılabiliyordu. Şavililer hayatlarından gayet memnundu. Bazen haber alıp vermek, deve ve deve derisinden yapılan başka şeyler satın almak için komşularını ziyaret ediyorlardı. Arada bir de sırf kendi güçlerini göstermek için hayvanlarını sergiliyorlardı ki komşuları onlara saldırmaya kalkışmasın. Aslında istilacılar-

dan hiç korkmuyorlardı, çünkü dağlar ve çöller düşmanlara karşı gerekli korumayı sağlıyordu.

Çöl havası gün boyunca sıcak ve kuru, geceleriye, şimdiki gibi, soğuk denebilecek kadar serindi. Beyaz ziyaretçiler yeni Şavi sandalları içinde ağır ağır yürüyor, göze çarptıklarını hissediyorlardı. Kendilerine verilen el dokuması vücut örtülerinin yumuşaklığının tadını çıkarıyorlardı.

Ayoko'yla diğer kızlar ziyaretçileri bu kadar şık kıyafetler içinde görünce sevindiler. Ziyaretçiler kızlarla birlikte yavaş ve zarif adımlarla saray duvarlarına doğru yürüyorlardı; kimseye güvenemeyen ve örtüsünün altına giydiği şortta dolu bir silah taşıyan Ronje dışında hepsi günün erken saatlerinde kapıldıkları tehlike hissini unutmuştu. Flip ne isterse onu düşünebilirdi, ama o hayatını bu tuhaf insanlara emanet etmeyecekti.

Derken saray duvarlarının arkasından gelen hoş müziği duydular. Pek çok erkek süzgün, insanın içine işleyen seslerle ilahileri andıran şarkılar söylüyorlardı. Davul çalınmıyordu ama gitara benzeyen telli çalgıların sesi geliyordu. İnsan bir süre sonra ritme alışsa da, sesler en hassas yerine öyle gizemli bir şekilde dokunuyordu ki, ziyaretçiler bu müziği sonsuza dek dinleyebileceklerini hissettiler.

“Sanırım ben bu çalgının ne olduğunu biliyorum,” dedi Flip, saray duvarlarının bir tarafına gizlenen müzisyenleri görmelerinden önce.

“Her ne ise, akıldan çıkmayacak bir dokunaklılığı var. Hayatımda hiç bu kadar güzel bir şey duymamıştım,” dedi İsta.

“Bence kendi kora* versiyonlarını çalıyorlar.”

“Ama kora sadece tek kişi tarafından çalınır. Buradaysa bir sürü ses var ve çoğu aynı şeyi... evet... bu kora,” diye katıldı Ronje gönülsüzce.

(*) 12 telli, sesi arpa benzeyen bir Batı Afrika çalgısı (ç.n).

“O halde nerede olduğumuzu çıkarabiliriz. Burası Afrika olmalı. Dünyanın başka hiçbir yerinde insanlar kora çalmaz,” dedi Andria sesinde kendin emin bir kesinlikle.

“Yani...” diye söze başladı Flip.

“Yanisi manisi yok. Afrika’daysak o büyük çöllerden birinin –Büyük Sahra’nın ya da Kalahari’nin– yakınında olmalıyız.”

“Burada yaşayanlara soramamamız ne acı,” diye güldü Men-doza.

Andria, Şavili kızlar gibi kikirdemeye başladı. Sonra durdu.

“Seni tekrar gülerken görmek çok güzel,” dedi Flip.

“Aklıma kendi uygarlığımız geldi. Bu insanların burada çöllerinden kuşatılmış halde kendi işlerine baktıklarını, Batı’dan onların kendi çöllere verdiği isimleri bile bilmeyecek kadar habersiz olduklarını düşünmek ne tuhaf.”

“Of hayır, Andria, hayır. Şavilileri uygarlaştırmayı düşünüyorsan buna asla izin vermeyeceğimi bil. Kendi hallerine bırak onları. Buradan gitmenin bir yolunu bulmalı ve kendi sorunlarımızla yüzleşmeliyiz. Hatta bu insanlarla tanıştığımızı bile unutmalıyız,” diye çıkıştı İsta.

“Ne yani, onları bu pitoresk cehaletleriyle bırakıp gidelim mi? Aman ne kadar romantik!” dedi Ronje alayla.

“Ne demek istiyorsun sen?” diye terslendi bunun üzerine İsta.

“O gevşek vücutlu genç adamı, hani şu çarpık gülüşlü ve sıksa bacaklı olanını, Newark’ı incelerken gördüm. İçinden bir şey almadı ama yüzündeki ciddiyeti fark etmemek imkânsızdı. O çarpık gülüşün ardındaki hırsı hissettim. Onun cehalet içinde kalmaya daha uzun süre rıza göstermesini pek bekleyemezsin artık,” diye açıkladı Ronje, önceki alaycılığını hafifleterek.

“Aman Tanrım, yine mi?” diye inledi Andria.

“Evet, neyi kastettiğini anlıyorum Andria. Hristiyanlığı Batı Afrika’ya götürdük, sonra oradakileri kardeşlerini satmaya teşvik ettik ve şimdi de bütün maden rezervlerini ellerinden alıyoruz,” diye mırıldandı İsta.

“Ya, tabii Flip, madenler,” dedi Andria canlanarak. Ne zaman bir konuşma yahut tartışma onu rahatsız edecek hale gelse böyle yapardı. “Şu bulduğun taşlar, ne onlar?”

Herkes durup Flip’le Andria’ya baktı. Kafası karışan Andria özür dilemeye başladı. Beyaz vücut örtülerine bürünmüş, birbirine meydan okuyan, birbirinin gücünü kestirmeye çalışan beyaz insanların arasında güvensiz bir sessizlik oldu. “Özür dilerim,” dedi Andria bir kez daha.

“Siz ikiniz ne madeni keşfettiniz bakalım, ha?” diye sordu Mendoza çirkin, küçümseyici ve alaycı bir bakışla.

“Tamam, John, sakın ol. Kral Süleyman’ın madenlerinden birini keşfetmiş değiliz. Sadece birkaç taş buldum, değerli olduklarından bile emin değilim. Bu sabah beni alelacele otlaklara götürdükleri için size söyleyemedim. Taşlar değerli ve gayet parlak görünüyorlardı ama toprağın içinde değil de yüzeyinde olmaları kafamı karıştırdı.”

“Belki de masum görünen o dağlar volkaniktir,” diye fikir yürüttü Ronje. “Aslında bu sabah gördüğünü söylediğin dağları düşünürsek çok şaşırtıcı değil. Dikkat ederseniz hatları buradan da belli oluyor... Ama bilemiyorum. Taşları tam olarak nerede buldun?”

Flip Ronje’nin sorusunu cevaplamak istemiyordu. Neyse ki meseleyi daha fazla irdelcyemeyeceklerdi, çünkü ev sahipleri onları arıyordu ve orada, saray duvarlarının hemen dışında durup konuştuklarını görmüşlerdi. Ayoko gelip onları içeri soktu. Kora şarkıcıları Newark grubu için özel olarak bestelenmiş, hoşgeldiniz temalı bir şarkıyı söylemeye devam etti. İsta ve Andria’yı gün boyu birlikte çalıştıkları kadınların birçoğunun oturduğu tarafa götürdüler. Kadınlar onları gülümseyerek buyur etti. Tam Andria İsta’nın yanına oturacaktı ki, orta yaşlı bir kadın onlara bakıp kafasını iki yana salladı. “Hayır, oraya değil,” diyordu Şavice. Diğer bir kadın nazik bir tavırla Andria’yı İsta’dan uzaklaştırmaya çalışıyordu. İki beyaz kadın bir ara, özellikle de ufak bir tartışma çıktığı, orta yaşlı kadın kollarını sallaya sallaya Andria’ya bir

şeyler söylediği zaman korktu. Müziklerinin takdir edilmesi için mutlak bir sessizliğe ihtiyaçları varmışa benzeyen kora şarkıcıları çalmayı bıraktılar. Bütün gözler kadınlara çevrildi. Andria'nın sesi yükseldi, kendi dilinde bağırdı, "Ama ben arkadaşım ile oturmak istiyorum. Beni nereye götürüyorsunuz?"

Kadınlardan uzakta oturan beyaz adamlar olanları dikkatle izliyordu. Flip Andria'nın sesindeki korkuyu fark etti, Ronje'nin eli silahına gitti. Beyaz adamlar, birbirinden habersiz, vücutlarındaki bütün gücü topladılar, eğer gereksiz bir şiddet baş gösterirse Andria'yı korumak için atılmaya hazırlardı. Ama gerek kalmadı.

Şavili kadınların jestlerini takip etmeye çalışan İsta komplo kokan bir sesle konuştu Andria'yla, "Bence hemen şuraya oturmanı istiyorlar. Neden oturmuyorsun ki? Galiba sana tek arkadaşının ben olmadığımı, onların da senin arkadaşın olduğunu anlatmaya çalışıyorlar. Bugün bu kadınlarla birlikte çalışıp şarkı söyledik, hatırlasana. Ne diyorlarsa yap gitsin."

"Belki de Ronje'nin dediği gibi beni öldüreceklerdir," diye düşündü Andria çılgınca. Ama sinirlerine hâkim oldu ve İsta'nın sözüne uyup arkadaş canlısı kadının yanına oturdu. Bu hareketi, Newark grubunun keyifli bir takdir haliyle bağdaştırmayı öğrendiği el çırpımlarla karşılandı.

"Aa, anladım, bizim tamamen benimsenmemizi istiyorlar. Biz ülkemize gelen ziyaretçilerin çoğunu gettolara yerleştiriyoruz, ama bu insanlar bizim aralarına karışmamızı istiyor. Keşke o güzel dillerini konuşabilseydim," dedi Flip.

"Kesinlikle haklısın Flip, dilin ünsüz harfleri kulağa melodik geliyor. Bir de, fark ettin mi bilmiyorum, burada hiç sakat ya da zekâ özürlü yok, hatta hiçbir bozukluk yok," diye gözlemledi Mendoza.

"Ben de aynı şeyi düşünmüştüm. Belki de her şeyin kusursuz üretilmesini sağlayan ideal bir ısı var burada."

Ama Şavi'de elbette her şey kusursuz değildi. Bu geceki kutlama da, kısmen, pek çok insanın öldüğü acı ve uzun bir kuraklığın bitişini imlemek içindi. Gerçekten de aralarında hiç zekâ

özürlü ya da sakat insan yoktu, çünkü onlardan doğdukları anda kurtuluyorlardı, şans eseri yaşayanlarınsa hiçbirisi uzun süre dayanamamıştı. Hayatı suni yollardan uzatmanın yolları Şavililere açık değildi. Her canlı, yaşadığı için duyduğu minnetle, topluma katkıda bulunabilecek halde olmak zorundaydı. En yaşlılar bile kahramanlık dolu geçmişlerini gençlere anlatarak topluma bir katkıda bulunur, profesyonel krijoların şarkılı tarih anlatılarına eklerlerdi. Tamamen işe yaramaz olanlarsa bir şekilde yok olurdu. Ama bu çok nadirdi, yalnızca iki kez yaşanmıştı. İki örnekte de söz konusu kişiler Şavi toplumunun dokusuna öyle ters bir şey yapmıştı ki, alay konusu olmaktansa ortadan kaybolmuşlardı. Çok zayıf, güçsüz insanların icabına da genellikle kuraklık bakıyordu. Yani kusursuzluğun bir bedeli vardı.

Müzik değişti. Kora şarkıcıları sustu ve yerini kocaman davulların sesi aldı.

“İşte şimdi Afrika’da olduğumuza eminim,” dedi Ronje.

“Davullar yüzünden mi?” diye sordu Mendoza.

“Evet. Eğer bir Afrikalıyı kültürel açıdan öldürmek istiyorsan elinden davulunu al yeter.”

Gülüştüler. Flip’in gözleri rahip Anoku’nun oturduğu yere kaydı. İhtiyarın, kendilerinin eğlenmesinden hoşlanmadığını hissediyordu. Adamın kurukafa biçimli başı ayın gümüşü ışığında parılıyordu. Flip onu dikkatlice incelemeye başladı, rahip de ona sanki meydan okur gibi dönüp yanındaki adama bir şey fısıldadı. İkinci adam yüzüne yayılan müstehzi bir gülümsemeyle Andria’yla İsta’nın oturduğu tarafa baktı. Flip, Anoku’nun suratındaki ifadesizliğe rağmen, düşüncelerinin pek sevecen olmadığını kestirebiliyordu. Ama bu konuyu uzun uzun düşünecek vakti olmadı, çünkü artık davullar ciddi olarak gümlmeye başlamıştı.

Kral Patayon’la muhafızları içeri girdiğinde, herkes yerinden kalkıp eğildi. Flip de sorgusuz sualsiz eğiliverdi; tek kaygısı Andria’yla İsta’nın yine sorun çıkarma ihtimaliydi. Kadınların akşamın erken saatlerinde kapıldıkları ürküntüden sıyrılmış olduklarını görünce rahatladı. Herkes gibi eğilip sonra yerlerine

oturdular. Şavi’de Batılıların üstünlük iddiasında bulunmalarının yolu yoktu.

Kral Patayon etrafındaki herkese teşekkür edip elindeki at kuyruğuyla Flip’le diğerlerine doğru bir hareket yaptı ve şöyle dedi: “Karım Şoşovi’ye bir inek veriyorum. Onu, yani oğlumun anasını, benim bir erkek olduğumu dünyaya gösteren kadını gücendirdim. İnsan asla kadınların gücünü küçümsememelidir. Onu bir kez gücendirdim mi hemen kardeşi tanrıçalara bu albinoları göndertiyor. Neyse ki tanrıçalar onları dosta dönüştürecek kadar merhametli davrandı. Albinoların şefinin, şu orangutan gibi kıllı olanın iyi bir inek çobanı olduğunu da anlamış bulunuyorum. Ayrıca kadınları da yemek pişirmekten hoşlanıyor.”

Kalabalık alkış tuttu. Kadınlardan biri o kadar coştı ki, bu bayram havasının sebebini tam olarak anlayamasalar da kendilerini eğlenceye kaptırmış olan Andria’yla İsta’yı kucakladı.

“Ayi’nin çalışkan kızını kendime karı olarak alıyorum, bu yüzden Şavi’deki en semiz inek Şoşovi’ye verilecek.” Kral konuşurken zil çingırtıları duyuldu ve asık suratlı bir inek, başında Flip’in sabahleyin de gördüğü çiçeklerle, meclise doğru sürüldü.

Andria’yla İsta’nın oturduğu taraftaki kadınların bir kısmı, ineği görünce yavaş, duygusal, tensel bir dansa koyuldu; vücut örtüleriyle oynuyor, bir an kendilerini teşhir edecekmiş gibi görünüyor, hemen sonra üşüyormuş gibi yeniden örtünüyorlardı. Şimdi sadece baş kora çalgıcısının müziği duyuluyordu, ses tiz ve keskindi. Şoşovi üç saray oğlanının sıkıca tuttuğu ineğin etrafında, bir boğayı tahrik eden boğa güreşçisi gibi döne döne dans ediyordu. Ezgi hızlandıkça hızlandı ve şarkının bir dönüm noktasında, bir anda kralın önünde diz çöktü. Aynı anda müzik kesildi.

Alkışlar sağır ediciydi. Her hareketinde yabancıların yakalayamayacağı anlamlar taşıyan, güzel, zarif bir dans olmuştu. Şavililer kendilerini müzikle, dansla ve şarkılarla ifade ederdi. Şoşovi kocasını saraya dokuzuncu bir kadın getirmekten alıkoyacak bir gücü olmadığını biliyordu ve dansında kişiliğini ortaya koymuş

ve ister birinci ister dokuzuncu gelin olsun, bütün kadınların tıpkı erkekler gibi insan olduğunu, kendi isteklerinin bir kenara atılamayacağını etkileyici bir şekilde ifade etmişti. O Ana Kraliçe olarak Şavi'nin ilkelerine itaat ediyordu, Şavi de aynı şekilde onun isteklerine saygı duymalıydı, Kral Patayon dahil.

“Bakıyorum karın ineğine bayıldı,” dedi Egbongbele dostu Kral Patayon’a kısık sesle.

“Şoşovi iyi dans eder.” Patayon’un sesi arkadaşının aymazlığını, soğuk çeliğin tehlikeden habersiz bir bedene girmesi gibi temiz bir şekilde kesti. Kesik öyle derindi ki, Egbongbele neredeyse oturduğu yerden zıplayacaktı.

“Yavaş Adam’ın kadınlarını bir an ayıplayıp, ötekinde isteyebilen biri olduğunu hâlâ öğrenemedim.” Ağır omuzlarını silkti. “Karı koca arasındaki meseleleri çözmek hep zordur. Yalnızca aptallar kalkışır buna. Tıpkı yaşlı bir ahmak gibi konuştum. Yavaş Adam Patayon ilk kraliçesi Şoşovi’ye hâlâ özen gösterip saygı duyuyor.”

Sonra kralın söylediğine yüksek sesle katıldı, “Evet dostum, kraliçemiz güzel ve etkileyici bir dansçı.”

İçki Partisi

Işık odaya çizgi çizgi düşüyordu. Güneşin alevli parmakları Flip'in mecalsiz, terli ve uyuşuk bir halde yattığı yerdeki hayvan derisini kamçılıyordu sanki. Flip tembel tembel bir yanına dönüp, sabahın rehavetli güzelliğinde keyif yapma niyetiyle kollarını geriye alıyordu ki hareket özgürlüğünü kısıtlayan bir şey hissetti. Sanki bir vücuttu bu, evet öyleydi, insan vücudu, sıcak, nefes alıp veren, canlı ve hâlâ uykuda –Andria'nın vücudu. Neredeyim ben yahu? diye düşündü Flip. Ah tabii, hatırlıyordu şimdi: Şavi'deydi. Ama bu garip bir odaydı ve önceki odaları olmadığı kesindi. Bu daha hafif, daha küçük, daha havasız, daha iç içe ve daha mahremdi, tıpkı bir aile evi gibi. Peki, yanında neredeyse çırılçıplak yatan Andria'nın işi neydi burada?

Flip'in ilk aklına gelen Andria'yı uyandırmak oldu, ama sistemli çalışan beyni ona beklemesini, kendisine aklını, efendiliğini, vakarını toparlaması için zaman tanımasını söyledi.

Gürültü yapmadan, usulca ayağa kalktı, havlu gibi beline dolamayı öğrendiği şu bez parçalarından bulmak için etrafına baktı. Soluk gün ışığıyla aydınlanan odada etrafına bakarken köşede bir tabure gördü, öbür odadaki tıpatıp aynıydı. Ahşap, yuvarlak biçimliydi ve bacakları çöp gibi ince uzundu. Flip taburenin üzerinde kertenkele, kuş ve egbo ağacı desenleri olduğuna emindi, ancak şu an onu ilgilendiren bunlar değildi. Taburenin üzerindeki derli toplu küçük vücut örtüsü yığını daha çok ilgisi- ni çekiyordu. İzlenmediğinden emin olmak için sinsice etrafına baktı, sonra bir örtü kapıp çarçabuk beline doladı. Şimdi odayı doğru dürüst inceleyebilirdi. Taburenin yanında hasır bir perdey-

le ayrılan bir bölme vardı. İçeri baktı, ince pamuklu beyaz bir örtünün altında, başparmağı ağzının yakınında, uyuyan Kisskiss'i görünce sevinip rahatladı. En azından o burada diye düşündü, ama diğerleri, Mendoza, oğlu Dorf, huysuz Ronje ve incecik İsta neredeydi? Nereye kaybolmuşlardı? Ve o neden burada Andria ve Kisskiss'le birlikteydi?

Sağındaki kaviste duvarın üstünde bir açıklık vardı, bu yuvarlak pencereden içeri güneşin ilk ışınları giriyordu. Orada kıpırdamadan durup, uyanık olduğundan ve rüya görmediğinden emin olmak için uzun uzun gerindi. Evet, gayet uyanıktı, pencere ve güneşin sıcaklığı bunu ispatlıyordu. Ama başındaki mahmurluğu ve dizlerindeki dermansızlığı ancak sevişmeye yorabiliyordu. Bir süre bunu evirip çevirdi kafasında, bu fantastik fikir aklında tekrar tekrar yanıp sönerken ve tuhaf bir ürperti karın çukurunu ele geçirirken kalbi deli gibi atmaya başladı. Andria'yla yatmış olduğu düşüncesini, yumuşak hayvan derisinin üstünde yüzüstü uyuyan kadının çıplaklığı da pekiştiriyordu. Flip bir süre kısık gözlerle Andria'yı izledi, fakat duruma bir türlü akıl erdiremedi. Şaşkın şaşkın içini çekerek, kalçalarını örtmek için Andria'nın üstüne bir örtü serdi. Bu iki et tümseğinin kerte kerte yükselip sonra yumuşak bir eğimle uyluklarla buluşmasını izledi. Flip uyuşuk ve biraz da bitkin hissediyordu kendini; ama bu sabah, akşama kadar sevişerek geçirilesi günlerden birindeymiş gibi geliyordu ona. Andria'nın yanına yatıp başını bir clinin üzerine koydu. Tam diğer elini kadını okşamak için kaldırmıştı ki İsta'nın, Dorf'un, Mendoza'nın ve Ronje'nin yüzleri canlandı aklında. Gelecek vaat eden genç pilot Moshem ise daha kaza anında ölmüştü. Onun ölümünü kabullenir gibi olsa da, Tara'nın hâlâ yüreğini burkuyordu. Fakat diğerleri hayattaydı ve bu vakitten sonra onlara bir şey olursa bu tamamen Flip'in suçu olacaktı. Şavililerin zararsız olduğunu inatla savunmuştu. Ama Afrikalı bir kabilenin aklından ne geçtiğini kim bilebilirdi?

Sorumluluk sahibi Profesör Philip Wagner'ın şu haline bakın diye geçirdi içinden; diğer arkadaşlarının nerede olduğu hakkın-

da hiçbir fikri yokken, Mezopotamyalı bir Taş Devri insanı gibi, sırf vücudunun büyük kısmı açıkta yatıyor diye bir kadınla sevişmek için can atıyordu. Bir korku duygusuyla, tereddütlü elini Andria'nın kavisli sırtından çekti.

Hafızası yerine gelmeye başlayınca bir yerde bir sorun olduğunu hissetti. Önceki gece Patayon dedikleri kralın ya da şefin onuruna verilen şenliği hatırlar gibiydi. Patayon torunu olabilecek yaşta bir kızla evlenmişe benziyordu. Bol yemek, müzik, davullar, koralar ve şarkı söyleyen kadınlar vardı. Hepsi, hatta Ronje bile dans etmiş, tadı arpa birasına benzeyen şeyden kâse kâse içmişti. Bir de çiğnemeleri için kola cevizi olduğunu sandığı bir şeyden vermişlerdi. İçki ve cevizin birleşimi herkesi aptal sarhoş çocuklar gibi anında mutlu etmişti. Sonra ne olmuştu? Bir sürü canlı inek vardı, büyük ihtimalle taze gelinin başlık parası. Öğleden sonra onu niye inek almaya götördüklerini yeni anlıyordu; inekler bir zenginlik göstergesi olmalıydı. Ve onu tepelerin çok ötesinde bir yere götürüp, ineklerin nerede otladığını göstererek onurlandırmışlardı.

Otlaklara götürüldüğünü söylediğinde Mendoza'nın dedikleri geldi aklına: “Bak sen şu işe, büyük bilim insanı inek çobanlığına düşmüş!” Zavallı Mendoza, Flip'e nasıl bir şeref bahsettiklerini anlayamamıştı.

Sonra bir tür et kavurması yemişler, ardından Şavililerin kurkunc kurban törenini izlemişlerdi. Bir kuşu vahşice boğmuş, cesedini göle atmışlardı. Flip'in midesi bulanmıştı, ama diğerleri arpa birası eşliğinde iyi vakit geçiriyordu. Bir süreç sonra Şavililerin yalnızca onlarla birlikte değil, onlara da güldüğü hissi kaplamıştı içini. O ara bir şeylerden kuşkulanır gibi olduysa da, arpa birası bunu dile getirmesine imkân tanımayacak kadar duyularını bulandırmıştı.

Ortada bu kadar inek varken neden tutup da bir kuşu kurban etmişlerdi? Yoksa vahşi insanların arasına mı düşmüşlerdi? Hayır, bu insanların kendi kültürleri vardı. Köyde işlerin nasıl yürütüldüğüne bakınca bile anlaşılıyordu bu. Alnına dokundu,

terlediğini ve başının döndüğünü fark etti. O masum biranın ve cevizlerin içinde güçlü bir uyuşturucu vardı besbelli.

Kisskiss uykusunda mırıldandı, öteki tarafa dönüp üzerindeki beyaz örtüyü aşağı çekerek minik bağrını sabahın yumuşak ışığına açtı. Flip onlara verilen şey her neyse Kisskiss'e de vermediklerini umdu. Hafif, sıcak havanın yarı çıplak vücuduyla oynamasını hissederek ve kulaklarını açıp bir ses duymaya çabalayarak arkasını döndü. "Herkes verdiler mi?" diye sordu sessiz boşluğa. Yoksa neden böyle bir hareketsizlik sarsındı her yeri?

"Andria! Andria! Uyan. Lütfen uyan," diye bağırdı kadını yavaşça sarsarken. Ama önce Kisskiss uyandı, odanın kendine ayrılan bölmesinden inledi.

"Flip, Flip, neredeyiz... ne?" dedi uykulu uykulu.

"Bir şey yok, Kisskiss, anneni uyandırıyorum. Uyan Andria, tanrı aşkına uyan."

Andria en sonunda esneyip gözlerini açtı. "Neresi burası?" diye sordu sertçe, sonra gülümsedi. "Bizim Newark'ta mıyız yine?"

"Bence hiç komik değil. Burada sadece biz varız, diğerleri uçup gitmiş gibi. Galiba bütün dünya aya gitti."

"Bütün dünya gitmiş olamaz. Kisskiss'in sesini duyuyorum, bir de dışarıda bir yerde meleyen aç bir keçi sesi duyuyorum. Onlar dünyanın parçası değil mi?"

"Ne demek istediğimi biliyorsun. Ronje ve diğerleri yok."

"Ronje'nin koşuya çıkmadığına ya da şu hizmetçi kızın peşine düşmediğine emin misin? Yerli kızlara bayılıyor."

"Saçmalama. Yerlilerden nefret ediyor o."

Andria kalktı, üzerindeki el kadar beze bakıp yüksek sesle güldü. "Biri beni soydu mu ne? Bir dakika, dün gece üzerimde şunlardan biri vardı..." Hayret içinde etrafına baktı. "Flip, Flip, burası bilmediğimiz bir ev, Flip, burası bizim odamız değil."

"Kesinlikle!"

Andria çabucak yürüyüp daha büyük bir parça vücut örtüsü aldı ve vücuduna doladı, yine balığa benzemişti. Hep yanlış bağ-

lıyordu şu örtüyü. Şavili kadınlara yakıştığı gibi yakışmıyordu ona. Kıvıramıyordu bu işi. Flip birden ortada hiçbir sebep yokken sinirlendi. “Neden şu örtüyü doğru dürüst bağlayamıyorsun? Şavili kızlar bile hiç yardım almadan becerebiliyor. İzledim ben. Gayet kolaydı.”

“Bak Philip... Wagner. Ben buna alışık değilim.”

“Alışmak zorunda değilsin. Uyum sağlarsın olur biter. Bura-ya geleli iki haftadan fazla oldu, bazı şeyleri yapmayı öğrenmiş olman gerek.”

“Tam olarak on beş gündür buradayız ve çok yakında buradan gitme niyetinde olduğuma göre uyum sağlamayı öğrenmek için bir sebep göremiyorum.”

Kisskiss yatak örtüsünü üstüne almış halde içeri geldi. “Andria, Andria, Dorf nerede?”

“Neden annene diğer çocuklar gibi anneciğim ya da anne demiyorsun?”

“Senin derdin ne, bilmiyorum Flip. Ayrıca insanların bana Andria demesi hoşuma gidiyor.”

“Kızının da mı?”

Bu diyalogu aniden kesen kahkaha sesi öyle şaşırtıcıydı ki Andria yerinden sıçradı ve üçü de gözlerini kapıya çevirdi.

Ista kapıda durmuş, örtüsünü göğüslerinin etrafına sıkıştırıyordu. Ista'nın yaptığı her şeyde, hiç umursamadan yapsa bile, sofistike bir hava vardı. Örtüyü narin bir genç kız gibi tutuyordu, ama bu naifliği, boynundaki bütün kemikleri ortaya çıkarıp minik gölcüklere benzeyen bir çukur oluşturan yarı isterik kahkahası bozuyordu. Saçlarını başının arkasında topuz yapmaya çalışmıştı fakat tokalarını kazada kaybettiği için güneşten rengi açılan saçları başındaki yegâne tokadan kurtulup yüzüne düşüyordu. Düşen saçlar ve boynundaki çukur birleşip yüzünün zarafetini daha bir vurguluyordu.

“Sizi öldürdüklerini sandık,” dedi Ista nemli gri gözlerini kocaman açarak.

“Ah İsta, dün gece yediğimiz o kadar sığır etinden sonra bizi nasıl öldürsünler? Ete bir hafta daha dayanabileceğimi zannetmiyorum. Bu arada, Ronje ve Mendoza nerede?”

“Mendoza, Dorf ve ben kendimizi aynı evde bulduk. Ronje’yi görmedik, şimdiye kadar sizin de nerede olduğunuzu bilmiyorduk. Her şey çok tuhaf.”

“Evet,” diye katıldı Andria. “Bu sabah Flip beni uyandırdığında ne düşüneceğimi bilemedim. Ronje’nin bizi öldürecekler diye tutturması geldi aklıma. Pek de sağlıklı bir his değil. Ne diye ayırdılar bizi tanrı aşkına? Bize uyuşturucu mu verdiler acaba?”

“Bence çok fazla arpa birası içtik,” dedi İsta gülerek. “Çok da zararı dokunmadı, değil mi?”

“Ya Kisskiss? O da içti mi?” diye sordu Flip endişeyle.

“Sanırım bütün çocuklara tadımlık verildi. Ne de olsa bir kutlama yapılıyordu,” dedi İsta.

“İşin komiği Şavililer de bizim gibi etkilendi,” dedi Andria.

“Elbette,” İsta ince omuzlarını silktilti. “Onlar da insan, o yüzden etkilenmiş olmalılar, ama bizim kadar değil, çünkü onlar bunu çoktan beri içiyor.”

“Bence yine de komik,” dedi Andria.

İsta’nın tepkisi sinirliydi. “Seni de, Ronje’yi de anlayamadığımı itiraf etmeliyim. Kültürlerinin farklı olması bizi onlardan daha insan kılmaz.”

Andria güldü, ve herkes biraz rahatladı. “Ronje’yi bilmem, fakat ben buradan istediğim zaman ayrılabilceğimi öğrenince kesinlikle daha mutlu olacağım. Avrupa’da neler olup bittiğinden böyle habersizken kendimi dünyadan çok kopmuş hissediyorum.”

Flip Andria’nın yanına yürüdü, omuzlarından tutup müşfik, içten ve sahiplenici bir tavırla sarstı. “Endişelenmeyi bırak Andria, Avrupa hâlâ bıraktığımız yerde. Bundan eminim. Ve zamanı gelince buradan gitmenin bir yolunu bulacağız. Hâlâ hayatta ve dünyadayız, öyle değil mi?”

“Bazen bundan çok şüphe ediyorum,” diye üstel dedi Andria.

Ista'nın gri gözlerinin hiçbir şeyi kaçırmadan her hareketini izlediğini fark edince, Flip Andria'yı birden bırakıverdi. Istâ'nın kaşları şaşkınlıkla çatılmıştı.

Flip konuyu değiştirdi. "Ama Ronje sizinle aynı evde değilse nerede?"

Ista gizemli bir havayla başını iki yana salladı.

Ev kümelerinin diğer bir kısmından gelen bir grup kızın alçak sesli gevezelikleri odadakilerin konuşmasını yarıda kesti. Kızların elinde Istâ'yla Andria'nın önceki gün kullandıklarına benzeyen süpürgeler vardı. Durgun bir tebessüm eşliğinde Istâ'yla Andria'ya birer süpürge verdiler. Gülüşmüyorlardı, hatta bir-iki tanesi suratsız ve uykulu görünüyordu.

"Ne yapacağım bununla?" diye bağırdı Andria süpürgeyi ölü bir sıçanmış gibi vücudundan uzakta tutarak.

Andria'nın ne demek istediğini anlamayan kızlardan biri, "Mesiere," dedi ve elindeki süpürgeyle Andria'nın kendi süpürgesiyle ne yapması gerektiğini gösterdi.

Ista yine gülmeye başladı. Diğer kızlar da, hem Andria'nın yüzündeki ifadeyi komik bulduklarından, hem de Istâ'dan hoşlanmaya başladıklarından gülüştüler.

"Parti bitti, Andria, şimdi iş zamanı. Kadın işi, etrafı süpürmek." Sözlerine devam ederken yüzündeki gülücük bir anlığına silindi. "Galiba işler bundan sonra böyle yürüyecek."

"Yani bizi beyaz kölelere çeviriyorlar, öyle mi?" diye burnundan soludu Andria.

"Sanmam. Bence buradaki kadınların çoğu bu tip işler yapıyor. Profesyonel temizlik işçileri yok."

"O kadar da kötü değil. Dünyanın pek çok yerinde sokakları kadınlar süpürüyor," dedi Flip yatıştırıcı bir sesle.

"Ben yapacağım işi kendim seçmek istiyorum," diye cevap verdi Andria sertçe.

"Bu burada pek mümkün değil. Onlara derdini anlatabilsen bile, senin becerilerine ihtiyaçları olmayacaktır. Yani sen burada

bir temizlik işçisisin,” dedi İsta koca süpürgesini omuzlayıp kızların peşine düşerken.

“Buna pozitif ayrımcılık denir. Burada biz beyazların sadece vasıfsız işleri becerebileceğini düşünüyorlar...” dedi Flip gülererek.

Flip’le Andria’nın kaldığı evin arkasında, birden Ronje’yle Mendoza belirdi. Suratları öfkeden kıpkırmızıydı. Önce Mendoza ne dolaplar çevrildiğini öğrenmek istedi: “Sabah İsta’nın yanında uyandım,” dedi, ondan tarafa temkinli bir bakış atarak. İsta domates gibi kızardı, kafası karışmış görünüyordu. Bunun üzerine Flip’in aklına uyanıp da Andria’yı yanında, kendisiyle aynı hayvan postunun üzerinde uyurken gördüğü an geldi. Andria’ya baktı, o da kızarıyordu. Herkes aynı şeyi düşünüyormuş gibi bir sessizlik çöktü odaya.

Ronje dayanamayıp patladı. “Ama beni tek başıma bir yere kapattılar ve sabahleyin aptal herifler elime bir çapa tutuşturdular. Beni ve Mendoza’yı bir yere götürmek istiyorlar. Galiba bizi köle yapacaklar. Beyaz biri böyle bir yere gelince her zaman yerlilerden üstün konumdadır. Yerliler onun hizmetçisi olur, o yerlilerin hizmetçisi olmaz. Flip, sen onları anlıyor gibisin. Onlara bu işlerin medeni dünyada nasıl yürüdüğünü anlatsana. İngiliz olduğumuzu, saygı görmemiz gerektiğini, oradan buradan gelen ameleler olmadığımızı falan anlat.”

“Ronje, üzgünüm ama bunu anlamazlar. Anlasalar bile bizim onların misafirperverliğine karşı gösterebileceğimiz beceriler burada bir işe yaramaz.”

“Bendeki şansa bak,” dedi Mendoza. “Yeni bir yer keşfetmişim, ben onların efendisi olacağıma onlar bana amelelik yaptırıyor.”

Saray muhafızları gelip Mendoza’yla Ronje’ye birer çapa verdiler. Asogba’nın müstehzi ifadesi onlarda da vardı, çarpık çarpık gülümsedikten sonra onları izlemelerini işaret ettiler.

Flip başını salladı. “Peşlerinden gitseniz iyi olur. Bela çıkarmak istemiyoruz. Dün şu otlaklarda yaptığım işlerden sonra bu-

gün bana izin verdiler galiba. Newark’a gidip çalışması için ne yapabileceğime bakayım.”

“Çalışması için mucize lazım,” dedi Ronje. “Uçağın gövdesi sağlam, yanmamış, motor kısa bir süre uçmasına yetecek kadar onarılabilir –ben birkaç saat baktım duruma. Ama benzini nereden bulacağız?”

“Tamir edilmesi mümkünse her şey bitmiş sayılmaz. Ama sakın şu adamlarla arayı bozma. Senden pek hoşlandıklarını sanmıyorum,” diye uyardı Flip.

Ronje muhafızlara bakıp homurdandı, “Hislerimiz karşılıklı o halde.”

İğfal

Ronje, Ogene göllerine inen yamaçta durup soluklandı. Sağına bakınca küçük kayalar ve kumdan oluşan engebeli tepeler buldu karşısında, fundalar tepeleri uçsuz bucaksız yeşil bir halı gibi örtüyordu. Yeşilliğin ortasında kurak, yama gibi görünen bir bölge vardı, Şavi halkı burada, pagoda benzeri binaların arasında yaşıyordu. Bu binaların sağında kubbeli evlerin en büyüğü ve en beyazı olan saray yükseliyordu. Daha küçük evler Ronje'nin solundaydı, önündeyse Ogene göllerinin en büyüğünü görüyordu.

Göl tarafından hayvan sesleri geliyordu. Çöl papağanlarının ahenksiz sesleri sayılmazsa atmosfer huzur doluydu. Kurbağaların ve kuytulardaki minik böceklerin sesleri manzarayı tamamlıyordu.

İki kolunu da gerip ciğerlerini havayla doldurdu; bu yorucu koşunun verdiği hisle gülümsedi. Kendini “medeniyete” nasıl geri dönecekleri üstünde düşünüp endişelenmeye hazırlamak için koşmuştu. Geri dönmeleri gerektiğini biliyordu. Hepsi de boş zamanlarını Newark'ta çalışarak geçiriyordu. Asogba dedikleri gururlu genç adam yaptıkları şeyle ilgilendiği ve ayak işlerinde onlara yardım ettiği için şanslılardı. Görünüşe göre Asogba kendi toplumunda önemli biriydi, arkadaşlarını da çağırıp onlara görev verebiliyordu. Aslında Ronje adamın konumunu tam bilmiyordu, ama öğrenmek gibi bir niyeti de yoktu. Adamın uzun, sıska adımlarını ve çarpık gülüşünü rahatsız edici buluyordu. Çocukluğunu geçirdiği Danimarka'da ve araştırmalarına başladığı Aarhus Üniversitesinde nadiren siyahlarla karşılaşmıştı. Fakat İngiltere'ye gittiğinde onları bol bol görür olmuştu. Evlendiği

kadın Shona adlı beyaz bir Güney Afrikalı'ydı ve siyah ırka ba-
yılıyordu. Hatta Ronje'yi ağzı bozuk Chicagolu bir siyah uğru-
na terk etmişti. Ronje o sıralar buna bir hayli şaşırması –Shona
gibi güzel bir beyaz kadının siyah bir adamla düşüp kalkmasına
inanamamıştı. Eğitimli olmasına eğitimliydi adam, bilim gazete-
cisiydi, ama lanet olasıca, yontulmamış herifin tekiydi yine de.
Çok fazla yiyor, çok fazla konuşuyor, çok fazla gülümsüyordu,
her şeyi çok abartılıydı. Ronje böyle şeylerden nefret ederdi ve
nefreti boşanmalarından sonra ikiye katlandı. İlk başta Shona
onu başka bir beyaz erkek uğruna terk etmediği için memnun ol-
muştu –böylesi daha onur kırıcı olurdu. Ama sonra, yeni eşinden
hamile kalmış olan Shona'yı öylesine mutlu, rahat ve göz alıcı
halde görünce kendini ihanete uğramış hissetti. Yine de, Sho-
na'nın yeni kocası sonuçta medeniyetsiz ve kültürsüz biri diye
teselli etti kendini, hatta birkaç kadehten sonra aşağılamalarını
arkadaşlarına yayacak kadar kendinden emindi: “Shona doğaya
dönmeyi tercih ediyor.” Bu lafı her zaman arkadaşlarının halden
anlayan kahkahalarıyla karşılanırdı.

Ronje bitkin bir halde kayalardan birinin dibine oturdu. Aklı
yine Shona'ya kaydı. Tanrım, üzerinden tam dört sene geçmişti.
O zamandan beri kadınlara kuşkucu yaklaşıyordu. Flip şu nükleer
felaketten kaçma fikriyle çıkageldiğinde hemen atlamıştı üstüne.
Flip de başka bir sersemdi. Birkaç yıl önce adı bütün bilim der-
gilerinde geçiyor, İngiltere'nin en parlak bilim insanlarından biri
olarak tanınıyordu. O kadar çok nükleer enerji yanlısı konferans
vermişti ki adı akla hemen nükleer füzeleri getirir olmuştu. Sonra
birden değişmeye başlamıştı, Tarsuslu Saul'un din değiştirme-
si gibi, tek farkı kendinden başka kimseyi ikna edememesiydi.
Arkadaşları ona, halka nükleer silahlara harcanan onca paranın
boşa gittiğini anlatmak için çok geç olduğunu söylemişti. Üstelik
diğer ülkeleri silahlanma yarışından vazgeçmeye nasıl ikna ede-
ceklerdi? Flip, Anglikan Kilise Meclisi nükleer gelişmeye onay
verince misyonunun imkânsızlığını anlayıp Newark üzerinde ça-
lışmaya başlamıştı.

“Nükleer serpentinin etki alanı dışında bir yerde sonsuza kadar mutlu mesut yaşayacağımıza inandım mı gerçekten?” diye sordu kendine Ronje. Biraz ısınmak için elleriyle pazularını sıvazladı. Şavi’de sabahın bu saatleri sadece serin değil, ayaz da olabiliyordu. Ama Ronje bu serinlik hissini içinde depolayabilirse gün ortasında sıcağa dayanabildiğini keşfetmişti. Flip’le düzenli sabah koşularına çıkmayı seviyordu, ama bu kez de o salaklar Flip’i Andria’yla evlendirmeye karar vermişlerdi.

İki ay önceki o olayı düşünürce kakhahayı koyuverdi. Böyle-si basit insanlar yetişkin kadınların bekâr olabileceğini hayatta anlayamazlardı. Andria’yı Flip’in karısı, Kisskiss’i onların çocuğu, Mendoza’yı da İsta’nın kocası sanmışlardı. İşin komiği, bütün o bilimsel birikimlerine rağmen onlar da bu masumiyet oyununa katılmışlardı. Mendoza, İsta’yı gerçekten sahiplenmeye başlamıştı, üstelik İsta normalde Mendoza’nın kendini bir şey sanmasından nefret eder ve ona şoven derdi, ama şimdi buna ses çıkarmıyordu. Durum Şavililer için fazla karmaşıktı, o yüzden açıklamayı denemek yerine mutlu aileler olmayı kabul ettiler. Tabii şimdi bu kayalık tepelerin arasında kendi başına koşmaya mahkûm edilen Ronje hariç.

Birazdan çapasını alıp su çukurlarına gidip yamalı, kurumuş toprağı kazma saati gelecekti. Göllerden birinin kenarında çiçek dikmeyi becermişti, onları sulayıp ilgileniyor, bu da Asogba’yı epey eğlendiriyordu. Shona onu terk edeli beri Ronje bu Şavililer gibi davranan siyahlara katlanamaz olmuştu. Fazla serinkanlı ve vakurlardı. İnsan meclisteki adamların toplantısını izlerken sü-kûnetleri karşısında afallıyordu. Bazen saatlerce oturup, bir-iki kelime ettikten sonra boşluğa baktıkları oluyordu. Genç saray muhafızları ellerinde sopaları, hiç kıpırdamadan duruyorlardı. Ronje hele buna hiç dayanamıyordu. Siyah insanların yanlış hareketlerine katlanabilirdi, çünkü onlardan beklenen buydu –siyah çocukların okuldaki başarısızlıkları, düzen bozucu davranışları ve benzeri tavırları üzerine ciltlerce kitap yazılmıştı. Ama olanca ciddiyetleriyle kendi işlerine bakmaları nasıl açıklanabilirdi? Af-

rika'da kalmaları ve yabancı ülkelerde köleleştirilmemeleri miydi bunun sebebi? Bu yüzden mi Şavililer bu denli gururluydu, bu yüzden miydi Batı medeniyetlerine ilgisizlikleri? Asogba'yı, onun o hin gülüşünü, söz çıkmayan ağzını ve aynı anda hem keskin, hem de yumuşak bakabilen gözlerini düşündükçe öfkesi büyüyordu Ronje'nin.

Kalkıp yilankavi bir patika boyunca göllerin en büyüğüne doğru biraz koştu. Serin göl kenarına vardığında aniden durdu. Bu inziva arayışında yalnız değildi. Suda yıkanan, yıkanırken de Şavili kadınların çoğu zaman söylediği klasik kora monoloğunu mırıldanan biri vardı. Ronje bir-iki dakika durup kadını izledi, sebebini anlayamasa da, içinden o kadına sahip olmaya karar verdi. Yalnız olduğunu sanan kız, mırıldandığı ezginin eşliğinde eğilip bal rengi vücuduna su döktü. Acele etmiyor, sabah serinliğinin tadını çıkarıyordu. Su vücuduna değerken o bedeninin hatlarını çizmiş gibi yanlarını ovuyor ve bütün masumiyetiyle arkasını açıkta bırakıyordu. Ronje bir sır keşfetmiş gibi hissetti kendini. Bir an tepeden tırnağa hafif pamuklularla örtülü dolaşan bu kadınlar, bir bakıyorsunuz, işte şimdiki gibi, yarım yamalak melodiler mırıldanarak, kendilerine hayran ola ola yıkanıyorlardı. Kız başından aşağı bir tas su döktü; sesi, rolünün zirvesindeki bir oyuncu gibi, ya da Ronje'yle Shona'nın çarşafların serinliğinde birlikte doyuma ulaştıkları zamanlarda olduğu gibi, zevkle yükseldi.

Kız dönünce vücudunun önünü, üzerine döktüğü suyun etkisiyle Ronje'yi işaret eder gibi dikilen göğüs uçlarının karalığını ifşa etti. Ronje'nin gözleri büyüdü, koşu şortunun hiç utanmadan kabaran önünü kavradı. Gizlendiği yerden çıkıp güçlülle, "Mesicire," dedi.

Kız koşup, çiyde scrinlemeye bıraktığı örtüyü alarak beline doladı. Sonra gelenin kim olduğunu görüp güldü. Bu gülüşü bir davet sayan Ronje de güldü. 'Zaten *siyah* insanların ahlaki değerleri yoktur; İngiltere'de ve Batı Hint Adaları'ndaki siyah kadınların çoğu ailelerine tek başlarına bakarlar, çünkü bu ka-

dınlar önüne gelenle yatarlar, kendilerine ve çocuklarına onlar bakmak zorundadır,' diye düşündü. Bu kız da farklı değildi. Şavi'ye geldiğinden beri Ronje'yi baştan çıkarıyordu, kim isterse onun olacaktı. İlk geldiklerinde Newark grubuna bu kız hizmet ediyor, yerleri de süpürüyordu, ayrıca Ronje kızın pek çok kez şu Asogba denen adama da anlamlı anlamlı gülümsediğine şahit olmuştu.

“Sabah banyosu mu?” dedi Ronje İngilizce; el kol hareketleri de yaptığından şortunun önü açıkta kalmıştı.

Ayoko buna gülüp parmağıyla Ronje'yi işaret ederek şöyle dedi, “Bir de babam hâlâ sizin insan olmadığınızı düşünüyor. Haline bak, senin bir kadına ihtiyacın var. Şu ölen kadın seninki miydi yoksa? Zavallı cüzam renkli adam.” Bir daha güldü.

Ayoko gülmemeli, gülüp de dişlerini öyle masumane sergilememeliydi, ama bu tür sataşmaların ciddiye alınabileceği öğretilmemişti ona. Ayoko'nun korunmaya ihtiyacı yoktu, çünkü daha doğduğunda Asogba'nın müstakbel eşi olarak, Şavi'nin bir sonraki Ana Kraliçesi seçilmişti. Şavi halkı ziyaretçilerine ellerinden geldiğince iyi muamele ederdi, bu yüzden albinolar geldiğinde onlarla Ayoko ve şimdiki Ana Kraliçe Şoşovi ilgilenmişti. O günden beri de onlara herkese davrandıkları gibi davranıyorlardı. İnsanlıklarından tamamen emin olunup da Şavi vatandaşı sayılmaya başladıklarında, Ayoko ve Kraliçe Ana onlara hizmet etmeyi bırakmıştı.

Bu yüzden Ronje ona yaklaştığında, Ayoko, “İnmeye zahmet etme, ben banyomu bitirdim, su alıp sonra da eve gideceğim,” dedi. Ronje'nin yüzündeki ifadeyi fark edince yine güldü, ama gülüşü bu kez içgüdüsel bir şekilde tedirgindi. İlk kez, etrafında onu koruyacak biri olup olmadığına baktı. Derken zihninde bir ışık yandı. Babası bu insanların orangutanların başka bir türü olduğunu ve bu hayvanların kadınlara zarar verebileceğini söylemişti. Ayoko hayatında daha önce hiç canlı bir orangutan görmemişti, ama karşısındaki adamın gözleri avcı muhafızların

saraya getirdiği ölü orangutanınkiler gibi parlıyordu. Gülümse-
mesi soldu.

Ayoko on beş yaşındaydı. Çöl insanların ince yapısına sa-
hipti, bacakları Şavi'nin etrafındaki savanda yaşayan zürafa ve
develerinki gibi uzundu. Üzerine titrenmiş, iyi beslenmişti, bu
yüzden yaşına göre uzun boyluydu, neredeyse Ronje kadar uzun-
du. Ama inceydi, kassız ve masumdu.

Ronje kızın üzerine atladı, on dakikaya kalmadan müstakbel
Şavi kraliçesinin elinden Şavililerin uğruna yaşadığı her şeyi al-
mıştı. Ona göre Şavililer vahşi, Ayoko ise sadece bir hizmetçiydi.
Kız ne kadar çırpındıysa, ağlayıp yalvardıysa da bunlar Ronje
için safsataydı; kızın direnci Shona'dan aldığı intikamı tatlandırı-
yordu.

Çok geçmeden her şey bitti, Ayoko bir taşa oturmuş Ronje'ye
bakıyordu. Artık insan değildi karşısında gördüğü. Babası al-
binolar hakkında yanılmamıştı, insan olsalar kadınlara tecavüz
ederler miydi hiç? Yaşlıların bu cüzamlıların gelişinden sonra
hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını söylediğini duymuştu, şimdi
sebebini anlayabiliyordu. Bundan sonra ne olacaktı ailesine?
Kızının Kraliyet Ailesi'yle ilişkisini bütün ailesini güvenceye al-
mak için kullanmaya niyetlenen babasına ne yapacaklardı? Ya
annesinc, kendisine ne olacaktı? Tekrar albinoya baktı. Ne yap-
malıydı şimdi ona? Öldürmeli miydi? Ne yapabilirdi? Ağlamak
istedi, ama o her durumda kendine hâkim olmasını bilirdi. Böyle
kirletilmişken babasının evine dönemezdi. Ne yapacaktı?

Kalktı, giysilerinin kalanını topladı, sessizce evine doğru yola
koyuldu.

Ronje arkasından koştu, elleri ölen bir kuşun kanatları gibi
sallanıyor, gevşek şortu sendeleyerek vücudunda dans ediyor,
kafasındaki keçeleşmiş saçlar ve göğsündeki kıllarla gerçekten
de orangutana benziyordu. 'Babam haklıydı,' diye düşündü kız
tekrar. 'Bunlar insan olamaz. Hangi insan kalkıp, aralarına girdi
gireli kendilerine hep iyi niyetle yaklaşanların hayatını mahve-
der?'

Ronje arkasından bağıırıyordu: “Gene gelebilirsin. Bunu bir daha yapabiliriz. Bakire olduğunu bilmiyordum. Ama çok da fena değildi, ha? Seninle evleneceğim, seninle evlenip seni tam bir hanımefendi yapacağım. Sonuçta karım Shona da sizlerden biriyle evlendi. Seninle evleneceğim... Seni sevmeyi öğreneceğim...”

Ayoko arkasına bakmadı. Doğru annesinin evine yürüdü, çünkü bu sorun onu aşıyordu ve bütün otoritesine rağmen babasını da aştığından şüphe ediyordu. Bu tip durumlarda kadınlar kenetlenmeliydi. Annesinin göğsünde, ona hayat veren göğüste ağlamak için eve gitti.

Kadınların Savaşı

Ayoko olanları annesi Siegbo'ya anlattıktan sonra iki kadın birbirlerine sarılıp uzun uzun, acı acı ağladılar. Sonra Siegbo gözlerini silip ayağını sallamaya başladı, boşluğa bakıyordu. İçini çekti. "Senin gibi küçük bir kız için ne korkunç bir kader, kızım Ayoko. Ama kelimeler çaput gibidir; o tarafa atarsan oraya gider, bu tarafa atarsan buraya gelir."

"Babama söyleyecek miyiz peki?" diye sordu Ayoko hıçkırıkları arasında.

"Babana mı? Hayatta olmaz, Ogene korusun! Bu erkekleri aşan bir durum," diye gülümsedi Siegbo. "Saray meclisinde oturan, başları eğik, kaşları çatık adamları görünce 'büyük çözümle' çıkageleceklerini sanırsın. Kimileyin doğru cevabı tesadüfen bulurlar, ama çoğunlukla da herkes gibi yanlış düşünürler. Biz kadınlar erkeklerin ne zaman yanlış bir karar aldığını biliriz, fakat büyük bir felaket vuku bulmadıkça, onları mahcup etmemek için sesimizi çıkarmayız. Ama bu, bu sabah olanlar, karman çorman edilmesine izin veremeyeceğimiz türden bir şey. Dedim ya, çaputlar gibi, eğer erkeklerin çaputları yanlış tarafa atmasına izin verirsek Şavi'in bütün dengesi bozulacaktır. Ogene'nin doğruyu söylemediği ortaya çıkarsa neler olur düşünebiliyor musun?"

"Ne demek istiyorsun anne?" diye sordu Ayoko kısıp sesle.

"Ah, kızım, senin doğduğun gün pek çok şey oldu. Baban herkeşe Ogene'nin ona senin bir sonraki Kraliçe Ana olacağını ve sen Kraliçe Ana olunca Şavi'nin kutsanacağını söylediğini anlattı. O zamandan beri senin hatırına evimize saraydan inek, tahıl, her bir şey geldi. Eğer bu felaketi açığa vurursak Ogene haksız

çıkmiş olur, baban da öyle; herkes Ogene'den şüphe etmeye başlar ve o zaman da krala neden itaat ettiklerini sorgularlar. Eğer babana söylersek baban öfkesine söz geçiremez ve kendisine ait olan şeyleri geri almak için o albinolara korkunç şeyler yapar. Peki sonra bize, geri kalanlara ne olur? Hayır, kızım, Şavi'de böyle bir şey ilk kez oluyor, bunu biz kadınlar halletmeliyiz. Bu bizim savaşımız.”

Ayoko annesinin odasına gidişini, ev dışında sarındığı örtüsünü çıkarıp, sarsak ama kararlı hareketlerle, bir yandan kendi kendine mırıldanarak, tombul vücuduna dolayışını izledi. Ayoko annesinin, “Ogene, sen de kadınsın, halimizi anlamalısın,” dediğini duyabildi. Siegbo odasından çıkınca, “Ayoko, gözlerini sil ve hiçbir şey olmamış gibi işini yap,” dedi.

Ayoko'nun gözleri fal taşı gibi açıldı. “Anne? Şimdi sen bana gidip babam için yemek hazırlamamı mı söylüyorsunuz? Ogene beni öldürür. Kirletildim ben. Saraya yaklaşamam.”

Siegbo on beş yaşındaki güzel, genç, güvenilir ve saf kızına baktı, onunla gurur duydu. Kızını kendi topraklarının kültürüyle yetiştirmiş, ona doğruyu ve yanlış griyi tonlandırmadan öğretmişti. Şimdi kızı hayatında ilk kez insanoğlunun pisliğiyle, kötülükle, saygısızlıkla ve saldırıyla karşılaşılıyordu. Bunun için Siegbo'nun ona henüz öğretmediği yeni bir kurallar silsilesine ihtiyacı vardı. Ama bu işe koyulmak için yeterli zaman yoktu. Şavi hayatının dokusunu korumak için hemen harekete geçmeliydiler. O yüzden şöyle dedi, “Kızım, galiba baban haklıydı. Bu cüzamlı kılıkli yaratıklar insan olamaz. Yalnızca insan insanı kirletebilir. Hayvanlar insanları kirletemezler, çünkü hayvanlar krallığında böyle kanunlar yoktur. Bu yüzden hiç kimseye bir şey söyleme. İçeri git, doğru dürüst yıkan, sonra da işine bak. Gerisini bana bırak. Sen kirletilmedin. Şu Ronje denen yaratık bir hayvan, çünkü hiçbir insan senin gibi güzel birine zarar veremez. Biz de bir hayvanın sana, Ogene'nin yüce rahibinin kızına, müstakbel Kraliçe Ana'ya zarar vermesine izin veremeyiz. Bir sonraki kurak mevsimden sonra saraya taşınacağını, böylece be-

nim torunlarımın zamanı gelince Şavi'yi yöneteceğini bilmiyor musun? Göz yaşlarını sil kızım, genç ve parlak bir yüzle işe koyul. Savaşı bize, annelere bırak.”

Ayoko'nun gözlerinden akan yaşlar göğüslerine döküldü. Annesinin bir savaşçıya dönüştüğünü görüyordu. Aralarındaki iki adımlık kısa mesafeyi aşp ona sıkıca sarıldı, “Evet, anne. Dediğin gibi yapacağım. Ancak bir hayvan o adam gibi davranabilirdi bana.”

Siegbo gülümseyip kendi kendine düşündü, “Zavallı çocuk, çok ama çok hızlı öğreniyor. Tecavüz genç yaşlı her kadını yaşlandırıp aşağılıyor.”

Siegbo'nun sabahın böyle erken bir saatinde ziyaretine gelmesine şaşırان Şoşovi evde her şeyin yolunda olup olmadığını sordu. Şavi'nin iki kodaman kadını ev işlerinin altında öyle eziyorlardı ki ancak kırk yılda bir oturup sohbet edebiliyorlardı. O halde Siegbo'nun bu ziyareti kaçırılmayacak bir fırsattı ve Şoşovi bu coşku içindeyken misafirini gereğince ağırlamadan bırakmazdı. Siegbo kendinden bu ikramı esirgemedi. Ballı baharatlı keçi eti, kahve çekirdeklerinden yapılan sert bir içecek ve jenja fıstığını aldı.

Ama hikâyesine başlar başlamaz Şoşovi sarsak bir anilikle ayağa dikildi, saniyesinde savaşçı kesilmişti o da. Siegbo, Şoşovi'nin gülerken ağzının kenarlarında beliren sarkık çizgilerin sertleşip azim ifadesine dönüşmesini izledi. Kraliçe Ana, Siegbo'nun planlarını başını hararetle aşağı yukarı sallayarak dinliyordu.

Sonunda mecburen fısıltıyla konuşmaya başladı. “Biz Şavi'de insanları öldürmeyiz, ama bazen Ogene'ye kurban etmek yahut yemek için hayvanları öldürürüz. Ve dostum, biliyorum ki hayvanlar bir şeyi tadıp beğendikleri zaman daha fazla tatmak için geri döner hep, eğer istediklerini alamazlarsa da zevklerini başka bir yerde doyurmak için dolanıp dururlar. Bugün olan Ayoko'ya oldu, yarın belki benim kızım Prenses Ama'ya olur. İyi ki

erkeklere bir şey söylemedin. Haklısın, toprağımızı temizlemek zorundayız. Bu bizim savaşıımız.”

Ronje günün geri kalan saatlerinde meşguldü, su çukurlarını düzenleyip tarlalarda çalıştı. İştten kesinlikle hoşlanmamıştı, ama doğal şeylere değip dokunmak içsel bir tatmin veriyordu. Göbeğı hâlâ erimemişti; İsta'nın haklı bir şekilde arpa birası dediğı jenza içkisine düşkünlüğü yüzünden küçüleceğı benzemiyordu. Flip yanına geldiğinde her zamanki gibi iş gününün yorgunluğunu atmak için dinlenmeye çekilmişti.

“Uyandırdığım için kusura bakma, Ronje,” dedi Flip, Şavililer gibi kapıda dört kez el çırparak.

“Takma kafana, moruk. Kalkmam gerekiyordu zaten. Bu yer insana tatlı bir yorgunluk veriyor, fark ettin mi? Öyle bir yorgunluk ki insan önüne gelen yerde yatınca suçluluk bile duymıyor!”

Flip güldü. “Önüne gelen yerde önüne gelenle yatmadın, değil mi Ronje?”

“Tabii ki hayır,” diye tersledi Ronje.

“Pekâlâ, bence yorgunluğunun sebebi gün boyunca yaptığın işe rağmen sabahları koşmaktan vazgeçmemen. Koşuyorsun hâlâ, değil mi?”

Ronje doğruldu. Ayoko onu ele vermiş miydi? Flip olanları biliyor muydu? Ayağı kalkıp mekanik hareketlerle bir köşeye yürüdü, durdu ve sırtı Flip'e dönük halde düşünüp taşındı. Newark'tan kurtardığı birkaç gömlektten birini giyme bahanesiyle oyalandı. Diğerleri, hafif basınç elbiseleri hariç, kıyafetlerinin çoğunu kaybetmişlerdi, basınç elbiseleri de bu iklime pek gitmiyordu.

“Bu sıcakta gömleğı nasıl dayanıyorsun anlamıyorum. Bence fazla boğucu oluyor, insanın burada özgürlüğü ihtiyacı var.”

“Neden baklayı ağzından çıkarmıyor artık? Aptal bir hizmetçiye tecavüz ettim diye suçlayacak beni. Bu insanlar o kadar basit ki bunu dert edineceklerini düşünemiyorum bile. Kız da büyük ihtimalle hizmetçi gibi bir şey.” Flip buraya onu azarlamaya

geldiyse ona, “Senin için hava hoş tabii, Şavililer seni Andria’yla evlendirdiler,” diyecekti. Ama kimse Ronje’yi düşünmemişti. Neden onu da kendi kadınlarından biriyle eşleştirmemişlerdi? Mendoza bile Ista’yı kapmıştı. Ronje bu ikisinin seviştiğinden adı gibi emindi; çünkü Ista, Mendoza’ya hayvan demeyi bırakmıştı. Bu yüzden hiçbirinin onu hizmetçi kızla yattı diye azarlamaya hakkı yoktu. Ama Flip de uygun zamanı kolluyor, tutup gömleklerden bahsediyordu. O da aynı cinsten bir yanıt verdi, “Yaa, bende hâlâ birkaç tane iyi durumda olan var.”

“Bu gömlekleri gitmeye karar vereceğimiz zamana sakla. Hatta kadınlar da vücut örtülerinin üzerine gömlek geçirebilirler. Avrupa’da yeni bir moda olur bakarsın.” Yaptığı şakaya kendi kendine güldü. Ronje Avrupa lafını duyar duymaz Flip’e döndü. “Ne zaman?” diye bağırdı. “Ne zaman gidiyoruz?”

Flip’in her zaman sakın olan yüzü keyiften kırıştı. Sonra cilleriyle ne yapacağını bilememiş gibi sakalıyla oynamaya başladı. “Yakında, yakında. Sandığından daha çabuk gideceğiz buradan.”

“Yani tabii burası da fena değil,” diye söze başladı Ronje, Flip’in muzip gülüşünü görünce kendini toplama ihtiyacı hissettiği için. “Hatta bir süre sonra buradaki hayatın basitliğine alışıyor insan. Şunu fark ettim ki insanlar alıştıkları düzeyin altına düşünce zorlanıyorlar. Gözünü yukarılara dikmek, fazlasını istemek daha kolay geliyor, anlıyorsundur ne demek istediğimi. Ellerimle çalışmanın verdiği his bir süreliğine hoşuma gidiyor, iyi geliyor ama sonra devam ettikçe canımı sıkıyor.”

“Ah, burası coğrafî açıdan bir çöl olabilir, ama kültürel olarak öyle değil. Şavililerin yarı göçebe kültürleri çok zengin. Aslında ben daha sonra buraya geri dönüp insanların yaşam tarzlarını incelemek istiyorum. Şimdi Kral Patayon yeni gelininin başlık parasını ödediği için oğlu Asogba, hani şu çarpık gülüslü olan, müstakbel eşi ve geleceğin Ana Kraliçesi Ayoko için inek alıp satmaya başlayacak. Bu evlilik uzun zaman önce planlanmış... Ronje, neyin var?”

Ronje'nin dizlerinin bağı çözülmüştü. Odasının kavisli duvarlarındaki yuvarlak pencerenin pervazına dayadı dirseğini. "İyiym Flip. Yeni uyandım ya, gözüm karardı bir an."

Flip'in önceki muzip kırışıkları yerini alnında beliren derin çizgilere bıraktı. "Bu kadar güçsüz hissediyorsan İsta gelip bir baksın sana. Biraz tuhaf görünüyorsun."

Ronje nihayet gülümsemeyi becerdi. "Sırf buradan hoşlanmaya başladığımı söyledim diye tuhaf oldum hemen, değil mi? Ama ne de olsa neredeyse üç aydır buradayız ve hâlâ başımıza korkunç bir şey gelmedi."

"Haklısın galiba," dedi Flip çekingen bir sesle. "Ben de sana yarın inek pazarına gideceğimizi söylemeye gelmişim. Biliyorsunuz ben İneklere Bakanlar'dan biriyim, bir tür hazine memuru gibi bir şey. Pazarın nerede olduğuna dair en ufak bir fikrim yok, ama gidip dönmemiz üç günümüzü alacakmış. Senden ve Mendoza'dan hurma yağını arıtmaya devam etmenizi istiyorum. Geçen hafta yaptıklarımıza baktım da, sonuçlar epey ümit vaat ediyor."

"Uçağı hurma yağıyla uçurabiliriz mi diyorsun Flip? Havacılık tarihinde çığır açacak bu buluş!"

"Azmin elinden hiçbir şey kurtulamaz, sevgili Ronje. Ya öyle yapacağız ya da sonsuza dek burada kalacağız. Bütün gün o kadar çalıştıktan sonra bir de bununla uğraşmanın ne kadar yorucu olduğunu biliyorum, ama her gün birkaç saatimizi versek yeter."

"Hımmm..."

"Aslında sonsuza kadar burada kalmayı da dert etmezdim. Eski sinir bozucu hayatımızdan bıktım artık. Fakat önce sizin Avrupa'ya dönmenize yardım etmeliyim, çünkü bu yolculuğa ben önyak oldum. Bunun için kendimi hiç affetmeyeceğim."

"Ah, yapma Flip. Hepimiz yetişkin insanlarız. Sana katılmayı kendimiz seçtik. Ara sıra her şeyi burnundan getirdiğimizi biliyorum, ama beni buraya zorla getirdiğin fikri bir anlığına bile aklından geçtiyse yanılıyorsun, moruk. Bu işe girişirken ne yaptığımı biliyordum. Bir bakıma eski dünyanın hâlâ ayakta olduğuna

memnunum. Ayakta olmalı, aksi takdirde, bu yer ne kadar uzak ve korunaklı olsa da, etkilerini hissederdik.”

“Bazen kendimizi havaya uçurmamız ve Afrika Ana’ya, dünyayla daha iyi başa çıkabilen yeni bir insan ırkı yaratması için fırsat vermemiz gerektiğini düşünüyorum. Şimdiye dek fiziksel ve ahlaki yıkım araçları üretmekten başka bir şey yapmadık,” diye dalıp gitti Flip.

“Ahlaki yıkım mı?”

“Evet öyle, Ronje, şu geldiğimiz yere bak. Buraya ilk geldiğimizde en önemli kadınlarını, yani müstakbel Ana Kraliçe’yi bizimle ilgilenmesi için görevlendirdiler. O sıralar daha insan olduğumuzdan bile emin değillerdi. Bilmelerinin de bir yolu yoktu, çünkü aynı dili konuşmuyorduk, yine de bize tamamen güvendiler. Galler Prensesi’nin yaşadığı saraydan çıkıp da İngilizce bilmeyen davetsiz ziyaretçilerle ilgilendiğini düşünebiliyor musun?”

Ronje istemeye istemeye güldü. “İlk önce Clerkenwell hapishanesinde majestelerinin misafiri olurlardı, sonra da sınır dışı edilirdiler. Evet, bu konuda haklısın. Ama bu insanlar neden böyle?”

“Çünkü onlara göre hepimiz göçmeniz. Onlar buraya daha önce gelmişler, hepsi bu. Burada kalmakta, çalışmakta ve onların kültürünün zenginliğine katkıda bulunmakta serbestiz.”

“Ama bu İngiltere ve Amerika’da da böyle, orada da neredeyse herkes göçmen...”

“Üstelik küresel bir düzeyde bakarsan hiçbirimiz bu dünyada yetmiş seksen yıldan fazla kalmıyoruz.”

“Flip, Şavililer hakkında bunca şeyi öğrenmeyi nasıl becerdin? Ben sadece bir-iki kelime kapabildim.”

“Onlar hakkında bir şeyler öğrenmek istedim, onlar da öğretiler, özellikle de arkadaşım Veliaht Prens, yani Asogba öğretti. Hayvanlara göz kulak olurken uzun uzun konuşuyoruz. O büyük bir filozof.”

Bir sessizlik oldu. Sonra Flip, “Gitmem lazım. Karım nerede olduğumu merak eder,” dedi.

“Bu karı koca hayatı senin için de, Andria için de hoş oldu, değil mi Flip?”

“Evet, buna bayıldık. Tek korkum kadınların böyle bir yerde çok kolay hamile kalması. Haplarını kazada kaybettiler. Ama aslını istersen çok da dert etmiyorum.”

“Fakat Flip, sen bu şiddet dolu dünyaya çocuk getirmeyeceğine yemin etmiştin.”

“Ah hayır, onu bu dünya, Şavi dünyası için söylememiştim. Ben bizim kirli, para kazanmanın her şeye hükmettiği dünyamızı kastetmiştim.”

Flip vücut örtüsünü sanki onunla doğmuş gibi bir zarafetle tutarak kapıya doğru yürüdü. Ronje onun uyum yeteneğine hayret ediyordu. Ayoko’ya bu sabah yaptığı şeyi ona anlatmasının doğru olup olmadığını düşündü. Bu insanların, topraklarının gelecek umudunu yabancıların yanına gönderebilecek kadar güven dolu olabileceğini hiç düşünmemişti. Hatta Flip’e bütün zenginliklerini göstermişlerdi, ancak Flip bunu kötüye kullanmamıştı. Ronje’ninse tek yaptığı buydu.

“Flip, bizlerden biri yerli kadınlardan biriyle evlenebilir mi sence?”

“Yerli kadınlardan biriyle mi evlenmek istiyorsun? Burayı sevmediğini sanıyordum.”

“Yani mesela evlenmek zorunda kalınsa.

“Ne demek zorunda kalınsa?” diye sordu Flip.

“Yani işte buradan yakın zamanda gidemezsek, ya da öyle bir şey olsa.”

“Peki gideceğimiz zaman onu da yanına mı alacaksın? Gerçi birçok ülkede oluyor bu, siyahlar beyazlarla, beyazlarla siyahlarla evleniyor. Eski karın Shona’ya bak mesela.”

“Yeterince biliyorum bu konuyu!”

“Kusura bakma, o konuyu açmak istememiştim. Demek istediğim, eğer böyle bir şeyi gerçekten düşünüyorsan işi ciddiye

almalısın. Şavililerde boşanma yok. Üstelik başlık parası diye inekler için de çalışmak zorundasın. Bu onlar için erkeği sınamanın yolu. Eğer sığırlar için çalışabiliyorsan ailene de bakabilirsin. Kafanda belli bir kız var mı? Muhtemelen çoğu nişanlıdır.”

“Bilmiyorum, ama şu hizmetçi kız geliyor aklıma...”

“O hizmetçi kız falan değil!” Flip’in sesi yükseldi. “Bak Ronje, hepimizin hayatını tehlikeye atmak istemiyorsan o kızı asla, asla aklından bile geçirme. O kız şu an Şavi’de bize hâlâ şüpheyle bakan tek nüfuzlu adamın kızı ve prensin karısı olması için Kraliçe Ana Şoşovi tarafından eğitiliyor. Unut onu, tamam mı, onu sen istediğin gibi kullanasın diye göndermediler. Nazik ve samimi olmak üzere eğitilmiş, ama bu kendine koca aradığı anlamına gelmiyor. Lütfen Ronje, onu rahat bırak. Kokuşmuş yanlarımızı bu insanlara da bulaştırmayalım.”

“Tamam, tamam, sadece onları iyice tanıdığını düşünüp bir sorayım demiştim.”

“Ayoko, Şavi Ana’nın sembolü. Eğer onu iğfal edersen Şavi’yi iğfal etmiş olursun.”

“Tecavüzden bahseden kim şimdi?” dedi Ronje sırtı Flip’e dönük halde, titrek bir sesle. “Ben sana evlilik diyorum. Ne de olsa senin de bir karın var artık.”

“Mendoza’nın hurma yağını arıtmasına yardım et Ronje. Sizi buradan götürmeliyim.”

“Newark bizi pek uzağa götüremez. Bunu düşündün mü Flip?

“En azından iki saat uçabilir; Büyük Sahra’nın çok içinde olmadığımıza eminim,” diyerek Ronje’nin yanından ayrıldı.

“Peki, ne düşünmeliyim ben şimdi? Flip haklı. Buradan gitmeliyiz,” diye söylendi Ronje kendi kendine. “Ve o kızla konuşup beni ele vermesini engellemenin bir yolunu bulmalıyım.”

Ronje Kayboluyor

Ronje sabah koşusuna çıktığında yerler çiyden ıslaktı. Gece neredeyse hiç uyuyamamış, bir o yana bir bu yana dönüp bir çıkar yol aramıştı. Flip'in Şavi halkını üstün ırk ilan etmediği kalmıştı bir. Ronje Flip'e başta inanmış, ama sonra kendi aptallığına gülmeden edememişti. Flip romantik tekiydi. Şavi halkı o kadar önemliyse neden şimdiye kadar kimse onlar hakkında bir şey duymamıştı? Şavililer şu sığırlarını satın alan uzak kabilelerden başka ırkların varlığından bile habersizdi. Onların kızlarından biriyle, hem de geldiğinden beri ona göz süzen biriyle yattı diye endişelenip durmasına ne gerek vardı?

Yine de gece Ayoko'yu aklından çıkaramadı. Flip'e o kızla evlenmekten bahsetmişti. Şimdi amma da abuk sabuk konuştum, diye düşünüyordu. Su getirmekten, yerleri süpürmekten başka bir şey bilmeyen, gülüşü ve 'mesiere'leri sayılmazsa ancak birkaç kelime ettiği bir kızla nasıl evlenirdi? Newark'ı onarmayı başardıklarında Ayoko'yu da yanlarında götürmek gibi bir niyeti yoktu elbette. Dünyanın pek çok yerinde buna benzer vakalar olmuştu; Batı Afrika, Vietnam, hatta Pasifik Adaları gibi yerlerde babaları Avrupalı olan beyaz derili insanlar vardı. Neden bu yer farklı olacaktı? Ah şu Flip ve soylu vahşi kuruntuları!

Flip Şavi halkıyla ilişkilerine yanlış temellerde başlamıştı. Ne olursa olsun onlar Avrupalıydı ve Avrupalıların görevi her zaman karşılaştıkları insanlara kendi kültürlerini dayatmak olmuştu. Flip beyaz ırkın aşağılanmasına göz yummuştu. Su kuyularına bakmakla görevlendirilip çiftçi yapılacağı kimin aklına gelirdi? Flip'e göre hava hoştu, ne zamandır Andria için yapıp tutuşu-

yordu zaten. İşte şimdi onu gerçekten Andria'yla evlendirmişler ve de sığırtmaca çevirmiş kovboyluk oynatıyorlardı. Flip keyfine bakıyordu. Ronje'nin kendisine yapılan haksızlığı telafî etmesinin tek yolu bu kız, Ayoko'ydu ve Flip onu bundan da mahrum etmek istiyordu. Ronje buna izin verecek değildi. Önceki gün Ayoko'ya sahip olduğu yere gidip orada kızın gelmesini bekleyecekti. Olanları kimseye anlatmadığına ve Ronje'yi her gördüğünde gülümsediğine göre ondan o kadar da nefret ediyor olamazdı.

Bildikleri birkaç ortak kelimeyle konuşacaktı kızla. Onu uğarlastırarak ve eğer ailesini ikna etmeyi başarırsa kızla birlikte yaşayacaktı. Ronje, Ayoko gibi birinin onu istemeyecek kadar onurlu olabileceğini hiç sanmıyordu. O çölde yaşayan siyahi bir kızdı, bütün beyaz erkek gezginlerin kullanabileceği bir nesneydi sadece. Ronje'nin tek yapması gereken, kendi ırkının bunca nesildir yaptığı şeyi tekrar etmekti.

Ne var ki Ronje Şavi'nin kadınlarının, yani Şoşovi, Siegbo, Iyalode ve sessizlik anlaşması yapmak üzere Ogene göllerinin kıyısına giden diğer bütün yaşlı saray kraliçelerinin gücünü hesaba katmamıştı. Bir köpek bir insanı ısırırsa işi bitirilmeliydi. Bunun tek bir istisnası olabilirdi –şayet Ronje ertesi yedi gün içinde aynı yere gelmezse pişman olduğu anlaşılacaktı. O takdirde kadınlar bir kez daha buluşup yeni stratejilerini düşüneceklerdi. Şoşovi o vakte kadar herkesin balık ağlarını yanında getirmesini söylemişti.

Bu yüzden Şavi'nin yaşlıca kadınları ertesi sabah erkenden, yanlarında Ogene'nin gözü pek prensesi Iyalode'yle, hava henüz karanlık ve soğukken küçük göllerin yanındaki o yere gidip, kayalık kumulların ardına gizlenip beklediler. Kendilerini korumak için kayalardan fazlası yoktu ellerinde. Kireçlenmiş eklemeleri sızlaya sızlaya çömeldiler. Çoğu kırklarının sonlarında, bir ikisi ellilerindeydi, Şavi'de daha yaşlısı pek görülmezdi. Ama bunlar nice oğullar kızlar doğurmuş, Şavi'nin direği olmuş azimli kadınlardı. Öylece beklediler.

Ronje ne havadaki şebnemi, ne sisi, ne de soğuğu hissetti. Küçük göllerin etrafında defalarca dolanarak düşünmek için zaman kazanıyordu. Yıllardır rüzgâra karşı duran ve zamanla koni biçimli kumullara benzeyen bir taş yığını Ronje'nin bir ağaçlığa benzetmeye başladığı yerin girişinde toplanmıştı. Burası Ayoko'nun önceki gün yıkanmak için seçtiği kuytu yerd. Sisli hava sabah hayvanlarının ve böceklerinin vızıltılarıyla fısıltılarını bastırıyordu. Esrarengiz bir sessizlik sarmıştı her yanı.

Ronje hızlı adımlarla yürür, sandaletli ayakları kuma batıp çıkarken ona bakan biri Ayoko'nun Ronje'den neden rahatsız olduğunu ve ona neden öyle masumca gülümsediğini anlayabilirdi. Yere çökmüş kadınlar bile, böyle sağlık, kuvvet ve erkeklik temsali birini ortadan kaldıracaklarının bilinciyle iç geçirdiler. Ronje'nin terden ıslanan şortu bedenine yapışmış, saçları keçe gibiydi. Sebep olduğu felaketten ve birazdan başına gelecek olandan bihaber bir şekilde koşmaya devam etti. Bir şeyin kıpırdadığını duyup durdu ve yavaşça bağırmaya başladı, "Ayoko, Ayoko, çık saklandığın yerden." Etrafı dinledi, orada birinin olduğundan emindi. Tekrar tekrar bağırdı, bir cevap alamayınca omuzlarını silkti. "Saklambaç oynamak istiyorsun demek, ama ben istemiyorum. Sana bir şey açıklamak istiyorum, hepsi bu."

Gitmek üzere arkasını döndü. Fakat birden düşüp başını çıkıntılı taşlardan birine çarptı. Birkaç saniyeliğine bilincini kaybetti. Sonra bütün vücuduna iğne batırılıyormuş gibi bir acı hissetti ve kendini bir ağda buldu. Başları örtülü insanlar onu arkalarından sürüklüyordu. Bağırmaya başladı. "Durun, durun. Beni nerceye sürüklüyorsunuz? Durun, durun!"

Ronje bağırmaya başlar başlamaz kadınlar da Ronje'yi peşleri sıra sürükleyerek koşmaya başladılar. Ronje çaresizce ağdan kurtulmaya çalıştı, ama tel gibi ipleri kesmek için bir alete ihtiyacı vardı. Çok geçmeden bağırmayı bıraktı. Sesini, enerjisini yitiriyor, çok kan kaybediyordu.

Kadınlar bir saat kadar daha yürüyüp tek bir ağacın dahi görünmediği, dört bir yanda göz alabildiğine taşlı kumlarla kaplı

bir açıklığa vardılar. Burada durup ağın Ronje'nin yardım almadan kaçamayacağı kadar sıkı olup olmadığını kontrol ettiler. Ne dövdüler, ne de tek bir söz ettiler. Onu orada çöl akbabalarına bırakıp, sessizce geri dönüp evlerine gittiler.

Evlerine vardıklarında aileleri kadınların ne kadar yorgun gö-ründüklerini fark etti. Soru sorulunca kadınlar, "Ogene'ye kurban vermeye gittik," demekle yetindiler.

Mendoza'yla saray muhafızları bir ara Ronje'yi merak ettiler, ama sonra, çiftçilikten pek hoşlanmadığından Flip'le birlikte sığır pazarına gittiği sonucuna vardılar. Bu sonuca varınca, Ronje'yi bir süreliğine unutup Newark'ı onarma işine odaklandılar.

Flip Geri Dönüyor

Flip, beklendiği günün akşamında hâlâ dönmemişti. Newark uçuş kulübünün kalan üyelerinin içi içini yiyordu, sürekli halsiz, sürekli uykuluydular. Flip’le Ronje’yi aramaya nereden başlayacaklarını bilemiyorlardı. Ronje onlara Flip’le birlikte sığır pazarına gittiğini söylemiş olabilirdi, ama Ronje’ydi bu –sağı solu, ne yapacağı belli olmazdı.

Üstelik nedense Newark’ı onarma işini çok yorucu bulmaya başlamışlardı. Bir süre ara vermeyi kararlaştırdılar. Andria’yla Kisskiss Mendoza’yla İsta’nın yanında kalmak istiyordu. “Eğer iki güne dönmezlerse başlarına bir şey geldiğini farz etmek zorundayız,” dedi Mendoza.

“Ama bu insanlar iyi niyetli. Hatta dünyanın en iyi niyetli insanları. Bütün bunları sadece gözümüzü boyamak için yapmış olamazlar. İçtenlikli davranıyorlar, bunu hissedebiliyorum,” diye fikrini belirtti İsta hararetle.

“O zaman neden diğerleri de burada değil?” diye sordu Mendoza.

“Bir açıklaması vardır mutlaka. Zaten bu sabah geleceklerini söylemişlerdi. Daha gece bile olmadı, muhtemelen sadece biraz geç kaldılar. Bekleyip görelim.”

Andria İsta’nın inancına hayranlık duymadan edemiyordu. Evin içine bakındı ve İsta’nın burayı bir yuva haline getirmek için gösterdiği çabaya da hayran oldu. Bu büyük tek odayı döşemek, yaratıcı beyin hücrelerinin hepsini işe koşmayı gerektiriyordu. İsta farklı farklı keçi postlarını kilim gibi dikmişti ve vü-

cut örtülerine ip geçirerek pencere görevi gören delikleri örtmek için perde yapmıştı. Andria evde göz gezdirirken gülümsedi.

“Hepsi bu değil,” diye coştı Ista. “Şu başımızı dayadığımız taş gibi nesneler yerine yumuşak yastıklarda yatalım diye kuş tüyü biriktiriyorum.” Bir süre kimse konuşmadı, Ista özür diler gibi bir tavırla eklemek zorunda kaldı, “Burada kaldığımız süre boyunca rahat etmekten zarar gelmez.”

“Böyle bir yerdeyken bu gibi şeyleri nasıl düşünebildiğini anlayamıyorum Ista. Benim tek düşünebildiğim eve dönmek!” dedi Andria.

“Yetiştiriliş tarzım yüzünden sanırım. Babam da doktordu benim. Ama Almanya’da kalmadı. Önce Sudan’a, sonra da Nepal’e gitti.”

Düzenli bir hayat fikrinden pek hoşlanmıyordu galiba,” dedi Mendoza zoraki bir gülümsemeyle.

“Belki de haklısın, John. Çünkü sürekli memleketine dönmekten bahsetse de hiç dönmedi. Ömrü yetmedi.”

Andria hâlâ Flip için kaygılanıyordu. “Diyelim ki Flip geri dönmedi, onu aramaya nereden başlayacağız?” diye sordu.

“Geri dönecek,” dedi Ista rahatlatıcı bir sesle. “Sığır pazarına gitti, eminim Ronje de onunla ve işleri aksatıp duruyor. İşini sevmedi, yürümeyi de sevmez zaten. Flip farklı. Onu hepimizden daha karizmatik bulmuş olmalı ki liderimizmiş gibi davranıyorlar. Ona “eze”, yani şef diyorlar, Kral Patayon için kullandıkları kelime de bu. O yüzden Flip’e zarar vermezler. Aslına bakarsanız Flip’e sırlarını gösteriyorlar.”

“İçinde en ufak bir şüphe olmayan iflah olmaz bir iyimser,” diye sataştı Andria. “Ya biz onların düşmanıysak ve yaptıkları şeyleri gizlice gözetleyip casusluk yapıyorsak? Hiç böyle düşünüyorlar mı?”

“Muhtemelen birilerinin onlara zarar vermesi için bir sebep göremiyorlardır,” dedi Ista, kızarttığı keçi etinin bir kısmını onlara uzatarak.

“Biraz naif bir tavır bu ama.”

“Ve de riskli.”

“Evet, anlaşılan bunlar geçmişlerinin bir döneminde, hayatta kalmak için başkalarının iyiliğine güvenmiş olan göçebe insanlarmış. Muhtemelen bu korunaklı yeri de tesadüfen bulmuşlar. Burası hem kuytu, hem de çevresindeki tepelerle çöl havasının doğrudan etkilerinden korunuyor. Üstelik daima belli bir miktar suları da var.”

“Benim anladığıma göre bazı ağır kuraklıklarda su seviyesi o kadar alçalıyor ki hayvanlarla bitkilere aynı kaynaktan su veriyorlar,” dedi Mendoza.

Andria başıyla onayladı. “Küçük göllerin suyu yıkamak ve yıkanmak için, büyük gölünki içmek için. Ama küçük göllerin bazılarının su seviyesi şimdiden çok düşük. Ve üç ay önce buraya geldiğimizde yağan sağanaklar hariç, neredeyse hiç yağmur yağmadı,” dedi.

“Şavilileri inceledikçe, sonu gelmeyen bir kuraklık korkusunun onlara bu hassas, bilge havayı kazandırdığı hissine kapılıyorum; bu da insana çok güven veriyor,” dedi Ista takdirle.

Bunun üzerine Mendoza her zamanki neşesiz, kuru kahkahalarından birini attı. “İkiniz de ne hızlı öğreniyorsunuz diyeceğim, kusuruma bakmazsanız.”

“Bu tepeden bakan, patronluk taslayan halin çok dokunaklı,” diye cevabı yaptırdı Ista.

“Orası öyle, ama Mendoza seni bir eşe ve anneye dönüştürdü, ve eğer senin üzerinde bile böyle bir başarı sağlayabiliyorsa bence bütün kadınlara patronluk taslamaya hakkı var. Ne de olsa, Ista, sen türünün en çetin cevizlerinden biri olarak biliniyorsun!”

“Ne demişler, Roma’dayken Romalı gibi davranmak lazım,” diye gülümsedi Ista. “Bazen beni neden Ronje’yle eşleştirmediler diye düşünüyorum.”

“Bence Ronje buna çok içerledi. Eşleşme meselesinden beri kızgın boğa gibi dolanıyor ortalıkta,” dedi Andria.

“Evet, ama beni neden John’la eşleştirdiklerini gerçekten anlayamıyorum,” dedi Ista.

“Ben galiba anlıyorum. Dorf babasına benziyor, sen de Kisskiss’in hasta olduğu, buradaki ilk günlerimizde Dorf’un başından ayrılmıyordun, o yüzden senin Dorf’un annesi, Mendoza’nın da Dorf’un babası olduğunu düşündüler. Aynı ölçütü Flip, ben ve Kisskiss için de kullandılar. Flip’in bunu pek sorun ettiğini sanmıyorum, ama ben hâlâ evliliğin kısıtlayıcı bağlarına şüpheyle yaklaşıyorum.”

“En azından bir deneme oldu. Ontario’ya döndüğümüzde evlenecek misin Flip’le? Böyle bir şey teklif etti mi sana, Andria?”

Andria güldü. “Henüz teklif etmedi, ama ima edip duruyor.”

Gecenin ilerleyen saatlerine, baykuşlar matemli matemli ötmeye başlayıp karanlık çökünceye kadar laflayıp yemek yediler. Şavi’de hava hiçbir zaman zifiri karanlık olmuyordu, çünkü ayın gözükmeyeceği gecelerde bile gri kayalar hep belli belirsiz parlıyordu. Ama ay belirdiğinde her şey, evler, ağaçlar, hatta insan gölgeleri bile gümüşü bir renk alıyordu. Bu gece ay yoktu.

Çok geçmeden sohbet monotonlaştı, hava endişe ve korkudan ağırlaşmıştı. Üç ay önce Moshem ve Tara’yı kaybetmişlerdi. Şimdi de Ronje ve Flip’i mi kaybedeceklerdi? Flip haddinden fazla romantikti. Şüphesiz Şavi halkının masumiyeti ilgisini çekmişti, ama insanlara bu kadar da güvenmemeliydi. Onların aklından ne geçtiğini ya da ona ne yapacaklarını nereden bilebilirdi ki? Kendi güvenliğini umursuyor gibi durmuyordu, herhalde Andria’nın onun için endişelendiğini bilse çok şaşırırdı. Flip kendini özgür hissediyordu, fakat bazen meslektaşlarına, genel olarak da insanlığa karşı bir sorumluluk hissi kaplıyordu içini, bu yüzden arkadaşlarını kurtarmak için Newark’ı inşa etmişti. Şavililere karşı güttüğü politika da basit ve açıktı: hemen oradan gitmelerinin bir yolunu bulamadıkları ve ellerinde onlara karşı savaşacakları silahlar olmadığı için, Newark’ı tekrar uçurmayı becerene kadar uyum sağlamalı, oyunu bozmamalıydı. Bunu Mendoza’ya pek çok kez açıklamıştı, ama diğerleri onun bu rolü, çok hoşlanıyormuş gibi oynamasından rahatsızlık duyuyordu.

Andria Flip'in iyi vakit geçirdiğinden emindi. Onu hiç bu kadar rahatlamış görmemişti. Geceleri uyandığında onu ağzı açık, yüzüstü yatmış, çocuk gibi uyurken görüyordu. Olur da Andria kımıldayıp onu uyandırır mı diye düşünürken gelmiş oluyordu. Andria'nın da buna itirazı olduğu söylenemezdi; aslında Flip'le yakınlaştıkça onun daha da iyileştiğini fark etmişti. Ama Andria hamile kalmaktan korkuyordu ve bunu Flip'e söylemişti. Flip'in tek söylediği şu olmuştu, "Benim kendi çocuğuma bakamayacak kadar sorumsuz biri olduğumu mu düşünüyorsun?" Konuşmayı burada kesmişlerdi. Andria şu anda hamileyse buna pek şaşır-mazdı —oradan gitmek istemesi için bir sebep daha.

"Mendoza, bence Şavili kocama ne olduğunu bulmak zorundayız. Bilmeye hakkım var. Bu yer insanı hemencecek hamile bırakıyor, üstelik medeniyete döndüğümüzde bir şey yapmak için çok geç olabilir, tabii dönebilirsek."

Ista'nın gözleri fal taşı gibi açıldı. "Ben de hamileymişim gibi hissediyorum kendimi. Kimseyi yok yere telaşlandırmak istemediğim için haber vermemiştim."

"Siz ikiniz neden bahsediyorsunuz, yerli kadınlar gibi istemeden hamile mi kaldınız? Doktorsun diye daha bilgili olduğunu sanıyordum."

"Tabii ki biliyorum, ama Mendozacığım, görüyorsun ya, ben de kadının ve vücudumu yapması için yaratıldığı işi yapmaktan alıkoyamam. Kısacası, haplarımız Newark'taki yangınla birlikte yok oldu."

Üçü birlikte kayaların üzerinde, gölgelerin arasında, sarayın yanındaki eve, yani Egbongbele'nin evine varıncaya dek dikkatlice yürüdüler. Egbongbele'nin karılarına el kol hareketleriyle en sonunda dertlerini anlatabildiler. Egbongbele'nin ev halkı daha da çok el kol hareketiyle onlara Asogba ve grubunun henüz dönmediğini anlattı. Kadınlardan biri Andria'ya kendi oğlunun da o grupta olduğunu söylemeye çalıştı.

"Arkadaşımız Ronje de onlarla mı?" diye tekrarladı Mendoza havaya eliyle Ronje'nin silüetini çizerek. Bunu Mendoza'nın ne

demeye çalıştığını anlayamayan kadınların kahkahaları cevaplandı. Mendoza'yı gerçekten komik buluyorlardı.

Andria ve arkadaşları bununla yetinmek zorundaydılar. "Ben Ronje'nin onlarla gittiğine eminim. Başka nerede olabilir zaten? Ama gitmeden önce bize haber vermeliydi," dedi Andria kısıksesle.

"Bu efendiler Ronje'nin niyetini bilselerdi gitmesine izin vermezlerdi. Su çukurlarına bakmamız için bize ihtiyaçları var. Keşke ben de onlarla gitseydim, en azından nerede olduğumuza dair bir fikir edinebilirdim," dedi Mendoza.

"Tabii, biz de burada onların insafına kalırdık," dedi Andria uysalca.

"Onlara hâlâ güvenmiyorsun, değil mi Andria?" diye sordu Ista.

"Ah, Ista, kafam çok karışık, neye inanacağımı bilmiyorum. Tek istediğim Ronje'yle Flip'in geri dönmesi, hep birlikte eve, ya da dilimizi anlayan insanların olduğu bir yere gitmemiz."

Ertesi sabah Flip'in varlığını haber vermek için yapmayı alışkanlık haline getirdiği el çırpmasının sesi duyulduğunda Kisskiss kapıya koştu. Karşısında Flip'i görünce sevinçle bağırmaya başladı, "Geldiler, Flip'le Ronje geldi! Andria, Ista Teyze, uyanın!"

Flip Kisskiss'i kucağına alıp havada döndürürken ağzı bir karış gülümsüyordu. "Yakında o kadar büyümüş olacaksın ki seni havada döndüremeyeceğim, Kisskiss, hele bir de benim ne kadar yaşlandığımı düşünürsek, çok zor olacak bu."

"Sen hiç yaşlı değilsin. Lütfen bir daha döndür, bir daha..."

Diğerleri de uyandı. Gece kıyafetlerine sarınarak orada dururken halleri görülmeye değerdi. Flip yüzlerindeki rahatlamayı görüp bağırdı, "Bizi merak etmediniz, değil mi? Evet, geciktik. Yolun çoğunu yürümek zorunda kaldık ve benim gibi yaşlı bir adam için uzun mesafeler yürümek yorucu olabiliyor hani. Tabii Şavililer buna alışık. Geri döndüğüm ve Ista'ya bunu getirdiğim için bir öpücük hak etmedim mi peki?"

Andria çabucak gece örtüsünü boynuna dolayıp, serbest kalan kolunu Flip'in boynuna doladı ağlayarak, "Flip, döndüğüne öyle sevindim ki. Hepimiz buradayız. Dün gece uyuyamadık, ah, Flip, çok korkunçtu. Lütfen bir dahaki sefere telefon etmeye çalış... Hayır, telefon edemezsin tabii... Ay ben iyice saçma sapan konuşmaya başlamadan önce evimize gidelim lütfen."

"Her şey yolunda. Geri döndük, ağlamana hiç lüzum yok," dedi Flip şaşkına dönmüş bir halde. Kendini Andria'nın kollarından kurtardı. Gergin hareketlerle Ista'ya doğru yürüyüp boynuna renkli boncuklu bir kolye taktı. Nasıl durduğunu görmek için bir adım geri gidip bağırdı, "Seveceğini biliyordum. Eşsiz bir kolye bu."

Ista elini boynunda dolaştırıp onayladı. "Daha önce deri boncuklardan yapılmış bir kolye görmemiştim hiç. Bunu hep saklayacağım Flip, çok teşekkürler."

"Güle güle kullan. Gel karıcığım, gel Kisskiss, evimize gidelim."

Üçü de örtülerini vücutlarına sıkıca sarıp Şavi'de giydikleri deri terlikleri ayaklarına geçirip evden çıkıyorlardı ki Ista şöyle dedi, "Ronje ne tuhaf bir adam. Zahmet edip de bize sizinle birlikte sığır pazarına gideceğini söyleyemez miydi? Endişeden öldük."

Flip odaya dönüp onlara baktı.

"Seninle birlikteydi, değil mi?" diye sordu Andria gergin, boğuk ve kısık bir sesle.

"Ronje'yi en son dört gün önce, ona Asogba ve diğerleriyle birlikte sığır pazarına gideceğimi söylemeye gittiğimde gördüm. Hurma yağını arıtmanıza yardım etmesini söyledim. O zamandan beri de görmedim. Bizimle gelmedi."

"İşte bu çok tuhaf, çünkü Ronje'nin nerede olduğunu dün gece konuştuğumuz Şavililer bile bilmiyordu. Biz de sizinle gitmesine kesin gözüyle baktık," dedi Mendoza.

Flip şaşkına döndüğünde hep yaptığı gibi, tozdan kalıplaşmış sakalını tuttu. “Ronje hep tuhaftır, ama onunla son konuştuğumda daha bir tuhaftı,” dedi.

“Gerçekten mi? Ne dedi?” diye sordu Ista hayretle.

“Ayoko’yla evlenip evlenemeyeceğini sordu,” diye cevap verdi Flip, destek alır gibi sakalını sıkı sıkı tutarak.

“Sen de evlenebileceğini mi söyledin?” diye üsteledi Mendoza.

“Ayoko’nun müstakbel Kraliçe Ana ve Asogba’nın nişanlısı olduğunu ve o kıza bulaşmanın belaya davetiye göndermek demek olacağını söyledim. Yani hepimizin başını belaya sokacağına, size Newark’ta yardım etmesini nasihat ettim. Bence bu çok ama çok tuhaf.”

“Ronje’nin bunu düşünmesi bile garip, çünkü hem buradan, hem de bu insanlardan nefret ediyor,” dedi Mendoza.

“Umarım onların şu iğrenç buldukları şeyi yaptığı için idam etmemişlerdir onu,” diye endişelendi Andria.

“Sanmam. Baná sadece fikrimi sordu. Kıza bir şey yaptığını söylemedi, zaten Ayoko’yu gördüm bu sabah. Bizi karşılamaya gelen kadınların arasındaydı. Ronje’nin böyle bir aptallık edeceğini sanmıyorum.”

Ista iç geçirdi. “Ronje’nin kafası hep karman çormandır. Böyle bir şey yapsa bile birine söyleyeceğinden şüpheliyim. Gerçekten şüpheliyim.”

“Şüphelenmeyi bırak o zaman Ista. Ronje’nin hayatta, hatta evinde ve iyi olduğuna eminim. Ama onu bir kez daha uyarsak ve Newark’ta işleri hızlandırsak iyi olur. Bu insanlar geçimli olabilir, fakat biri başrahibin kızına tasallutta bulunursa başı kesin belaya girer. Şu an son ihtiyacımız olan şey bu,” diye bağladı konuşmayı Mendoza.

Ayoko'nun Sırrı

Akşamın son demleriydi ve Başrahip Anoku gerçekten yorucu bir gün geçirmişti. Kralın isteği üzerine, albinolardan birinin, şu Ronje dediklerinin kayboluşu hakkında bilgi almak için kurban vermeye büyük göle gitmişti. Ronje'nin kayboluşu herkesi şaşırtmıştı. Adam birdenbire sırta kadem basmıştı. Kendini adamın kayboluşundan Şavi'deki kimsenin sorumlu olmadığına ikna etmeye çalışmıştı, ama durumun bu olduğundan emin değildi. Şavi'deki herkes Anoku'nun albinoların gelişinden memnun olmadığını biliyordu, fakat albinolar oybirliğiyle insan kabul edilmediğinden, Anoku hiçbirinin saçının teline bile zarar veremezdi. Kral, Anoku'dan şüphelendiğini belli eden bir şey söylememişti; sadece Egbongbele'yle şu mesajı yollamıştı: “Anoku, adamlardan biri esrarengiz bir şekilde kayboldu. Belki sen ona ne olduğunu bulabilirsin.”

Anoku'nun içinden, ben masumum, diye bağırarak geliyordu, ama Şavi'de işler böyle yürümezdi. O yüzden parmaklarını sayarak ve kendi kendine mırıldanarak bekledi. Sonra sordu, “Meclis araştırmama nereden başlamamı istiyor?”

Meclisin müthiş hatibi Mensa o noktada konuşmak için izin istedi. Anoku'ya güçlerini ve görevlerini, onun Ogene'nin dünyadaki sözcüsü olduğunu hatırlattı. Anoku'nun sorusunun yersiz olduğunu söyledi. Kralın görevi hükmetmek, Anoku'nunki ise esrarengiz şeyleri araştırıp ortaya çıkarmak için dua etmektir.

Anoku başını kaldırdı. Şakaklarındaki damarlar, ağzındaki ni çiğneyip tükürürken çapraz çizgiler oluşturuyordu. Zayıflığı –hep jenja çiğniyordu– ve tamamen tıraş edilmiş kafasıyla yürü-

yen bir ölüye benziyordu. Kralla adamlarına hortlak gibi bakıp, “Ogene Tanrıçası’na soracağım,” dedi. Bu kuru cevap tartışmayı bir süreliğine sonlandırmıştı.

Anoku bunun üzerine ördek ve kuş öldürerek, dua edip albinoya ne olduğuna kafa patlatarak bir on gün geçirmişti, ama öncekinden fazla bir şey bildiği yoktu. Yarın, Şavi’nin tatil günü olan İbu Günü’nde bulduklarını anlatan bir konuşma yapması bekleniyordu. Her aile en azından bir kuşla katkıda bulunmuştu, o yüzden albinonun başına ne geldiği hakkında hiçbir fikri olmadığını söyleyecek değildi.

Şimdi kestirmeden evine gidiyordu. Daha düz ve yürümesi daha kolay olsa da saray yolundan gitmek istememiş, engebeli, kayalık yolu seçmişti. Karardı kararacak akşam havasında soluklanmak için durup da albinoların kaza yaptığı yerde yanıp sönen ışıkları görünce şaşırdı. Hem yorgunluğundan, hem de merakından, bir taş kümesine çöktü. Albinoların ve Asogba’nın yardımcılarının her hareketini dikkatle izleyip yoğunlaştığında, meclis önünde yapacağı konuşma kafasında şekilleniverdi.

Albinolar aptal değildi. Daha ilk geldikleri gün zekâlarını sezmişti. Eğer Şavi halkının aklını çelexcek bir rakibi olacaksa, bu albinoların arasından çıkabilirdi ancak. Ama geçmişini bilmediği insanları nasıl kontrolü altına alabilirdi? Yabancı bir bölgeye gitmeyi aklına koyan bir Şaviliyi engellemek için tek yapması gereken, Ogene’ye danışmak, sonra da Şaviliye giderse başına bir kötölük geleceğini söylemekti. Neredeyse bütün vakalarda sözü dinlenmiş, maceracı gençlerin merakı dizginlenmişti. Fazla kıpıraşan huzursuz gençlere ise evliliği öneriyordu, bu da o gencin başlık parası yerine geçen ineklerini yetiştirmek için aylar, hatta yıllarca çok çalışması demekti. Bu incelikli yöntemlerle Şavi’yi kontrol edebiliyordu. Kral bunu biliyordu, yardımcısı ve rahibe İyalode de öyle; ve seslerini çıkarmıyorlardı. Rahibe bu konuda ondan daha iyiydi. Anoku albinoların geldiği günkü gibi pek çok kez kontrolünü kaybetmişti.

Şimdi onların vızır vızır geliş gidişlerini izlerken, içinden bir ses, bu su rengi kuşa o kadar çok vakit ayırmaları için kuşun tekrar çalışabileceğinden emin olmaları gerektiğini söyledi. Kuşa kendisi de gitmiş, dış yüzeyini ellemişti. Demir gibiydi. Şavi'ye burun üstü çakıldığında bazı kısımları yanmıştı, ama genel olarak şekli şemaii yerindeydi. Şimdi de tamir etmeye çalışıyorlardı, öyleyse yarın heyete kayıp albinonun nerede olduğunun zamanla ortaya çıkacağını söyler, sonra da kafasını öncelikle meşgul eden konunun, albinoların kuşunun bir daha uçup uçamayacağı olduğundan bahsederdi. Eğer kuş tekrar uçar hale gelirse, albinoların gitmesini engellememeleri gerektiğini vurgulardı. O kuşun yakılmasını emretmedikçe albinoların gitmesini engelleyemeyeceğini biliyordu, kaldı ki emretse de herkes, oğlu Kwesi bile karşı çıkardı bu karara. O yüzden en iyisi heyete Ogene'nin albinoların yaptığı işi kutsadığını, albinoların bir gün gideceğini ve belki de ellerinde hediyelerle onları tekrar ziyarete geleceğini anlatmaktı. Bu şekilde bütün bu can sıkıcı olayı tatlıya bağlardı.

Anoku ayağa kalktı, hâlâ biraz yorgundu ama kendine gelmişti. Evinde iki yüzden fazla kümes hayvanı ve kuş vardı. Karısı Siegbo'ya bunların yüz tanesini kızartmasını, jenza fıstığıyla çeşnilemesini ve o bütün gün süreceğini bildiği konuşmasını yaparken meclis üyelerinin yiyip rahatlaması için saraya göndermesini söyleyecekti. Bu umut verici düşünceyle karanlık gecede yüzü aydınlandı, yamaçtan aşağı inerken yürüyüşü daha canlıydı.

“Ne güzel bir gece, rahibimiz.” Asogba'nın sesi Anoku'nun mutluluğunu delip geçti. Anoku durdu. Şavi'de insan, kendisine hitap edenin prens olduğunu bilse bile karşısındakine hemen cevap vermezdi. “Patayon'un oğlu mu bu konuşan?” diye sordu.

“Rahibimiz, size iyi akşamlar dilerim,” diye cevap verdi Asogba.

“Hımmm,” dedi Anoku ağır ağır, yıldızlı göğe düşünceli gözlerle bakarak. “Haklısın,” dedi en sonunda. “Güzel bir gece. Albinoların yanından mı geliyorsun?”

“Evet, onlara yardım ediyordum. Sihirlerini öğrenmek istiyordum.”

“Hımmm, bundan zarar gelmez, Asogba. İyi geceler sana.”

“Size de iyi geceler, rahibimiz.”

Anoku doğru şeyi yaptığını biliyordu. Asogba’nın her zaman istediği şeyi elde etmenin bir yolunu bulduğunu da biliyordu. Evdekilere hazırlanmaları söylemek için yürüdü alelacele. Şu kayıp albino meselesinde kendini temize çıkarmalıydı bir an önce. Ne kendisinin, ne de ailesinin bu işte parmağı yoktu.

Anoku ev halkını gece için yapılan hazırlıkları bir an önce bitirmeleri için sıkıştırdı. Saraya gidip tantanalı bir şekilde kehanetlerde bulunacaktı, sonra da ailesi, yeme ayrıcalığı rahip ailesine bahşedilmiş olan yüz kuş ve tavukla zenginliğine zenginlik katacaktı. Anoku albinoların yakında gitmek isteyeceklerine emindi, hele bir de arkadaşları gizemli bir şekilde ortadan kaybolduktan sonra burada kalmak istemeleri imkânsızdı.

Şoşovi, adamın kayboluşunu kocasının bu denli ciddiye alacağını düşünmemişti. Erkekler tuhaftı zaten, önce hepsi albinoların ruhu olmadığına eminken, şimdi ruhsuz bir yaratık kayboldu diye ah vah etmeye başlamışlardı.

Patayon saray muhafızlarına Şavi’nin çevresini köşe bucak aramalarını emredince bu işe karışan kadınların hepsinin yüreği ağzına gelmişti. Gerçi muhafızlar her yeri aramıştı ama Ronje’den esir yoktu. Siegbo yedinci günde Şoşovi’yle karşılaşmış da bu haberi alınca epey şaşırıldı.

“Sence Ogene müdahale edip o şeytan albinoyu ortadan kaldırmış olabilir mi?”

Şoşovi yüzünü buruşturdu, sarayın köpeğini çağırmak için ısıklık çalacakmış gibi parmağını ağzına götürüp başıyla onayladı, “Görüyorsun ya, eski dostum, kadınların sesi Ogene’nin sesidir. Diğer türlü başımıza ne gelirdi bilmiyorum, baksana, albinoların şefi çiftçiler ve sıradan halkımız arasında giderek popülerleşiyor.”

“Ben de fark ettim, umarım Anoku kıskanmaz.”

“Hiç korkma, dostum. Kocan aptal bir adam değil. Kendini ne zaman rüzgâra bırakması gerektiğini bilir. Albinonun nerede olduğunu göstermesi için hâlâ Ogene’ye dua eden o değil mi?”

İki kadın da makaraları koyuverdi.

“Buyur, dostum, jenja fıstığı ye. Bırak kocan Ogene’ye yakkarmaya ve kuş öldürmeye devam etsin. En azından bu milletin aklını oyalar. On güne kalmadan o pis yaratık atalarının yanını boylar zaten, tabii atası matası varsa.”

Siegbo böylelikle sakinleşse de, özellikle kızı için hâlâ endişeleniyordu. Albinoların cüzam gibi çabuk ve açıktan açığa bulaşan bir hastalık getirmedikleri belliydi. Ama başka şeyler getirmişlerdi –yeni fikirler ve garip usuller. Gençlerin yeni bir şeye karşı ne kadar çok uyarılırsa o kadar çok merak duydukları da bilinen bir gerçektir.

Tecavüze uğradıktan sonra bütün gece ağlayan Ayoko, yaşıtı diğer kızlardan çok daha derin düşünebiliyordu. Annesi bu felaketin üstünü nasıl örtecekti? Şansı yaver gitse ve hamile kalmasa bile, kendi yaş grubundaki kızların sünnet gününde ne yapacaktı? Bakire olmayışını nasıl açıklayacaktı? Şoşovi ve töreni yapan diğer bütün kadınlar durumu öğrenecekti. Ayrıca, hani bir kız sünnet edilmezse erkek onun içine giremezdi? Bu aptal albino girmişti işte. Girmiş ve kızın takatı tükenene kadar orada kalmıştı. Bu söylenen de doğru değildi demek.

Annesi ertesi gün erkenden çıkıp öğleye dek dönmemişti. Dönünce albinonun icabına bakıldığını, bir hayvana yapılması gereken neyse onun yapıldığını söylemişti. Ayoko annesinin tam olarak neyi kastettiğini biliyordu. İnsanları değil ama hayvanları avlamak için büyük tel ağlar kurulurdu. Ayoko albinonun insan olduğunu biliyordu. Annesiyle diğer kadınlar vicdanlarını yatıştırmak için “yaratık” diyorlardı ona. Yeniden endişelenmeye, sil baştan ağlamaya koyuldu. Ya kadınlar Ayoko yüzünden bir adam öldürmüşlerse? Her ne olduysa, hayatı boyunca saklayacağı bir sır olarak kalacaktı. Bununla yaşamak zorundaydı artık.

Derken babası aniden saraya çağırılmıştı. Siegbo o anda darı döken Ayoko'nun, ev işlerine dalmış gibi görünse de hiçbir şeyi kaçırmadığının farkındaydı. Anoku dışarıda giydiği osibasını kuşanıp kralın sarayına koşturmuştu. Siegbo da rahibin evindeki herkesi şaşırtarak kendi örtüsünü sarınmış, darısını toplamadan bırakıp saraya gideceğini söylemişti.

Rahibin daha genç karılarından biri bıyık altından, "Baş hatunumuz erkek olmuş, Kral rahip kocamızı çağırdığında saraya gidiyor," demişti Ayoko'dan tarafa bakarak. Ama Ayoko kadını hiç duymamış gibi yüzünü çevirmişti.

Babası yavaş adımlarla eve geldiğinde Ayoko'nun kalbi deli gibi çarpıyordu. Babasına koşmak, ona olanların kendi hatası olmadığını, kadınların da hatası olmadığını, başlarına bu felaketi getirenin Kader'in ta kendisi olduğunu anlatmak istedi.

Babasının ardından annesi geldiğinde onu evin içine girene kadar takip etti. Çok beklemesine gerek kalmadı. Annesi olanları hemen anlattı. Anoku albinolardan baştan beri hoşlanmadığı için, meclis Anoku'nun kayıp albinonun kaderiyle ilgili bir şeyler bilmesi gerektiğini ima etmişti.

"Ama anne, o hiçbir şey bilmiyor ki!"

"Bunu hepimiz biliyoruz, rahibe Iyalode bile biliyor. Ama baban insanların şüphelerini üzerine çekecek şekilde saray papağanı Mensa'nın yanında tehditkâr sözler ettiydi. Şimdi babandan bunun anlamını öğrenmek için on gün boyunca Ogene'ye kurban vermesini istiyorlar."

Ayoko bir süre düşünüp sordu, "Anne, olanları herkese anlattıysam bana ne olur?"

"Sana ne yaparlar bilemem kızım. Ama bu, babanı ve beni, hatta ailenin diğer bazı üyelerini öldürür. Kriorlar adlarımızı Şavi'nin tarihine dokurlar ve babana kızı aracılığıyla cezalandırırlar, Ogene'nin sahte peygamberi gözüyle bakılır."

"Ah, anne, doğduğumdan beri başınıza bela olmaktan başka bir işe yaramamışım."

“Hayır, kızım, hiç de bela olmadın. Ama bazen düşünüyorum da, belki de babanın bu aile hakkındaki kehanetleri ve ihtirası haddini aşıyordur.”

“Nasıl yani anne?”

“Bunu anlaman çok zor. Bazen ben de emin olamıyorum. Haydi git ev işlerini yap sen.”

“Ya albinoyu bulurlarsa? O zaman olanı biteni anlatmaz mı?”

“Ayoko, yarın Ibu günü, kimse kimseyi aramaya çıkmaz. Ertesi gün erkekler tepelerin ardındaki otlaklara gidenlerle buluşacaklar ve sonra, aramaya başlarken Şoşovi onlara Ime Oja tepelerinden değil de diğer taraftan başlamalarını söyleyecek. Muhafızlar yarattığı bulduklarında o çoktan atalarının, varsa tabii, yanını boylamış olacak ve insanlar onun sırtlan ağlarına düştüğünü sanacak. Onu ağlarla gayet sıkı bağladık, merak etme.”

“Sırtlan ağ mı?” diye tekrarladı Ayoko. Demek kadınlar telden yapılan et ve balık ağlarını kullanmışlardı. Ama bazı kadınların ağlarında kendi isimleri yazılı künyeler vardı. Bunları çıkarmışlar mıydı? Annesi ve diğerleri bu kadar aptal olabilir miydi? Albinonun kemiklerini yirmi sene sonra bulsalar bile o künyeler hâlâ orada olacaktı. Eninde sonunda bütün olay gölde boğulmuş bir adamın cesedi gibi su yüzüne çıkacaktı. Peki o zaman ailesine ne olacaktı?

Evleri her zaman Ogene kurbanlarından kalan kızarmış kuş ve tavuklarla doluydu. Ayoko mekanik hareketlerle yanına kat kat örtü ve annesinin meşalesiyle bıçağını aldı; bir deri matarayı suyla doldurup Ime Oje tepelerine doğru yola koyuldu. Korkusuzca yürüdükçe yürüdü. Aklındaki tek şey, içlerinden birinin yaptığı şey açığa çıktığı takdirde, ailesine katil denmesini ve ihtiyar heyetinin ona yardım etmeye çalışan kadınları ölüme mahkûm etmesini hiç mi hiç istemediğiydi. Daha önce birinin öldürüldüğünü görmemişti ama krijorların ölüm şarkısını söylediğini duymuştu.

Serin ve aydınlık gece ona yardımcı oluyordu. Ronje'yi görmeden önce duydu, çünkü Ronje meşalenin ışığını görünce bağırmaya ve ulumaya başlamıştı. Adamın çaresiz sesi kızın enerjisini tazeledi ve koşmaya başladı. Yanına gittiğinde adam o kadar tükenmişti ki, tek yapabildiği acınası hırıltılar çıkarmaktı. Vücudunun iltihaplı yaralarla kaplı olduğunu görünce kız teli çabucak kesip adamın kavrulmuş ağzına biraz su döktü. Telaşlı hareketlerle ona içinde bulunduğu tehlikeyi anlattı. Bezi vücuduna sarmasını ve çok, çok uzaklara gitmesini söyledi. Dramatik bir hareketle bir parmağını boğazının üzerinden geçirerek, onu bulurlarsa öldüreceklerini işaret etti.

Ronje çok geçmeden mesajı almıştı. Kıza ne diyeceğini bilemiyordu, ne yapacağını düşünemeyecek kadar uyuşmuştu. Hem bedeni hem de beyni çalışmayı bırakmıştı sanki. Ayoko onu kaderiyle baş başa bırakıp eve koştu. “En azından climizi onun kanına bulamadık,” diye düşünüyordu.

Asogba Şavi'den Ayrılıyor

Newark sağa sola yalpaladı. Şavi'nin yüksek duvarlarının dışındaki açık alanın etrafında ilerleyip, arkasında bir toz ve duman bulutu bırakarak durdu. Bu İsta, Mendoza ve Andria tarafından ihtiyatlı bir sevinçle karşılandı. Şavililer ise hayretler içinde uçağa bakmaktan öte bir şey yapmadılar. Flip Newark'ı deneme uçuşuna çıkarıp beş dakika havada tutunca birkaç Şavili koşup saklandı, ama Kral da dahil olmak üzere pek çoğu yerinden kıpırdamadı. Titreyen uçaktan hatırı sayılır bir uzaklıkta durmakla yetindiler. Bununla birlikte heyecanlarını göstermekten çekinmediler. Albinolar başarmıştı, ateşten kuş yine uçuyordu.

Albinoları Ogene gölleri tanrıçalarının gönderdiğine şüphe yoktu. Başrahip Anoku ve yardımcısı Iyalode bu kadarını söylemişti. Şavi halkı kuşlara tapıyordu ve Ogene misafirperverliklerini ölçmek için cüzamlı gibi görünen rahipler göndermişti. “İyi ki Ogene’ye danışma basiretini gösterip, onlara zarar vermeme-miz, kovmamamız gerektiği sonucuna vardım, değil mi?” diye soruyordu Anoku, orada durup huşu içinde olanları izleyen meclis üyelerine.

“Demedim mi size kuş yakında çalışacak, tekrar uçacak diye? Demedim mi size Ogene’nin bana bunun yakında olacağını söylediğini? Ama ben aptal gibi bu ‘yakında’nın yüz yıl sonra olacağını sanmıştım. Ogene’nin bu denli sabırsız olduğunu nereden bileyim!” Asogba, babasının rahibin iddialarını başını düşünceli düşünceli sallayarak dinlediğini gördü. Eğer Patayon’un öz be öz oğlu olmasa şöyle soracaktı, “İyi de Anoku, daha birkaç ay önce ‘istilacılara’ karşı tedbirli olmamız gerektiğini söyleyen sen

değil miydin?” Ama bu tip davranışlara izin yoktu. Zaten sorsa da eline bir şey geçmezdi, çünkü Şavi halkı kelimelerin çaput gibi olduğunu bilirdi; kelimeleri nerede bırakırsanız orada kalırlardı. Bundan birkaç ay önce ziyaretçiler aralarına düşmüş bebekler gibiydi, yanlarında ne getirdiklerini anlatmaktan acizlerdi. Şimdiyse Şavi’yi zenginleştirmek için çok şey yapabileceklerini göstermeye başlamışlardı. Gerçi Asogba ateşten kuşun uçabileceği fikrine şüpheyile yaklaşmıştı, fakat şimdi uçuşunu görünce küçük dilini yutacaktı neredeyse.

Flip, Newark’tan muzaffer bir edayla çıktı. Rahatlamış ve mutluydu; şu yaratıcı bilim insanlarına özgü bir mutluluk ve tarifsiz bir tatmin hissi yaşıyordu. Hiç şüphe yoktu, en az beş saat uçabilirlerdi ve havadayken yönlerini tayin edebileceğinden, dahası Batılı bir havaalanındaki radarlarından birinin onları fark edeceğinden emindi. Tanrı bilir onlara nasıl bağlanıp nasıl cevap verecekti. Ama alçaktan uçabileceklerini, yeterince geniş her türlü alana iniş yapabileceklerini kestiriyordu, çünkü Newark bir planördü ve helikopter gibi doğrudan iniş yapabiliyordu. Suyun yahut evlerin üzerine inmedikleri müddetçe güvende olacaktı. Çok dikkatli, tetikte olmalı ve şanslarına güvenmelilerdi. Ama Flip uçağın kumandası kendisindeyken tehlikenin büyük olacağını biliyordu. Bütün bunlar yüzünden artık sevinmeyi hak ettiğini düşündü, dolayısıyla önce İsta, sonra da Andria tarafından uluorta kucaklanıp pohpohlanmasına izin verdi.

“Yine başardın!” dedi Mendoza takdirle. Flip, Ronje’nin esrarengiz kayboluşundan beri ve İsta’yla birlikte yaşamasının bir sonucu olarak, Mendoza’nın az çok yumuşadığının farkındaydı. Flip’e saldırmayı ve her şey için onu suçlamayı kesmişti. Flip bu değişimi herkesten çok hissedip seviniyordu, çünkü ikisinin birbirine çıkışıp durmasının hiç gereği yoktu. O yüzden tevazuyla cevap verdi, “Hadi ama John, sen de benim kadar bilirsin ki herkes bir uçağı uçurabilir.”

“Hurma yağıyla mı?” diye güldü Mendoza. “Tevazu hoş bir kılıktır, ama senin gibilere pek yakışmıyor Flip.”

İki okul arkadaşı gibi kollarını birbirlerinin omzuna attılar. Arkalarından gelen iki kadının onları izleyerek çok eğlendiklerinden haberleri yoktu.

“Başardık, John. İmkânsız başardık. Bildiğim kadarıyla hurma yağıyla uçabilen tek uçak bu.”

“Lütfen ama, hurma yağıyla değil, çok iyi arıtılmış hurma yağıyla. Çocuklar, siz o yağın her damlası için ne kadar emek verdiğimizizi unutmuş gibisiniz,” diye hatırlattı İsta, aşırı coşkulu bilim adamlarına.

Mendoza birdenbire durup kolunu Flip’in omzundan çekti. “Gerçekten çok sevindim. Hepimiz için, tabii çocuklar için, ama özellikle bu hamile bayanlar için endişelenmeye başlamıştım. En azından artık seçim şansımız var, gitmek istersek gideceğiz, kalmak istersek kalacağız.”

“Ben mümkün olduğunca çabuk gitmek istiyorum. Şavililer arkadaş canlısı olmadığından değil, ama ne yaparsın ki, bizden değiller,” dedi Andria.

Flip, Andria’nın kendisine yetişmesini bekledi. “Biliyorum, biliyorum. Ama ben daha sonra buraya dönüp onlara yardım etmek istiyorum.” Omuzlarını silktilti. “Yani yeterince yiyecek ve ilaç getirmek istiyorum, ama öncelikle yiyecek. Bunca insanın kuraklıktan ölmesi çok saçma.”

“Nasıl karşılayacaksın peki bunu?” diye sordu Mendoza.

“Uzun süre önce bulduğum şu taşlar var ya, değerli olup olmadıklarını bilmiyorum, ama eğer değerliyseler onların geliriyle...

“Ben tamamen unutmuştum onları; siz ikiniz iyi sır saklıyorsunuz doğrusu!” diye başladı Mendoza.

Konuşmalarına devam edemediler, çünkü Asogba, her zamanki geniş sırtması ve sarsak yürüyüşüyle, kollarını bir şeyi kutlar gibi iki yana açmış onlara doğru geliyordu.

“Ben gelmek sizinle ülgenize,” dedi İngilizce konuşabildiği için kahkaha atarak. Otlaklara ve inek pazarına çıktıkları seyahatlerde Flip ona İngilizce öğretmişti.

Ista güldü. “Ah, Flip, baksana, İngilizce konuşan ırkın dil öğrenme konusunda tembel olduğu doğru gerçekten, kendi dilimizi hemen başkalarına dayatıyoruz.”

“Ama öğrenmek isteyen oydu, ben de ona Amerikan lehçesi ya da Yidiş öğretemezdim doğal olarak. Ne dediğini duydunuz mu? Bizim ülkemize gelmek istiyor. Bu benim için biraz sorunlu bir durum, çünkü benim ülkem diyebileceğim bir yer yok. Kanada’da doğup büyüdüm, İngiltere’de okudum, Amerika’da çalıştım, bazen artık hiçbir yere ait değilmişim gibi hissediyorum kendimi,” dedi Flip.

“Öyle düşünürsen hepimiz aynı durumdayız. Ama şu an için “ülgemiz” İngiltere olmalı; o yüzden oradan başlayacağız,” dedi Mendoza.

“Asogba için daha da büyük bir sorun olur bu. Asogba siyah, gerekli belgeleri yok ve hoş karşılanmayacak. Bilemiyorum. Onu götürmemeyi tercih ederim. Zaten neden bizimle gelmek istiyor ki? Ogene tanrıçalarına tapmakla tatmin olmuyor mu artık?”

“Hey Tanrım, yine mi? İstemedenden de olsa bir halkın mahremiyetine girdik, şimdi de kültürlerine tecavüz etmek üzereyiz. İşimiz bittiğinde onlara ne bırakacağımızı merak ediyorum. Gerçek bizi, asıl halimizi tanıdıktan sonra yine böyle hoş ve dost canlısı kalacaklar mı?” diye sordu Andria ümitsizce.

Ama kalkışlarından önce üstesinden gelmeleri gereken engeller vardı. Şavi’de büyük bir şey olmuş, ateşten bir kuş uçmuştu ve onun içinde gelen insanlar yakında gideceklerdi. Kutlama yapılması gerekiyordu. Ve Şavi’deki pek çok kutlamada kahramanlara yeni karılar verilirdi.

Ista ve Andria kendilerini bir kez daha yemek pişirmeye yardım eder, sıcaktan terlerken buldular. Hassas durumlarından yakınmazlardı, çünkü kendilerinden daha tombul kadınlar keçi eti, mısır unu kaldırmakla ve karıştırmakla meşguldü. Her zamanki kora şarkısını söylemeye başlamışlardı ki yemek pişiren kadınlardan biri acıyla haykırıverdi.

Şoşovi bağırان kadının yanına koşup becerikli parmaklarıyla kadının şiş karnını yokladı. Vakit gelmişti. Şüphe yoktu, kadın doğum sancısı çekiyordu.

Ista içgüdüsel olarak ellerini yıkadı, Şoşovi'yi itip öne geçti neredeyse. "Ben doktorum," diye bildirdi.

Öbür kadın ona baktı, başını aşağı yukarı sallayıp gülümsedi, sonra da ona et kavurmaya dönmesini işaret etti.

"Bu genç kadının benim yardımına ihtiyacı var, ben jinekoloğum, kavurmacı değil!" diye bağırdı Ista. Şoşovi'ye biraz daha yaklaştı, çılgınca el kol hareketleri eşliğinde bağıırıyordu, "Ben, kadın doktoru, anlamıyor musun? Kadının bana ihtiyacı var!"

Diğer üç kadın, Ista'nın bir doğum odası olduğunu anladığı yere açılan kapıyı tuttu. Genç kadının çığlıkları yükseldikçe Ista daha çok telaşlanıyordu. Gören, içerideki kadın değil de, Ista doğuracak sanırdı.

Andria bir süre ne yapacağını bilemedi. "Onları rahat bırak," diyebildi en sonunda. "Bırak da kendileri halletsinler Ista."

Ista Andria'ya bakakaldı. "Ben doktorum. İnsanların hayatını kurtarmak için eğitildim, insanların öldürölmesini izlemek için değil. Zavallı kıza ne yaptıklarına baksana." Ista ille de doğuma yardım etmek istiyordu.

Şavili kadınlar önce Ista'nın doğumu izlemek istediğini düşünmüşlerdi. Şoşovi, Andria'yla Ista'ya bunun ciddi bir mesele olduğunu açıklamaya çalıştı, sırf eğlence için izlenecek bir şey değildi. Ista'nın laf dinlemediğini görünce vazgeçip doğum yapan kıza odaklandı.

Ista'yla Andria çaresiz bir şaşkınlık içinde Şoşovi'yi izlediler. Şoşovi eline bir alet alıp oturdu, kırdığı dizleriyle önünde çömelen kadına destek oluyordu, bu sırada bir diğer kadın da kızın önünde beklentiyle oturuyor, çıplak elleriyle çocuğu tutmaya hazır halde bekliyordu. Kız uzunca bir süre acı içinde kıvrandı, bitip tükenmek üzereydi.

"Ah, ters doğum bu. Sezaryen olması gerekir."

Ista tekrar el hareketlerini ve bildiği birkaç Şavice kelimeyi kullandı, ama Şoşovi İsta her ne istiyorsa dikkatini dağıttığından, üstelik ebelerin kıza yardım için tutturduğu ritmi de bozduğundan, onu odadan çıkmaya ikna etti.

Ista ümitsizlik içinde Flip’e koştu. “Şimdi ne demek istediğini anlıyorum,” diye bağırdı. “Bu insanların feci şekilde yardıma ihtiyaç duyduğu durumlar var. İçeride bir kadın ters doğum yapıyor, çok çetrefil, göbek kordonu prezentasyonu bile olabilir, bunlarsa kıızı yere çömeltilmiş şarkı söylüyorlar...”

“Sakin ol, İsta. Sen böyle şeylerin doğal yollarla yapılması gerektiğine inanmaz mıydın? Sadece izleyip öğrensen olmaz mı?”

“Doğal şekilde çömelerek doğum yapmaya, ya da anne nasıl rahat ediyorsa o pozisyonadaki doğuma karşı değilim. Ama Flip bu ters doğum!” başını öfkeyle iki yana salladı. “Ters doğum çömelerek yapılmaz.”

“Belki de onlar çömelmeye alışıktır. Şoşovi’nin Kisskiss’i nasıl sadece masaj yaparak iyileştirdiğini hatırlasana, biz kızdan ümidimizi kesmiştik neredeyse. Bir de şimdi bak, Kisskiss turp gibi değil mi?”

“Flip nasıl bu kadar vurdumduymaz olabilirsin! Mesele Newark olunca sevinçten havalara uçuyordun. Şimdi genç bir kız doğum sırasında ölebilir ve senin tek söylediğin ‘Belki de onlar çömelmeye alışıktır’ ”

“Ama doğru, değil mi? Burada insanlar tuvaletteyken, yemek pişirirken, hatta bazıları yemek yerken bile çömeliyor. Ayrıca bu kızın sezaryene ihtiyacı olsa bile böyle bir yerde hayatta kalma şansı var mı?”

“Yani bırakayım ne halleri varsa görsünler mi?”

“Evet ama bu kez ne kafan rahat edeceği ne de mesleki sorumluluk duygun tatmin olacağı için, onlara yardım edebileceğini açıklamaya çalışalım.”

“Yardım edebileceğimi biliyorsun Flip. Senin sorunun şu, sen de onları dokunulmamış soylu vahşiler olarak bırakmak istiyor-

sun. Soylu olsunlar ya da olmasınlar, Batılıların bazı usullerini öğrenmeye kesinlikle ihtiyaçları var.”

Flip bir şey söylemeden gülümsedi, İsta'nın kaç kez Şavi kültürünü hararetle savunduğunu hatırlamaya çalışıyordu. Belki de hepimiz ikiyüzlüyüz, diye düşündü. Neden bu insanları kendi hallerine bırakamıyoruz sanki? Newark'ın aralarına düşmesini onlar istememişti ya.

Zavallı İsta ne yapacağını bilemeden kendisiyle mücadele ediyordu. Kendini pek çok konuda açık görüşlü, modern, yenilikçi bir doktor olarak görürdü, ama şimdi böyle, Batılı eğitiminin geleneklerine ters bir şeyle karşılaştığında bununla nasıl baş edeceğini bilemiyordu.

Doğum evine gittiklerinde Flip'i içeri almadılar. Biraz uzakta bekleyen erkekler doğumun kadın işi olduğunu söylediler. Kadınlar birbirine yardım ederdi, bu hep, Ogene, Olisa'nın yardımıyla toprağı, tepeleri, güneşi ve ayı yarattığından beri böyle olagelmmişti. Eğer erkekler içeri girse kadınların işine burnunu sokmuş olurdu; sadece kadınlar yokken girebilirlerdi içeri.

İsta tartışan erkeklerin yanından ümitsizlik içinde ayrılıp doğum evine geri döndü. Bu kez sakin ve uysaldı.

Gözlerine inanamadı. Genç anne bir keçi derisinin üzerinde uzanıyordu. Henüz yıkanmamış, yeni el örgüsü vücut örtüsüne sarınmış bebeği göğsünde mutluluk ve huzur içinde besleniyor, ebeyse plasentayı temizliyordu.

İsta'nın Batı kültürüne özgü kibri hiç bu kadar kırılmamıştı. Dili tutulmuş bir halde arkadaşı Andria'nın yanına gidip fısıltıyla sordu, “Nasıl oldu?”

“Ne nasıl oldu? Çocuğunu doğurdu işte. Zordu, çocuk ters doğdu ve çok yorucuydu, ama İsta, öyle güzeldi ki. Bebek yerçekimiyle çıkıverdi, bu yüzden annenin bizim yaptığımız gibi yatarak ıkınmasına gerek kalmadı. Arkasında oturan kadın da anneye kramp girmesini önledi. Hele bir de normal doğum böyle yapılsa tuvalete gitmekten farkı olmaz.” Andria'nın sesi coşkusu gizleyemiyordu.

“Bebek zarar görmedi mi?”

“Baksana. Sığır çiftliğinden yeni gelmiş gibi kana kana emiyor annesini.”

“Nereden bileyim. Sığır çiftliğine giden bir erkeğim olmadı hiç.” İsta’nın sesi sertti. Andria elini uzatıp İsta’nın elini tuttu. “Özür dilerim. Ne hissettiğini biliyorum. Buradan pek hoşlanmıyorum, ama insan bu gibi sahneleri izleme ayrıcalığına sahip olunca bizim karmaşık hayatlarımızın kendi ürünümüz olup olmadığını düşünüyor.”

İsta durup Andria’nın kahverengi gözlerine baktı. “Karnındaki bebeği böyle doğurmak ister miydin?”

“Bilmiyorum. Pek takmazdım herhalde, böyle kirli bir zeminde olmaması koşuluyla tabii. Ama izlemesi çok güzeldi.”

“O halde şu anda nasıl hissettiğimi bilemezsin. Ben bu insanlara hayranlık duyuyorum, yaşam tarzlarını seviyorum. Orada olan şey günlük hayatlarının nasıl olduğunun basit bir tecrübesiydi. Ama ben ne yaptım? Kibrimi bağıra çağıra üzerlerine kustum, çünkü hâlâ içimde bir yerde Afrika’dan çıkan hiçbir şeyin bizim Batılı usullerimizin karşısında duramayacağına inanıyorum. Görmüyor musun Andria, yaşayan en büyük ikiyüzlülerden biriyim ben.”

“İsta, Newark tamir edildiği için çok mutluyum. Bu vicdan muhasebeleri bize iyi gelmiyor. Çok rahatsız edici.”

“Neden, sürekli pohpohlanması gereken kadınlar olduğumuz için mi?” İsta’nın yüzünden ince bir alay okunuyordu.

“Tabii ki hayır!” diye inkâr etti Andria sertçe.

Binadan uzaklaştılar. Diğer kadınların hepsi yeni bebeğin gelişiyile heyecanlanmışlardı. Ama bir yandan kendilerine sorup duruyorlardı: “Bu albino kadının derdi ne? Bir kadın doğum yaparken neden o kadar tuhaf davrandı?” Kimi kuruntucular da kadının kıskanmış olabileceğini, çünkü onun çocuğu sandıkları Dorf’un on küsur yaşında olması gerektiğini söylediler. Bunda hepsi hemfikir oldu, sebep bu olmalıydı –belki de kıskanmıştı gerçekten, kendisi de çocuk istiyordu ama olmuyordu. Hep bir-

likte başlarını salladılar ve içlerinden bazıları çocuğu olmayan bu kadın adına Ogene'ye kurban vermeye gönüllü oldu.

Bu sırada Şavi Prensi, meraklı Asogba, ihtiyar heyetini kendisinin albinolarla birlikte gitmesine izin vermeleri gerektiğine dair ikna etmeye çalışıyordu. Heyetin büyük hatibi Mensa şöyle sordu, "Prensimiz oraya gidince kendisi de bir albino olursa ne olacak? Ya prensimizin nişanlısı, Anoku'nun kızı ne olacak?"

"Ogene benim albino olmayacağıma dair bize güvence verdi, ayrıca albinolaşsam bile bu çocuklarıma geçmeyecek," dedi Asogba cevaben.

"Ama bu albinolar Ogene'den geliyorsa ve Ogene tanrıçaları da ölümler diyarında yaşıyorsa prensimizin oraya gitmesi doğru mudur? Ya bizim aramıza dönmesine izin vermezlerse? Diyeceğim şu, mademki prensimiz gitmeye kararlı, albino çocuklardan birini alıkoyalım, böylece prensimize bir şey olursa çocuğu rehin tutabiliriz."

"Şayet gitmeye zorlansaydım, planınız yerinde olurdu. Ama, heyet üyemiz, ben kendi hür irademle gitmek istiyorum. Üstelik daha önce kim Ogene'yle pazarlığa oturmuş ki? Albinolarla gidip onların hünerlerini öğrenmek istiyorum. Dönünce gençlerimiz ateşten kuşlar yapıp uçurmayı öğreteceğim. Şimdi Ongar'a gidip sığır satmak için üç gün yürümemiz gerekiyor. Ama ben gidip geldikten sonra bunu sadece yarım günde halledebileceğiz, ayrıca ateşten kuşumuz sayesinde Kokuma'yla da hesaplaşacağım. Çölün en çok saygı ve korku duyulan halkı biz olacağız. Ogene tepelerinin ardındaki kuytu bir vahada saklanan ürkek insanlar olmayacağız." Asogba'nın sesi umut ve hırsla çınlıyordu.

Ani bir sessizlik oldu, Asogba'nın sözleri bu sessizlik boyunca dinleyicilerin beynine işledi. Böyle bir Şavi hayali düşünülemezdi, ama hepsi Asogba'yı hemen durdurmanın bir yolu olmadığını görebiliyordu.

Patayon meseleyi bağlamak için öksürdü ve tane tane şöyle dedi, "Ziyaretçilerimizin geldiği günü hatırlıyorum, yaşlı kafamda tehlike çanları çalmıştı. İçimden bir ses artık hiçbir şeyin eskisi

gibi olmayacağını söylüyordu bana. Gençlerimiz albinoları gördü, gözlerini bağlayacak halimiz yoktu. Asogba gitmek istiyorsa, bırakalım gitsin. Ogene izin vermedikçe başına bir şey gelmez. Ama gitmeden önce, genç adam, Ayoko senin için hazırlanmalı ve onu kadının yapmalısın. Kim bilir, belki sen albinolarla gezerken bakacak bir çocuk bırakırsın ona. Ayoko diğer kızlarla birlikte hazır edilmek zorunda kalacak. Her şey gerçekten değişti.” Patayon derin derin iç geçirip devam etti. “Umarım Ogene Şavi’nin gelecek Ana Kraliçe’sini diğer kızlarla birlikte hazırlamamızı affeder. Ama, dediğim gibi, bu özel bir durum. Albinoların şefi ve onun yardımcısı büyük başarılarından ötürü yeni eşler alacaklar bu gece. Albinoların üçüncüsünün, gözleri göllerimiz gibi mavi olanının başına ne geldiğini bilmiyoruz hâlâ. Ama her yeri köşe bucak aradığımıza ve cesedini bulamadığımıza göre Ogene onu bir yerde saklıyor olabilir. Belki yakında çıkar ortaya.”

Biraz sonra düğün gecesinin ilk kutlamaları başladı. Gelinin uzun uzun hazırlandığı kralın düğününden farklıydı. Kızlar, yani Ayoko, Kito ve Mope bu gece evlilik için hazırlanacaklardı.

Tam kutlama havasında olan Flip arpa birasının tadını çıkarıyor ve kora şarkıcılarının monoloğunu dinliyordu, bir rüyadaymış gibi. Etkileyici, büyüleyici bir müzikti bu, ama Flip şimdiye dek öyle çok kez dinlemişti ki, Mendoza’yla ve yeni Şavili arkadaşlarıyla biranın tadını çıkarırken müzik çok dikkat çekmeyen bir arka plan sesi gibi geliyordu artık ona.

Flip akşam boyunca birçok kez, birlikte içtiği arkadaşlarının ona bir şey anlatmaya çalıştığını fark etti. Konuyu yakalamaya çalıştı ama Şavi şarabı dikkatini toplamasını imkânsızlaştırıyordu, bu yüzden arkadaşlarının el kol hareketlerini içme adabından sayıp geçti. Yine de havada ince bir komplo kokusu almadan edemiyordu.

Tam rahatlamış, kendini akşamın akışına bırakmıştı ki Mendoza onu dürtüp dikkatini kıza, Flip’e doğru davetkâr hareketlerle dans eden Kito’ya çekti. Flip kızı izleyip, içkiden ağırlaşan gözkapaklarını kaldırmaya ve kendisinden beklendiğini düşün-

düğü üzere ona kibarca gülümsemeye çalıştı. Ama bu sıradan hareketi, izleyenler tarafından gereksiz bir alkış tufanıyla karşılandı. Flip'in gözünü açan da bu alkışlar oldu. Doğruldu ve içki ikramlarının devamını reddetti.

İnsanlar ona çembere girip kızla birlikte dans etmesini işaret ettiler. O anda Flip'te jeton düştü. Bu müziğin çalındığını daha önce de duymuş, birinin dans etmesi için çembere çağrıldığını görmüştü. İşte şimdi hatırlıyordu, Kralın düğün gecesinde olmuştu bunlar. Bu kız Flip'in karısı mı olacaktı? Hayır, bu çok gülünçtü. Mendoza'ya baktı, o da komaya girmiş gibi görünüyordu. Kız geldiği gibi kaşla göz arasında ortadan kaybolduğunda Flip ağır ağır solumaya başlamıştı.

Derken bir anda bir çığlık havayı yarıverdi. Andria Flip'in yanına gelip sordu, "O kıza ne yapıyorlar?" "Hiçbir fikrim yok," diye mırıldandı Flip.

Müziğin ritmi yoğun bir hal aldı ve birden herkes çok mutlu görünmeye başladı. Kızın girdiği odadan bir kadın çıkıp kendinden geçmiş gibi ellerini havada salladı. Kadın alkışla ve tezahüratlarla karşılandı; erkekler Flip'i her zaman Andria ve Kiss-kiss'le kaldığı odaya doğru itti.

Asogba bu sırada gelip Flip'e aksayan İngilizcesiyle Kito'nun onun için hazırlandığını açıkladı.

"Onlara söyle, yeni bir eş istemiyorum," diye bağırdı Flip.

Asogba başını iki yana sallayıp, ihtiyar heyetinin güceneceğini anlatmaya çalıştı. O ve Mendoza büyük bir iş başarmıştı ve Şavililer kahramanlarını böyle ödüllendirirdi.

"Yeni bir eş istemiyorum. Beni zaten Andria'yla evlendirdiniz, kadın istemiyorum." Flip bu kez soğukkanlılığını koruyamıyor gibiydi. Yüksek sesle, havlarcasına konuştuğunun farkına varınca kendine şaştı. Bu şekilde bir yere varamayacağını anladı. Sesini iyice alçaltıp sır verirmiş gibi fısıltıyla diğer kızın da Mendoza için olup olmadığını sordu, Asogba başıyla onaylayınca da pek şaşırmadı.

Mendoza'yla Flip, ellerinden geldiğince nazık bir şekilde Asogba'ya bu iki güzel kadın gibi bir hediye için onlara minnettar olsalar da, Şavi'ye bir daha dönmeyebileceklerini açıklamaya çalıştılar.

“Ama kızlar hazırlandırıldılar. Sünnet edildiler. Sadece evlenmek üzere olan kızlar sünnet edilir. Geri dönmek için çok geç. Kadınları kabul etmek zorundasınız. Benim Ayoko'm da bu gece hazırlanmak zorunda kaldı, çünkü sizinle uçmadan önce onu karım yapmam gerekir.”

“Aman Tanrım, aman Tanrım,” diye sayıkladı Andria titreyerek.

Bu tartışma saraydaki kalabalık arasında çıkmışa benzeyen daha büyük bir tartışmayla kesildi. Şoşovi'nin sesiydi bu. Şoşovi bağırıp çağırıyordu ve anladıkları kadarıyla epey sinirliydi.

Asogba arkadaşlarının ve müstakbel yeni karılarının yanından ayrılıp saraya koşmak zorunda kaldı. Flip'le Mendoza da düşünmeden onun peşinden gidip, acı içindeki kızları odanın ortasına serilen keçi postlarının üzerinde yatar halde bıraktılar.

“Oğlumun karısını ben sünnet edeceğim. Başka kimse karışmayacak. Ayoko müstakbel kraliçe –hiçbir ebenin bu işe burnunu sokmasını istemiyorum.”

“Ama neden? Şavi'deki bütün kızları ebeler sünnet eder.”

“Ben Ana Kraliçe'yim ve yaptığım her şey için açıklama yapmak zorunda değilim.”

Siegbo'yla kızı kenarda durmuş olanları izliyor, erkeklerin Şoşovi'yi altetmemesi için dua ediyorlardı. Ebe, Ayoko'nun bakire olmadığını söyleyebilir, onlar da Ronje'ye yaptıklarını anlatmak zorunda kalabilirlerdi. Tartışma alevlenince rahibe Iyalode sözü aldı, “Her anne bu operasyonu gerçekleştirebilir. Şoşovi de müstakbel kızını kendi sünnet etmek istiyor. Ne var bunda? Bırakın yapsın. Ayrıca bundan siz erkeklere ne? Siz oğlanları çalılığa sünnet olmaya götürdüğünüzde biz size karışıyor muyuz? Siz neden bizi rahat bırakamıyorsunuz? Bu bizim cinsel organımız, size ne oluyor?”

Erkekler söylenmeye başladılar, bu sayede Şoşovi de istediği boşluğu yakalamış oldu. Üşüyormuş gibi tir tir titreyen Ayoko'yu alıp içeri odaya geçti. Çok geçmeden operasyon tamamlandı.

Ama Şoşovi, çembere girip kollarını havaya kaldırarak Ayoko'nun beklendiği gibi bir bakire olduğunu duyurmak yerine, Siegbo'yu çağırıp üzgün üzgün şöyle dedi, "Siegbo, dostum. Çok üzgünüm. Oğlum kızınla evlenemez, en azından şimdi olmaz. Orasında çiban gibi bir şey var, bak, kıpkırmızı ve içi kan dolu. Tuhaf bir hastalık. Bana kalırsa albinodan kapmış. Belki de kocan haklıydı, albinolar hastalık taşıyordur belki de. Gitmeliler, hem de bu gece."

Erkekler haberi alır almaz isteriye kapıldılar. Kimsenin Ayoko'ya bu hastalığı nasıl kaptığını soracak vakti olmadı. Bunun yayabileceği korku Anoku'nun hayal gücünü ateşledi. Elleri başının üstünde, "Ben demiştim, ben demiştim," deyip duruyordu. Olanların yahut da olacakların ayrıntılarını yakalayamayan Flip'in tek bildiği, hemen gitmeleri gerektiği idi. O anda Asogba şüphelerini doğrularcasına ona doğru düşe kalka gelip telaşla, "Flip, hemen gitmelisiniz," dedi.

Bu durumda, niyetlendiklerinin aksine doğru dürtüst vedalaşmadan Newark'ı havalandırıp Şavi'den ayrılmak zorundaydılar. Ronje'nin kayboluşundan beri hepsi zaten diken üstündeydi, bu geceki isteri de, iki taraf birbirini anlayamıyor diye akla gelebilecek her şeyin başa gelebileceğinin kanıtıydı. Ronje'yi arayacak vakitleri yoktu. Uçak çalışınca hepsi derin bir nefes aldı.

Kalkıştan kısa bir süre sonra İsta çılgık çılgıca tuvaletten çıktı; orada bir şey olduğunu söylüyordu, kocaman, siyah, korkunç bir şey.

Mendoza silahını kavradı, ateş etmeye hazırdı ki içeriden pek hoşlanmadığı genç bir adam çıktı –Asogba.

"Bir sorunumuz var," dedi Mendoza Flip'e, "Şavi prensini bizimle İngiltere'ye götürüyoruz ve geri dönemeyiz, yakıtımız azalıyor."

Bütün gözler sırttan Asogba'ya çevrildi; genç adamın cılız, çarpık bacakları üzerine örttüğü keçi postunun altından gülünç bir şekilde çıkıyordu.

“Bizim ülkemizin onlarınkinden daha soğuk olduğunu nereden çıkardı acaba? Her zamanki kıyafetlerinin üstüne keçi postları geçirmiş!”

Flip iç geçirdi. “Ne yazık ki bu benim suçum. Ona İngiltere'deki hayatımızın ne kadar güzel olduğunu anlatıp durdum. O da kendi gözleriyle görmek istedi.”

Flip'in Vicdanı

Newark'ı İngiltere'de Yorkshire'daki Hebden Bridge'liler gördü ilk, Newark o sırada gökte minik bir kuş gibi görünüyordu. Mevsim hâlâ sonbahardı ve uçtakiler güzün çeşit çeşit kahverengi tonlarını, İngiltere'nin bu kahvelige sızan yeşilliğini seyrediyordu. Uçtakiler, havadan, tepelerin az meyilli iniş çıkışlarını görebiliyorlardı, yere yaklaştıkça gri kayaların arasında yükselip alçalan küçük dereyi de seçer oldular. İngiltere'nin serin huzuru vardı burada. Ama bütün bunlara rağmen, manzara tuvalde bir resim gibiydi. "En azından bir evin tepesine inmiyoruz," dedi Flip.

"İngiltere'de olduğumuza eminim ben," dedi Mendoza güven verircesine.

"İçeridekilere söyle de kemerlerini bağlasınlar. Bir havaalanına inemeyiz, çünkü farklı iniş alanlarından görevlilere cevap verme olanağımız yok. İngiltere'nin neresindeyiz bilmiyorum, ama haklısın, burası İngiltere."

Newark yumuşak bir şekilde indi yere, Flip'in korktuğu gibi pike yapmadı. Çiftçiler hayvanlarını ve tarlalarını bırakıp, uçtakilerin yaralanıp yaralanmadığına bakmak için onlara doğru koştu. İçlerinden biri papazdı, ayin havasına girmiş, son duaları okumaya hazırdı, ama buna gerek kalmadı.

"Evet, yolumuzu kaybettik. Yetkililere haber vereceğiz." Flip, üzerinde eğreti duran keçi derisi mintanı, sonbahar soğğundan korunmak için sarındığı örtüsüyle şimdi iyice acayip ve gülünç görünen Asogba hakkındaki soruları savuşturmakta cpey güçlük çekiyordu. Asogba bariz şekilde titriyor, çocuk gibi Flip'e so-

kuluyordu. İnsanlar ona bakıp şöyle düşünüyorlardı, “Nereden bulmuşlar bu uzun boylu siyahı? Hizmetçileri falan mı acaba, yoksa soytarıları mı?” İngilizlerin hep yaptığı gibi, bunları yüksek sesle söylemiyor, ama hareketleri ve bakışlarıyla söylemiş kadar oluyorlardı. Asogba kendini özürlü biri gibi hissediyordu. Ona kahve verdikleri bardak, diğerlerine verdiklerinden daha adiydi. Onunla, sanki Asogba hem sağır hem de deliymiş gibi bağıra bağıra konuşuyorlardı, titreyen vücudu her şeyi daha da zorlaştırıyordu. Seyirlik bir manzara haline gelmişti birdenbire, insan değil de tuhaf bir eşyaydı sanki.

Asogba artık kendi gözüpekliğinden kuşkulananmaya başlamıştı. “Babam bana gitme demişti. ‘Eğer daha önce insanların hiç gitmediği yerlere gidersen, daha önce hiçbir insanın görmediği şeyler görürsün. Kadınlar Ayoko’nun albinolardan bir hastalık kapıldığını söylüyor. Gerçi nasıl kapıldığını bilmiyoruz. Ama sen hâlâ gitmek istiyorsun. Ya sen de kaparsan hastalığı?’ demişti.”

Asogba şöyle cevap vermişti, “Haklısın, baba, ama kararımı verdim ben. Gitmeliyim.”

“Kral olarak sana bu albinolarla birlikte gitmemeni emrediyorum.”

“Senin de dediğin gibi, baba, onların geldiğinden beri her şey değişti. Şimdiye dek hiçbir kral oğlu, hükümrân babasına karşı gelmeye cüret etmedi. Bu ölüm cezası gerektiren az sayıdaki suçtan biri. Eğer meclise sana karşı geldiğimi söylersen, nazik insanlar olarak tanınmamıza rağmen benim sürgün edilmemi emredebilirler. Gitmemi istiyormuşsun gibi davransan olmaz mı? Böylece beni kaybetmek zorunda kalmazsın. Hem ya bu yaptığım işe yararsa baba? Geleceğimizi, Şavi’nin geleceğini düşün. Büyük ve güçlü olacağız.”

“İlle de o kadar güçlü olmak istediğimizi sanmıyorum,” demişti Patayon.

“Sonsuza dek sen hüküm sürmeyeceksin, baba. Ben kral olduğumda, güçlü olmamızı istiyorum. Sana geleceğimizden bahsediyorum, geçmişimizden değil.”

Baba oğlun tartışması bu noktada, böyle havada kalmış, Ayoko yüzünden çıkan karışıklık albinolarla gitmeyi kafasına koyan Asogba'yı Newark'a saklanmak zorunda bırakmıştı. Şimdi babasının haksız olduğundan o kadar emin değildi.

Yanına bir polis gelip onu götürmeye çalıştı.

"Gelin, bayım," dedi adam Asogba'yı dürterek, pek nazik olduğu söylenemezdi.

"O bir 'bayım' değil, bir prens," diye karşı çıktı İsta, polisin Asogba'yı bir yere götürdüğünü görünce.

"Prens, öyle mi? Peki ben kimim, Maggie Thatcher mı?" diye havladı polis kendi kendine gülerek.

"Flip elini çabuk tutup Asogba'nın evraklarını almalı. Yoksa Asogba nezarete çok mutsuz olacak."

"Zavalılık, ona gelme dedik, ama o tutup Newark'ın içine saklandı, yani başına gelenler tamamen kendi hatası."

"Artık birini suçlamak için çok geç Mendoza. Bu bizim hatamız," diye çıkıştı İsta.

"Nedenmiş o? Bu arada, biz hâlâ evli miyiz?" diye sordu Mendoza şaka yollu.

"Şavi'deki küçük maceramız gayet dokunaklıydı, ama hâlâ üzerinde düşünüyorum."

Andria kıkırdamaya başladı. "Galiba ben Flip'le evleneceğim, tabii teklif ederse. Sorun şu ki, Flip'in evlenilecek bir adam olup olmadığını bilmiyorum. İnsan onunlayken ikinci planda kalmaya, işinden sonra gelmeye hazırlıklı olmalı."

"O konuda endişen olmasın. Flip'i geri almayabilirler. Ne de olsa batan gemiyi terk etti," diye tahmin yürüttü Mendoza.

"Benim asıl merak ettiğim şey başka. Bizi Avrupa'dan kaçmaya zorlayan şu acil durum ne oldu? Masadaki gazetelere bakın. Seçimlerden, politika haberlerinden başka bir şey yok. Nükleer savaş hakkında hiçbir şey yazmıyor," dedi İsta.

"Ne hissettiğini biliyorum. Bazen bana da zaten ölmüşüm gibi geliyor, ölmüşüz de cennete ya da cehenneme ya da artık her nereye gideceksek oraya gitmişiz gibi. Bir bakıyorsun soykırım

var, bir bakıyorsun herkes hiçbir şey olmamış gibi davranıyor. Çok saçma. Utandırıyor bu beni.”

Derken elinde bir yığın giysi, gazete ve haberle birlikte Flip çıkageldi. “Göçmen ofisindekiler hikâyemizle çok ilgilendiler. Hikâye, öyle diyorlar. Sonra büyük adamı buldum, şu anda aklımızın başımızda olduğuna tanıklık ediyor. Bu arada Avrupa’yı havaya uçurmadıklarından haberiniz var mı?”

“Biz de tam bundan bahsediyorduk,” dedi Andria.

“İnsanlara anlatıp duruyorum; yukarıda kudretli bir Adam ya da Kadın var, her hareketimizi izleyip eğleniyor. Herhalde bu minik yaratıkların, onun yarattığı bu muhteşem dünyayı havaya uçurmasına gönlü razı olmadı. Çünkü insanların yaptığı hesaplara göre, üç ay önce her şey yerli bir olmalıydı.”

“Bir kadın, Maria Theresa ya da başka biri, iki tarafı da konuşmaya çağırmış, taraflar da diyecekleri her şeyi demiş. Sonra kadın dünya için dua edip taraflara Birleşmiş Milletler’e geri dönüp her şeye baştan başlamalarını söylemiş. Aslında hâlâ konuşuyorlar sanırım. Ancak ilk kez durumun nasıl bir trajediye dönüşeceği kafalara dank etmiş.”

“Bu kadar mı yani?” diye haykırdı İsta.

“Aynen öyle, ve biz sırf bu yüzden Şavi gibi bir yere gidip onların sessiz sakin hayatlarını bozduk. Asogba hâlâ uyuyor mu? Ona normal kıyafetler getirdim.”

“Hayır, göçmen bürosundan memurlar gelip aldı onu. Çıkmasına izin vermeden önce birkaç gün tutacaklarmış. Pentonville Hapishanesi’ne götürüyorlar.”

“Hah, amma da konukseveriz! Pekâlâ, ben öğleden sonra treniyle Londra’ya dönmek zorundayım. Sonra da Şavi taşlarını birine göstermek için Clerkenwell’e gideceğim. Eğer taşların bir ederi varsa tekrar buluşmamız gerekecek. O zaman da ya parayı paylaşırsınız, ya da, benim de tercih edeceğim gibi, Şavi’ye kuraklık yardımı göndermek için kullanırsınız.”

“Benim de içimden geri dönüp o kadınlara yardım etmek geçiyor,” dedi İsta.

“Ama, peki... Hastaneye gitmeyecek misin, yani bebek için...”

Ista gülümsedi. O yüksek eğitimli, bilgiç, parlak zekâlı kadın doktor olmuştu yine. “Hayır,” dedi, Şavili kadınların kuş tüyü kırpmak için kullandıkları keskin bıçaklarla kesilmekten pörsümüştü, şimdi açık olan saçlarını savurarak. “Hayır,” diye tekrar etti etkileyici bir şekilde. “Bebeği doğurmayacağım.”

“Ah, özür dilerim... Ben eğlenceli olur diye düşünmüştüm, hani sen, Mendoza, yeni bebek ve Dorf,” dedi Flip kızıl sakalını çekiştire çekiştire.

“Yapma Flip, bir gün sakalını koparacaksın çeke çeke,” dedi Andria, Flip’in şaşkınlığını gizlemek adına cesurca bir hamleyle.

Flip iki kere ikinin hep dört ettiğine inanan insanlardandı. Şu anda gerçekten de şaşkın, çaresiz ve çocuk gibi görünüyordu. Ona kalırsa, Mendoza ve Ista Şavi’deyken birlikte mutlu olduklarına göre, Avrupa’da ilişkilerine devam etmemeleri için bir sebep yoktu.

Flip dalgın bir halde Andria’nın elini tutup yavaşça şöyle dedi, “Biz bizimkini istiyoruz. Bu yüzden Araştırma Enstitüsü’ne geri döneceğim. İşimi geri alacağım. Sen ne yapacaksın Mendoza, işe dönecek misin?”

“Ben senin kadar kıymetli değilim o âlemde; üstelik epey bir kavga gürültüyle istifa ettim. Şu taşlardan ne kadar kazanabileceğimize bakacağım.”

“Ah, Mendoza, lütfen o taşlara çok bel bağlama. Önümüzdeki birkaç ay içinde Şavi yeni bir kuraklık çekecek. Biz buraya gelmeden önce zaten azıcık yiyecekleri kalmıştı, ayrıca bir altı ay daha yağmur yağmayacak orada. Dolayısıyla, eğer beccrebilirsek, onlara bir uçak dolusu pirinç, fasulye ve mısır göndermeliyiz, çünkü ihtiyaçları var. Umarım prenslerine modern tarım tekniklerini öğretebiliriz, çünkü karşılığında bizim de onlardan çok şey öğrenebileceğimize eminim.”

“Merak etme, onların taşları var. Sen de bize taşları nereden bulduğunu söylemiyorsun. Ama kesin Asogba’la çıktığın gezilerde bulmuşsundur onları. Hepsini kendine saklaman centilmenliğe hiç yakışmıyor. Eğer taşlar çok para ediyorsa, Flip Wagner, beni geri dönmekten sadece depremler alıkoyabilir.”

“Bak Mendoza, sen hepimizden daha İngiliz’sin. Annen bir leydiydi, Yahudi ve İspanyol atalardan gelen babansa Eton mezunu. İnsanların bu taşlardan haberi olursa Şavi kültürüne ne olacağını sen de benim kadar iyi biliyorsun. Bu kültür tükenir, bütün hayat tarzları yok olur. Görüyorsun işte, biz onlara gittiğimizde bizi en iyi evlerinde ağırladılar. Şimdi onların prensi buraya, bizim yanımıza geldi ve sözde aşısı yok diye, ama aslında siyah ve tuhaf kıyafetler giyiyor diye, hapse tıklandı. Kodese attılar onu. Şavililerin de bize benzemesini mi istiyorsun? Umarım taşlar beş para etmiyordur, küm kalbimle diliyorum bunu. Ama eğer değerliyseler, size bunu söylemek zorundayım. Bence şu sırada yapmamız gereken Asogba’yı özgürlüğüne kavuşturmak, ona tarım tekniklerimizi göstermek ve hatta belki de onunla dost olmak. Böylece konukseverliklerinin karşılığını ödeyebiliriz Şavililere.”

“Flip, Tanrı rolünü oynayabileceğini sanman beni deli ediyor. Senin yüzünden ölmemize ramak kaldığını unutma,” dedi Mendoza.

Konuşmayı burada kestiler.

İki gün sonra Andria’yla Flip Londra’da evlendiler ve akşam Mall’da küçük bir davet verdiler. Törene Mendoza da katıldı, ama İsta gelemeyi, çünkü bebeğini aldırarak için yakında hastaneyi gidecekti, ayrıca herkes İsta’nın Mendoza’yı görmek istemediğini biliyordu. Törene beklenenden çok insan katıldı, çünkü sade kişiliğiyle Flip’i herkes çok severdi.

Gazetecilerle fotoğrafçılar başlarına üşüşüp Şavi maceralarını baştan sona anlatmalarını istediler. Newark takımı hikâyeyi ortalığa dökmek istemese de, bölük pörçük bilgiler meraklı medya tarafından birleştiriliyordu.

“Asogba’nın gelememesi ne kötü,” dedi Andria üzülerək.

“Yazık, değil mi? Durumunu telefonla konuşarak takip ediyorum. Pentonville’deki açık cezaevine transfer etmişler. Hâlâ göçmen bürosunu Asogba’nın ülkeye kaçak olarak girmeye çalışmadığına, biz işlerimizi halleder halletmez geri döneceğine ikna etmeye çalışıyorum. Ona iyi davranmalarını söyledim.”

“Umarım öyle yapıyorlardır. Göçmen bürosundakiler hayli can sıkabiliyor.”

“Evet, demin dediğim gibi, açık cezaevinde olacak. Belki de böylesi onun için daha iyidir, çünkü hâlâ araba görünce yerinden zıplıyor. Kendine gelip sakinleşmesi lazım. Zavalılık, öyle afallamış görünüyor ki. Lowestoft’ta bir çiftlik, onu çiftlik işçisi olarak işe almak istiyor, hem İngiliz ineklerini görünce kendini daha bir ülkesinde gibi hisseder. Şu kısacık balayımıza çıkmadan önce onu bir görmek istiyorum,” diye bitirdi sözlerini Flip, kolunu Andria’nın şiş beline dolayarak.

Flip zaman bulup Mendoza’yla taşlar hakkında konuştu sonunda. Evet, taşlar değerliydi, neredeyse elmas kadar sertlerdi ve getirdiğı birkaç parça, her birini birkaç bin sterlin daha zenginleştirecekti. Flip bu paranın bir kısmını Şavililere yardım göndermek ve oradakilerin bazılarını modern tarım teknikleri konusunda eğitmek için kullanacaktı.

“Ama bu teknikler çöl koşullarına uyarlanmak zorunda, değil mi?” diye sordu Andria.

“Evet, tabii ki, ama projeyi bütünüyle uzmanlara bırakmak zorundayım. Planı denetleyecek vaktim olmayabilir, neyse ki aklımda çok güvendiğim bir iki kişi var,” dedi Flip kendinden emin bir şekilde.

Asogba hapishanede uzun süre kalmadı, buradaki hayatın hızına ve dünyada bu kadar çok albino olmasına hâlâ çok şaşıırıyordu. Şavi’de tanıştığı dostlarını artık hiç görmediğini fark etmişti. Onu başka beyazlara teslim etmişlerdi. Asogba beyazlara “albino” demeyi bırakmıştı, çünkü hapishanedeyken dünyanın kendi geldiğı kısmından, bir o kadar da Karayiplerden gelen pek çok

insanla tanışmıştı. Artık onlara beyazlar yahut Çarlı'ler diyordu. Ve öğrendiği birkaç İngilizce kelimeyle, onların tanrı falan olmadıklarını anlamıştı. İnsandılar ve teni farklı renkten olan insanlara özürlü gibi davranıyorlardı.

Aylar birbirini kovaladıkça Flip'in üzerindeki baskı büyüdü. Şavi taşlarının toplanması işini bir şirkete vermek zorunda olduğunu anladı. Şirket Şavi halkının refahıyla da ilgilenebilirdi. Mendoza böyle bir şirketin başına geçebileceğini, zaten bilimsel kariyerine ara vermek ve biraz macera yaşamak istediğini söyleyince Flip ne yapacağını bilemedi.

“Oraya gitmene hiç gerek yok Flip. Hem Andria'yı ve durumunu düşün,” dedi Mendoza. “Ayrıca Asogba'nın da artık az çok İngilizce bildiğini unutma. Eğer bu taşlardan biz faydalanmazsak Asogba'nın taşları toplama hakkını Fransızlara satmayacağını nereden bilebiliriz?”

Böylece Flip içini kurcalayan vicdanını susturmak için bu meseleyi Asogba'ya açmanın daha iyi olacağına karar verdi. Çok meşgul olduğundan Şavi'ye kendisi gidemezdi. Araştırma Enstitüsü'nün onun yeteneklerine ihtiyacı vardı. Silahlanma yarışı yeni bir dönemece girmişti. Büyük güçler nükleer silahlar geliştirmekten vazgeçip klasik silahları yeğleme kararı almıştı. Nükleer olanlardan daha ölümcül klasik silahlar geliştirmesi için Flip'e ihtiyaçları vardı. Flip eski heyecanıyla işine sarılmış, sürekli bundan bahsediyordu. Şavi ise güzel bir maceraydı artık. Ama Andria'nın ısrarlarından ötürü, Asogba halkı için kendilerinden ne istenirse yapacaktı. Asogba'yla hızlı bir şekilde modern tarım tekniklerini öğrendiği çiftlikte buluşmayı kararlaştırdılar.

Flip gri yün iş tulumu ve fötr şapkasıyla Asogba'yı az kalsın tanıyamayacaktı. Asogba hâlâ ihtişamlı görünüyordu, ama her zaman çıplak olan bacakları şimdi örtülüydü ve bu giysi çarpık bacaklarına nedense yakışmamıştı. Konuklarını coşkuyla karşıladığında Flip yine kaygılandı.

Flip'le Mendoza'nın Asogba'yı yemeğe götürdüğü köy hanı koyu renk meşeyle döşenmişti. Karanlık iç mekan Şavi'nin kub-

be biçimli evlerini hatırlatıyordu. Asogba hâlâ sert ve ktır ktır yiyecekleri sevdiği için çiftçi yemeğinden yedi. Sonra da bol bol bira içti.

“Şavi için ne istiyorsun?” diye sordu Mendoza konuyu dolandırmadan.

Flip’in itiraz etmesine kalmadan Asogba isteklerini sıralamaya koyuldu. “Çiftlik için jip, su çukuru açmak için motorlu araç, sığır pazarına ve çobanlar vadisine gitmek için otomobiller, sırtlan ve başka hayvanları avlamak için de iki silah.”

“Hımm, istekleri gayet makul, öyle değil mi Flip?” dedi Mendoza şaşkına dönen Flip’e hızlıca.

“Bütün bunlara hakkı olduğunu nereden biliyor, Mendoza? Yoksa arkamdan iş çevirip gizli gizli Asogba’yla görüşüyor muydun?” diye sordu Flip öfkesini gizleyerek.

“Hadi ama, moruk. Şavi’de senin kadar ben de kaldım. Burada gelip dostumuza iyi bakıp bakmadıklarını görmek zorundaydım. Üstelik sen balayındaydın, şimdi de işlerine gömülmüş durumdasın. Adam halkına gösteriş yapmak için araba istiyor. Ne var bunda?”

Flip sabırla ve tane tane, Asogba’ya Batı’nın Şavi taşlarını alacağını ve bunun karşılığında onlara, özellikle de kuraklık zamanlarında, bol bol ve çeşit çeşit yiyecek tedarik edeceğini anlattı.

Bunları duyan Asogba’nın yüzü aydınlandı. “Evet, sizin ihtiyacınız olandan çok daha fazla yiyeceğiniz var. Boş arazilere sebze attıklarını görüyorum hep. Bozulmamış etleri çöpe atıyorlar. Bizim onlara ihtiyacımız var. Sizin yiyeceğiniz hiç bitmez. Halkım bir daha yiyecek için çalışmak zorunda kalmayacak. Sizin için Şavi taşı arayıp toplayacaklar.”

Flip tam tersi bir şey söylemek istediğine dikkat çekerek öksürdü. “Mendoza daha çok su çukuru açmanız için gereğini yapınca, siz de daha çok yiyecek yetiştirebileceksiniz.”

Asogba beyazların düşünürken yaptığını gördüğü gibi, başını yana yatırdı, yüzünü ekşitti. Hapishanede tanıştığı siyahlardan,

bu toplumda ır sanının her zaman düşündüğü şeyi söylememesi gerektiğini öğrenmişti. Halkı için ne istediğini biliyordu. Halkının beyazların halkı kadar güçlü olmasını istiyordu. Ama Flip bunu anlayamazdı. Bu yüzden bir kez daha yampiri yampiri gülümseyip Flip'e katıldı. "Evet, su çukurları açmaya bakacağız."

Bunun üzerine Asogba'yı çiftliğe bıraktılar. Asogba orada, lastik çizmeleri, iş tulumu ve fötr şapkasıyla durmuş el sallıyor, bir yandan hayran hayran Flip'in yeni Rover'ına bakıyordu. Şavi'ye böyle bir arabayla dönmeliydi. Mendoza ona, Şavi taşlarıyla halkının her istediğini alabileceğini söylemişti.

Kaldığı kulübeye dönerken, bu beyazların Şavi taşlarını neden istediklerini düşündü. Şavi'de bunlardan sürüsüyle olduğunu biliyordu, her yerden çıkıyorlardı. Ama hiçbir beyaz onun izni olmadan tek bir taş bile alamamalıydı. Bu şekilde onları kendisi için çalıştırabilirdi.

"Şavi çok güçlenecek ve ben çok güçlü bir halk devralacağım, sığır bakıcıları ve çukur kazıcıları değil."

Asogba ertesi birkaç günde bunu garantilemek üzere çiftçiye ona araba kullanmayı öğretmeye ikna etti. Çiftçi dünden razıydı, çünkü görevi Şavi prensini memnun etmektir. Asogba arabayı çalıştırıp geri vitese takmayı öğrenir öğrenmez Şavi'ye dönmek için sabırsızlanmaya başladı.

Değişen Asogba

Küçük bir uçakla Şavi'ye ikinci kez indiklerinde, tanrılar albino-lara daha iyi davranamazdı.

Yine bir kuraklığın ortasına denk gelmişlerdi. John Mendoza, Flip, Andria ve Ista çocuklarla birlikte geldiğinde dolu olan Ogene gölleri, şimdi kuruyup bir damla kalmıştı neredeyse; su çamurlu tuza dönmüş, içilir yanı kalmamıştı. İnsanlar susuzluktan büzüşmüş gibi görünüyordu ve bütün bitkiler kavrulmuş, karmıştı.

Bütün bu aylar boyunca prenslerini bekleyen Şavililer gökteki lekeyi görür görmez Asogba'nın geri döndüğünü anladılar. Geziyi yöneten Mendoza, Şavi'ye bu kez havanın daha serin olacağını hesapladığı sabah saatlerinde inceklerini garantiye almıştı. Dediği gibi de oldu, ama beklediği serinlik bu değildi –kuru harmattan soğuydu bu.

Asogba'ya her şey çekmiş, küçülmüş gibi görünüyordu. Pentonville Hapishanesi'ndeyken hayalini kurduğu o büyük patika, şimdi büyüklüğünden bir şeyler kaybetmiş gibiydi. Şavililer Asogba'nın beklediği gibi sevinç içinde koşturdular. Örtüleri rüzgârda uçuşan kadınlar, uçaktan art arda çıkan albinolarla birlikte Asogba'yı görünce keyif ve umut dolu çılgınlıklar attılar. Hızlı koşucular olarak yetiştirilen saray muhafızları vardı yanına ilk.

“Şişmanlamışsınız prensimiz. Ogene sizi göklerde neyle besledi?” dedi muhafızlardan biri hayretle.

“Ogene mi? Haa, tabii, Ogene!” Sonra güldü Asogba, bu buz gibi soğuk ve diplomatik gülüşü, bırakın orada duran, şaşkın ve utanmış görünen saray muhafızlarını, kendi kulaklarına bile çir-

kin geldi. Asogba biraz kibirli görünüyordu. Yürüyüşü bile değişmişti. Neden, mesela, ellerini kalçalarına koyuyordu, neden böyle boş boş gülerken başını arkaya atıyor, neden söze girmeden önce bir elini yumruk yapıp ağzına götürüyor ve gülüşü kadar boş bir öksürük salıyordu? Asogba eski dostlarından pek çoğuyla daha hiç içtenlikli olmayan bir şekilde selamlaştı, onlarla kucaklaşmak yerine tokalaşıyordu. Tavırlarındaki soğukluk, pek çok Şavili kayalıkların oradan örtüleri uçuşarak çıkıp, bir yandan bağırarak, bir yandan da kollarını hoş geldin der gibi kocaman açarak ona doğru koştuğunda daha bir göze çarptı. Asogba onlara dönüp ellerini sıktığında coşkularını derhal kontrol altına aldılar, o ana dek mutlulukla dolup taşan akrabalar mutlulukları için özür diler gibi durdular.

Çok geçmeden Asogba sordu, “Kral babam iyi mi?”

Toplanan küçük kalabalık, Asogba’nın babası gibi sıradan bir insanı hatırlayabildiğini görünce tarifsiz bir rahatlama hissetti.

“Hem iyi, hem pek iyi değil. Gördüğün gibi kuraklık var, çok hayvan öldü. Sekiz aydır yağmur yağmıyor, oysa sürekli Ogene’ye kurban veriyoruz,” dedi başlarına gelen musibetleri Asogba’ya anlatmaya meraklı bir genç.

“Ama dualarımız kabul oldu, Ogene seni geri gönderdi. Bir şekilde her şeyin yoluna gireceğine eminim.”

“Bu sesi tanıyorum. Sen rahip Anoku’nun hanesindeki oğullardan biri değil misin?” Asogba eski Asogba’nın coşkusunu hatırlatan bir tavırla sırtıttı. “Ya Ayoko? O iyi mi?”

“Utanç Anoku’yu öldürdü. Annen senin Ayoko’yla evlenemeyeceğini söyledikten kısa bir süre sonra öldü, çünkü Anoku, Ogene’nin Ayoko’nun alnına senin karın olmayı yazdığını söylemişti. Ölümü ani oldu. Önce saray, evine yiyecek göndermeyi kesti, derken kuraklık başladı ve Anoku her gün Ogene göllerine duaya gider oldu. Bir baktık ki dua ederken ölüvermiş,” diye açıkladı genç bir kadın.

“Peki Ayoko şimdi iyi mi?” diye sordu Asogba ciddiyetle, gözlerini Anoku’nun ev halkından olan oğlana dikerek.

“Hem iyi, hem de iyi değil,” diye cevap verdi çocuk tereddütle.

Asogba, Ayoko’yu kendi gözleriyle görene kadar bu belirsiz cevapla idare etmek zorunda olduğunu anladı. Bu arada yapmak istediği çok şey vardı. Meraklı gruptan uzaklaştı. Bir-iki abartılı adımdan sonra birden arkasına dönüp kalabalığı uyardı, “Kimse albinolarla konuşmasın. Albinoların sözlerinde ve vücutlarında ölümcül silahlar var. Onlar sandığımız gibi dost değil. Tehlikeliler. Tekrarlıyorum, içinizden biri onlarla konuşacak olursa başına bu gelir.”

Asogba örtüsünden bir silah çıkarıp etraftaki bir kuru dal yığınınına ateş etti. Dallar o anda tutuştu.

Asogba’yı izleyen Şavililer dehşet içinde geri çekildiler. Asogba değişmişti. Görüp duyduklarını herkese anlatmak için çabucak uzaklaştılar. Mendoza ve yanındaki adamlar Asogba’yı izliyorlardı. Tecrübeli gözlerinden hiçbir şey kaçıyordu. “Ben de bundan korkuyordum. Bu salakla başa çıkmak zor olacak. Keşke Flip de bizimle gelseydi, bu tipin suyuna gitmek zorunda kalmazdık o zaman.”

“Bizim uygarlığımızın içinde yaklaşık bir yıl yaşadığı düşünülürse o kadar da fena durumda değil bence. Diğerleri nasılsa o da öyle oldu: iktidar duygusuyla sarhoş olmuş bir Afrika lideri daha,” diye cevap verdi John Mendoza’nın pilotu Charles Fiel-
ding.

Asogba ailesinin halini görünce çok şaşırdı. Hatırladığından çok daha zayıf ve güçsüz görünüyorlardı. Kuraklığın Şavi hal-kını bu kadar etkilediğinin farkında değildi, çünkü eskiden o da onlardan biriydi. Şimdi duruma bir yabancı gözüyle bakabiliyordu. Flip haklıydı. Şavi halkı güçlenecek ve Asogba’nın çölü fet-hetmesine yardım edecekse, ki öyle umuyordu, gıda çok önem-liydi.

Patayon’dan, rahiplerden ve hatta ihtiyar heyetinden bile izin istemeden Şavi’nin yönetimini ele almışa benzeyen Asogba, dönüşünün üzerinden çok geçmeden herkese albinolarla tek kelime

konuşmayacağına dair yemin etmesini emretti. Albinolar birine bir şey soracak olursa bu hemen saraya bildirilmeliydi. “Onlar iyi niyetli değiller,” diye gürledi Asogba. “Ülkelerine gittiğimde beni hapse attılar, bana siyah diye seslendiler, tıpkı bizim onlara albinolar dediğimiz gibi. Ama onlar benim siyahlığımı aptallığa benzer bir hastalıkla karşıladılar. Bana, Karayipler diye bir yerden gelen bazı siyahlara yaptıkları gibi, insan değilmişim gibi davrandılar. Ama ben aklımı ve vakarımı korudum, çünkü arkamda Şavi halkı vardı, çünkü ben bir Afrikalıydım. Bu insanların neden burada olduklarını biliyor musunuz? Beni geri getirme zahmetinde bulundular, ama bizi sevdiler, ya da bana olanlara üzüldüler diye değil. Buradalar, çünkü bizden Ogene taşlarını istiyorlar. Bu taşları onlardan yiyecek almak için kullanmalıyız. Karşılığını almadan bize hiçbir şey vermezler, buraya geldiklerinde onlara neden nazik davrandığımızı da bu yüzden anlamamışlardı. Eğer içinizden biri, ya da birinizin ailesi albinolara Ogene taşlarının nerede olduğunu söylerse, bununla öldürülecek.” Asogba ciddiyetini yeni oyuncağını –elindeki silahı– havaya kaldırıp onlara nişan alarak vurguladı yine. Sabah Asogba’nın o aleti kullandığını gören saray muhafızları korkudan titreyerek sindiler.

Haşlanmış Amerikan pirinci yedikten sonra kendini daha iyi hissetmeye başlayan Patayon başını kederle iki yana sallayıp söze girdi, “Ben dememiş miydim bu albinolar kötülükten başka bir şey getirmeyecek başımıza diye? Oğlumu ne Ogene’den ne de insanlardan korkan bir katile dönüştürdüler.”

“Albinoları suçlama. Prensimiz gitmek istedi. Bu güç onun için yeni. Dua edelim de iktidarın insanı nasıl yozlaştırdığını hemen anlasın,” dedi Egbongbele ihtiyatla.

“Öyle, çok geç olmadan eski haline döneceğine ümit etmekten başka çare yok,” diye cevap verdi Patayon.

Şavililer albinolara Ogene taşlarının yerini söylemeyeceklerine yemin ettiler. Aralarında İngilizce konuşabilen tek kişi Asogba olduğundan, Mendoza ve adamlarının yanına gidip onlara yiyecekten sonraki en önemli ihtiyaçlarının su çukuru açmak için

gerekli makineleri kurmak olduğunu söyledi. Asogba Avrupa’da gördüklerinden sonra, bunu hemencecik yapabileceklerini biliyordu.

Her ne kadar kuraklık sürse ve çöldeki birçok kabile çekirgeler gibi ölse de, Şavi’de işler yolundaydı. Artık su pompalayabildikleri su çukurları vardı. Bu Şavililere öyle büyük bir mucize gibi geldi ki, kolaylıkla elde ettikleri bu suya “sihirli su” demeye başladılar.

Şavililer artık kuraklığı hissetmiyorlardı bile. Yaşlılar iyice toparlanmış, çocuklar serpilmişti ve Asogba, tropik koşullar için özel olarak uyarlanmış yeni cipiyle ortalıkta dolanıyordu. Sığır pazarında arabalarıyla hava atmak istiyordu, ama sonradan buna gerek olmadığına karar verdi, çünkü babasının onun için endişelendiğini görebiliyordu.

“Diğer insanları kıskandıryorsun. Eğer elindekileri halkımızla paylaşırsan, sana dua ederler,” diye söze başladı Patayon birdenbire, Asogba’nın gürültüyle meclise daldığı bir akşamüstü.

“Ne yani baba, yaptıklarım yetmiyor mu? Sarayımıza, vadi-mize bir bak. Burası bütün çölde sürekli suyu olan tek yer. Kadınlarımıza bak, nasıl da sürekli yıkayıp tertemiz giyebiliyorlar örtülerini. Halkımız için daha ne yapmamı istiyorsun baba? Albinoların bana ne acılar çektiğinden haberin bile yok. Ayrıca unutma ki, ben onlarla gitmek istediğim zaman sen ve heyetin bana izin vermeyi reddetmişsiniz...”

“Bizimle böyle konuşamazsın. Baban hâlâ bizim kralımız. Albino dilini konuşamıyor ya da onların kara-kayığında gezerek toz yaratamıyor olabilir ama o hâlâ bizim kralımız,” diye çınladı Egbongbele’nin sesi, ihtiyarlıktan kısılmış olsa da.

Mensa araya girdi, “Yakında kralımız sen olacaksın. Babana bak, sen geldiğinde zaten hastaydı, şimdi senin için endişelenmekten daha da kötüleşiyor durumu. Çöldeki halkların prenslerinin halkın hayvanlarına baktığını biliyorsun, ama sen en son ne zaman gittin çobanlar vadisine? Şavi’de şu an kaç tane inek var? Söyle bana, Patayon’un oğlu Asogba.”

“Söyleyemem, Mensa, büyük hatip. Haklısın, sığır pazarına gitmedim, ama istediğin inekse, ineğini alacaksın.” Yaptığı şakaya kendi güldü. “Birkaç yıl önce inek istedi diye anneme güldünüz, onun gözü doymaz, dediniz. Sana bir sürü inek vereceğim, Mensa. Sığır pazarına gideceğim, sen hiç merak etme. Hem de çok gösterişli bir şekilde gideceğim, halkım benimle gurur duyacak!”

Asogba öyle kızıışmıştı ki arabasına atlayıp büyük bir gürültüyle saraydan uzaklaştı. Arabayı deli gibi kullanıyordu, doğruca Mendoza’nın yanına gitti. Seremoniyi pek uzatmadan havlarcasına lafa girdi, “Bay Mendoza, ülkenize dönmek ve bana bir haftadan kısa bir süre içinde iki yüz silah ve cephane getirmek zorundasınız.”

“Ne yapacaksın onlarla?” diye sordu Asogba’nın aceleciliğine şaşırın Mendoza.

“Bana bak, ya bir haftaya kalmadan silahları getirirsiniz ya da size bir daha Ogene taşı vermem!” diye bağırdı Asogba.

Mendoza bu yeni Asogba’yla nasıl iletişim kuracağını bilemiyordu. Keşke Flip’i dinleseydi. Şimdi alacağını alıp çarçabuk gitmek istiyordu. Bu taşlar elmas değildi, pek kıymetli de değildi; sertliklerinden ötürü sanayide kullanılabilse de, on uçak taş, pazara şimdiden yetmişti. Talep yoktu, ama bu yeni edindiği güçten sarhoş olan Asogba’ya anlatamayacağı kadar karmaşık bir konuydu. Bu defalığına Asogba’nın dediğini yapacak, ona istediği silahları getirecek ve tuttuğu adamların parasını vermek için bir sefer daha yapacaktı. Kârını çabucak garanti altına alıp çekilmek istiyordu, eğer taşların gelecekte sanayide işe yaradığı ortaya çıkarsa daha sonra tekrar yatırım yapardı. Ama şu an için bir mola vermek zorundaydı.

Şimdiden çılgın planlar yapmaya başlayan Asogba’ya bunları nasıl anlatacaktı? Şavililer önünde sonunda Batılı usullerini öğrenmek zorundaydı. Amerika yahut Birleşik Krallık gibi yerlerin Şavi’ye onların becerilerini ve tekniklerini öğrenmeye gelecek hali yoktu ya. “Modern teknoloji bizde, o yüzden onlar bizden

öğrenmek zorundalar. Onlara elimden geldiğince yardım ettim. Daha ne kadar yardım edersek, o kadar silah ve cephane gibi prestijli şeyler almak isteyeceklerdir, üstelik buraya ilk geldiğimizdeki gibi aktif bir şekilde çiftçilik de yapmıyorlar. Belki de iki üç seferden sonra bu işi bırakmam çok daha iyidir. Şavililer işlerini Batılılar gibi yürütmeyi öğrenmeliler.”

Böylece artık Şavi’ye karşı hiçbir sorumluluğu kalmadığını hissetti Mendoza.

Yenik İhtiyarlar

Asogba Mendoza'yı, Flip'i ve Şavi'nin ihtiyar heyetini hayli kaygılandırıyorsa da bunun hiç farkında değildi.

Çok geçmeden, Şavili çiftçilerin tecrübeli burunları uzun ve amansız bir kuraklığın daha eli kulağında olduğu haberini verdi. Çiftçilerden biri bir gün sabahın ilk demlerinde derin derin nefes aldığı anda, sert hava burun deliklerini tırmaladı, ciğerlerine battı. Bu hava beraberinde berbat bir rüzgâr getirdi, rüzgâr çölden gelirken epey toz toplamıştı ve öyle güçlüydü ki Şavi'yi çevreleyen, aşılması zor tepeler bile insanları, hayvanları ve bitkileri ondan koruyamıyordu. Şavililer, ne zaman yüzleri kül gibi solsa, saçları erken ağarsa, hava burunlarını sızlatsa, yeni bir zalim ve çirkin kuraklığın yolda olduğunu anarlardı.

Elbette kuraklık Şavili çiftçiler için alışılmadık bir şey değildi. Yıllar boyunca böyle pek çok kuraklık görmüş, bunu bir dayanıklılık sınavı saymışlardı. Bir çiftçinin tembel oğluna şöyle böbürlendiğini duymak işten değildi, “Ben altı kuraklık atlattım, aileme de baktım. Sen bir kuraklıkta bir aileye bakabilir misin?” Bu laf genellikle küstah evladı utandırıp susturur, oğlan kuyruğunu kıstırıp giderdi.

Çiftçiler yaklaşan kuraklığın ilk işaretleriyle, ihtiyar heyetinin duaları ve izniyle, kuraklığı atlatmak, hayatta kalmak için plan yapardı. Küçük ve en savunmasız su çukurları korunurdu. Kimi zengin aileler gidip deve alırlardı ki, son çare olarak devenin su tutma kapasitesine bel bağlayabilsinler. Diğer planlar işe yaramazsa et yerlerdi ve birkaç hafta da hayvanların ölürken akıttığı kanı içerlerdi. Diğerleriye hayvanları için darı ve arpa sürgünü

biriktirir, tezeği de gübre için ve pagodamsı çatılarının üstünü kaplamak için saklardı. Ayrıca, olabildiğince çok tahıl depolarlardı. Her kuraklıkta birkaç kişi ölürdü; ama soğuk ülkelerde sert ve uzun kışlar boyunca ölenlerden fazlası değil. İnsanlar ne kadar hazırlıklı olursa, kuraklıktan o kadar az etkilenirdi. Üstelik Şavililer tepelerin gölgesinde yaşadıklarından, göçmen komşularına nazaran çok daha iyi korunuyorlardı.

İhtiyar heyeti değişen rüzgârı fark edip ayrıntılı bir sağkalım planı yapmaya koyuldu. Zaten bariz bir şekilde ortada olan şeyleri dile getirmekte üstüne olmayan ve eğer konuşmazsa insanların onun pek bir şey bilmediğini sanmasından korkan heyet üyesi Mensa, ayağa kalkıp kralı ve ihtiyarları selamladı. “Kuraklığın eli kulağında olduğunu biliyoruz, Kralım ve İhtiyarlar. Ama bu kez ayrıntılı planlar yapmaya başlamamıza gerek yok. Yapmamız gereken, biraz daha kuş alıp Ogene tanrıçasına şükranlarımızı sunmak. Böyle yaparsak Ogene, şu albinoların sürdüğü, içi yiyecek dolu kuşlardan biraz daha gönderir. İhtiyacımız olan tüm gıdayı onlardan alabiliriz. Şimdiye dek şansımız yaver gitti, bundan sonra bu ısırgan rüzgârda çalışmaya devam etmemiz için bir sebep göremiyorum. Bu sabah uyandığımda rüzgâr gözlerimi ve burun deliklerimi sızlattı...”

Kral Patayon, Mensa’nın sonu gelmez nutuklarından birine başladığını anlayınca derhal araya girdi. İhtiyar heyeti sabrı ve tahammüllüyle bilinirdi, ama rüzgârlar hızla değişiyordu ve bu, kararların çabucak alınıp tez elden eyleme geçilmesi gereken birkaç durumdan biriydi. Patayon öksürüp “becerikli” heyet üyesi Mensa’ya teşekkür etti. Ama Şavi’nin neyi temsil ettiğini asla unutmaması gerektiğini hatırlattı. “Biz bağımsızlıktan, özgürlükten yanayız. Eğer albinolara büsbütün bağımlı hale gelmeye razı olursak, kendimizi en kötü ihtimallere karşı hazırlamazsak, albinolar bize yiyecek getirmedikleri takdirde başımıza neler geleceğini düşünmek bile istemiyorum.”

Normal koşullarda böyle ciddi bir yorumdan sonra, ihtiyar heyeti krala cevap vermeden önce birkaç dakika beklerdi. Saygı

işaretiydi bu, üstelik heyet üyelerine diyeceklerini dikkatlice düşünmeleri için zaman tanırdı.

Ama Asogba söze başlamadan önce zamanın geçmesini bekleyecek değildi. “Ama baba, albinolar yiyeceği hep getirebilirler. Onların ülkesine gittim. Orada yüzlerce ateşten kuş var, oyunbaz akbabalar gibi ülkelerin, köylerin üzerinde uçup duruyorlar. Albinoların öyle çok yiyeceği var ki hiçbir zaman ürettiklerinin hepsini yiyemiyorlar. Hatta orada insanlar iyi görünmek için kendilerini aç bırakıyor. İyi beslenmenin kötü olduğunu düşünüyor, bu yüzden ürettikleri yiyecekleri çöpe atıyorlar. Yani sandığımız gibi her şeyi biliyor değiller. Onlara Ogene taşı verdiğimiz müddetçe bize ihtiyacımız olandan çok daha fazla yiyecek gönderecekler. Bana söz verdiler. Dara düştüğümüzü gördüklerinde tek yapmaları gereken, ayda bir-iki kez yiyecek yüklü iki üç ateşten kuş göndermek.”

Asogba’nın hep bu tarzda konuştuğu bu günlerde heyet üyeleri sessizdi. Birçoğunun kafası albinoların konumu hususunda hâlâ karışık. Albinolar Ogene’nin elçileri miydi, yoksa gökte yaşayan sıradan insanlar mı? Çoğu bu ikinci seçeneğe inanıyordu. Asogba bindikleri uçağın hedefe, yani albinoların ülkesine varınca tekrar karaya indiğini açıklamaya çalışmıştı. Ama Şavililerin akli böyle bir şeyin olabileceğine yatmıyordu, bu yüzden Asogba onları kendi haline bırakmıştı. O ve akranlarının çoğu gerçekleri biliyordu ve Asogba’yı asıl ilgilendiren de akranlarıydı.

En sonunda Egbongbele sordu. “Prensimiz, sizce çiftçilik yapmamızın gerekmececeği ve Ogene’nin bize yiyecek göndermeye devam edeceği bir zaman mı gelecek?”

Soru alaycı bir tonda sorulmuştu ama Asogba bunu hissettiyse de anlamazlıktan geldi. Aslında Egbongbele’nin sorusunu kasten düz anlamıyla aldı, ama bunu öyle doğal bir şekilde yaptı ki, dinleyicileri Asogba’nın bunu bilerek mi yaptığını, yoksa imayı mı kaçırdığını anlayamadı. Prens ayağa kalkıp hayalini heyecanlı bir şekilde anlatmaya başladı. “Evet, Bilge Adam, hiç şüphe

yok ki biz çölün seçilmiş halkıyız. Ogene bu yüzden albinoların özel ziyareti için bizi seçti. Yaratılışımızı bizzat gözleyen tanrı-çamız bizi neden yarı yolda bıraksın? Hiç Ogene emrettiği halde yağmurun yağmadığı oldu mu? Hiç günün aydınlık, gecenin karanlık getirmediği oldu mu? Eğer bütün bunlar bizim endişelenmemize gerek kalmadan olup bitiyorsa, şimdi neden Ogene'nin bizim zavallı karınlarımızı doyuracak ateşten kuşları göndermekten vazgeçeceğini düşünüyorsunuz? Yapmamız gereken tek şey Ogene'nin vekillerine durumu bildirmek. Albino Mendoza artık sık sık geliyor. Eğer o gelemezse Ogene başka birini gönderir. Dünyada milyonlarca albino var. Dolayısıyla, Bilge Adam, evet, çiftliklerimizde çalışmak zorunda olmadığımız zamanlar gelecek, dahası, bu çok yakında olacak.” Asogba'nın gülümsemesi öyle ahmakçaydı ki yaşlı adam ilk kez, kendisine o vakte dek saygın bir hitap şekli olan “Bilge Adam”a sinirlendi.

Patayon arkadaşının utancını sezip yardıma yetişti. “Yine de kendimizi sert bir kuraklığa hazırlamamız daha yerinde olur. Kuraklıkları atlattığımız zaman bu başarımızı kutluyoruz mesela. Tarih yazılıyor. Zamanın akışında bir nirengi noktamız oluyor. Yediğimiz yemek için, çıplaklığımızı örten bez için çalışmayı bırakırsak ne yapacağız? Çalışmazsak insanlığımızdan bir şeyler kaybederiz. Kutlayacak bir şeyimiz de kalmaz, çünkü kendi kendimize bakmanın zevki elimizden alınmış olur.”

“Kralım ve babam Patayon, yani kuraklık olsun da yeni kadınlarla bitişini kutlayayım mı demek istiyorsun?” Asogba'nın çarpık sırtışı her zamanki gibi yavandı.

Meclisin gençlerin oturduğu tarafından zar zor bastırılan kahkahalar geliyordu. Oradaki herkes Patayon'un öyle demek istemediğini biliyordu bilmesine ama, Asogba yaşlıların hislerini önemsizleştirip gülünçleştirmeyi aklına koymuştu. Aralarından birçoğu Patayon'a acıyordu. Kader bu kibirli prensi evlat diye göndermekle “Yavaş Adam”a pek adil davranmamıştı. Patayon kötü bir kral olsa neyse, fakat iyi bir kralın böyle bir oğlunun

olması, kaderin kimsenin çözemeyeceği kadar karmaşık ironilerinden biriydi.

“Çöldekiler bize Yavaş Adam’ın yönettiği utangaç halk diyor. Ama bu da değişecek, çünkü Ogene öyle istiyor. Bundan böyle bize utangaç, ürkek demeyecekler. Neden utanacakmışız? Biz güçlü bir kabileyiz, iyi, çalışkan insanlarız. Ayrıca neden yöneticimize “Yavaş Adam” denecekmiş? Bunlar hoş, övücü laflar mı?”

Gençlere ayrılan köşeden “Hayır,” cevabı geldi bir ağızdan.

“Mendoza bol bol yemek, fıstık, pirinç, bir de hap denen, içilmeyen, hemencecik yutulan ve insanın ağzını yakmadan iyileştiren ilaçlardan getirecek. Ogene bütün bunları bize gönderdi ve siz hepsini çöpe atmak istiyorsunuz. Böyle yaparsak Ogene’nin cömertliğini başka yerlere bahşedeceğine eminim. Bu taraflarda ona sadece biz tapıyor olabiliriz, ama bu bölgede sadece biz yaşamıyoruz. Lütfen, ihtiyarlarımız, bunu unutmayın. Oyalanmak için çalışma meselesine gelince, yapacak daha önemli işlerimiz var artık. ‘Utanç hastalıktan tez öldürür insanı,’ diye öğrettiniz bize. Ama nesillerdir bu tepelerin arkasında utanç içinde yaşıyoruz. Artık her şey değişecek. Utanç içinde yaşamayacağız. Çöl, Şavi halkının ne kadar büyük olduğunu öğrenecek. Öyle değil mi?”

“Aynen öyle.”

Başta genç erkekler olmak üzere meclisin yarısından bravo çılgınlıkları yükselince İhtiyarlar hayrete düştü. Asogba da kendi hayali ve konuşmasıyla öyle kendinden geçmişti ki, hayranlık dolu tezahüratları duyduğunda sersemledi. Sözlerinin gücünün farkına varmamıştı daha önce, o eski atasözünü, kelimelerin çaputlar gibi olduğunu unutmuştu. Hemen toparlanıp gülümsedi, gülüşü bu kez içtendi.

Birkaç gün içinde Mendoza’nın yanında ısmarladığı silahlar ve yiyeceklerle Şavi’ye döneceğini biliyordu. Ona her zamankinden daha büyük bir çuval dolusu Ogene taşı vermişti. Kıtık olacağının farkındaydı, o yüzden taşları Şavi’ye düzenli olarak

yiyecek gelmesini garantileyecek şekilde ayırmıştı. Bazen taşlar bitecek diye endişeleniyordu; o takdirde dünyaya ne sunacaktı Şavi? Bu sinir bozucu soruya cevap bulamıyordu. Bulamadıkça da bütün gün mecliste oturup lak lak eden, kendini Şavi tepelerinin arkasında hoşnut ve güvende hisseden babasına ve İhtiyarlara kızıyordu. “Neden diğer insanların bu kadar gerisindeyiz?” diye soruyordu kendine. “Belki de bu kadar ıssız bir yerde olduğumuz içindir.”

Bundan sonrası için yapabileceği tek şey adamlarına silah kullanmayı öğretmektir, böylece tepelerinin arkasından çıkıp etraflarındaki dünyada söz sahibi olup olamayacaklarını görecektir cesaretleri olacaktır. İngiliz İmparatorluğu’nun böyle kurulduğunu söylememişler miydi ona? O ve adamları da Şavi’yi büyütme aynı şekilde başlayabilirlerdi. Bir kez genişleyip o tepeleri aştılar mı daha çok inekleri olurdu ve deve ticaretine girebilirlerdi. Şimdi komşuları sadece başlık parası niyetine ve eti için sığır yetiştiriyorlar diye Şavilileri hor görüyor, kendileriye çölün vazgeçilmezi olan develeri yetiştirip ticaretini yapıyorlar diye burunlarından kıl aldırıyorlardı. Şavililer bu tepelerin arkasında gereğinden fazla kalmıştı. Artık ne göçebe, ne de doğru dürüst sığır çiftçileriydiler ve bu yüzden en küçük çaplı kuraklığın bile insafına kalıyorlardı. Ama Asogba her şeyi değiştirecekti.

Bu düşünceler Avrupa’dan geldiğinden beri aklından çıkmassa da, bunları kimseyle tartışamıyordu. Erkek kardeşi Viyon onu dünya hakkında çok şey bilen bir kahraman gibi görüyordu. Ama anneleri bir değildi. Viyon’un annesiyle Asogba’nın annesi birbirlerinden pek hoşlanmıyorlardı. Eğer açık açık düşman olma şansları olsaydı bu fırsatı kaçırmazlardı, ne var ki kralın sarayında böyle şeylere izin yoktu. Bu yüzden ellerinden geldikince birbirlerinden kaçınıyorlardı, fakat Viyon ağabeyine tapınma derecesinde hayranlık duyuyordu.

Kimi zaman Asogba yumuşayıp ona hayallerini anlatıyordu, bu hayaller Avrupa’da gördüğü şeylere dayanıyordu. Kardeşini albinoların tanrı olmadığına, aslında kendisini sırf siyah diye

hapse atan kötü insanlar olduğuna ikna etmişti. Ama artık bunu pek düşünmüyordu, Asogba'nın tek derdi onların zenginliklerinin birazına ve hayat tarzlarına sahip olmaktı. "Bu albinolar çok ama çok iyi yaşıyorlar, Viyon."

"Hangi tanrıçaya adak adıyorlar? O tanrıça çok güçlü olmalı," diye soruyordu Viyon.

"Herhangi bir şeye ciddi olarak taptıklarını sanmıyorum. Bazıları özel günlerde büyük binalara gidip Yüce Tanrı'nın oğlu olduğunu söyledikleri birine tapıyorlar."

"Onları biliyorum, Ongar'ın sığır pazarındaki Müslümanlar gibi, değil mi?"

"Hımm, öyle sayılır. Ama Tanrı'nın oğlu için farklı isimler kullanıyorlar.

"Yani kaç tane tanrıları var?"

"Bilmiyorum. Bazen onun tek olduğunu söylüyorlar, bazen de üç. Ama bana sorarsan hiçbir tanrı ya da tanrıçadan korkmuyorlar. Yarınları olmayacakmış gibi davranıyorlar. İnsanlar muhafızları tarafından dövülüp öldürülüyor, ama ben onlardan korkmadım, çünkü her zaman geri dönebileceğim Şavi'm vardı benim."

Viyon o anda gözlerini kocaman açar, yumruk yaptığı eliyle öteki eline vurup bağıırdı. "Ongarlılar bize Şavi'nin cesur insanları diyecek."

Bazen de, iyice kendilerinden geçtiklerinde, Kokumalar Kralığı'nın üstüne gidip, onları bir zamanlar Asogba'nın atalarına yaptıkları gibi köleleştirmeyi düşünüyorlardı. Ne de olsa insanın elinde, gökte kuşlar gibi uçan öldürücü bir silahı varsa her şeyi yapabilirdi.

Meclis o gün vaktinde toplandı. Asogba, İhtiyarlara büyük planının daha önce söylemediği kısmını anlatacaktı.

"Peki çiftçilik yapmayacaksak ne yapacağız?" diye sordu Patayon bir kez daha, titrek, umutsuz bir sesle.

“Yayılacağız. Komşularımıza varlığımızı göstereceğiz. Onlara Şavililerin ne kadar büyük olduğunu göstereceğiz. Kokumalara hâlâ hayatta olduğumuzu göstereceğiz.”

“Bütün bunları nasıl yapacaksın, genç adam?” diye sordu Egbongbele kır saçlı kafasını sallayarak.

“Sen bunları düşünme, Bilge Adam. Ben hepsini düşüneceğim, Şavi’nin taze kanı da planlarımı gerçekleştirmeme yardımcı olacak.” Asogba’nın sesi emir verircesine yükselmişti. Uzun boylu ve kendinden emin görünüyordu, çarpık bacakları bile düzelmiş gibiydi.

Asogba yine alkışlandı. Egbongbele dönüp bunca yıllık dostuna baktı yavaşça, ikisi de iç geçirdi. Daha fazla soru sorarak cahilliklerini ve saflıklarını gözler önüne sermek istemiyorlardı. Ama sessiz bakışları her şeyi anlatıyordu: “Gereğinden fazla mı yaşadık?”

Birkaç gün sonra Şavi’nin krijor habercileri bütün erkekleri yataklarından kalkmaya ve prensle birlikte tepelerin ötesine gitmeye çağırdığında Patayon, Egbongbele ve diğer ihtiyar danışmanlar bir kez daha sordular: “Gereğinden fazla mı yaşadık?”

Cevabı bulamayınca, daha derin bir sessizliğe sığındılar
Asogba ise Şavi çöl ordusunu eğitmeye başlamıştı bile.

Kızılgerdanın cıvıltıları Ista'yı erkenden uyandırmıştı. Yataktan çıkmak istemiyordu. Hava nemli, gri ve bulutluydu, ama bahçeye bakan pencereyi mesken tutmuşa benzeyen kızılgerdana engel değildi bu. Ne yapsındı? Mayısın ilk demleriydi, güneşin parlaması lazımdı, fakat Ista'nın ne zaman ihtiyacı olsa sığındığı annesinin kır evinin bulunduğu Colswold'da hava hâlâ soğuk, kış gibiydi.

Komşular evi satmasını istemişler, Ista ise reddetmişti, duygusal nedenlerden ötürü evi elinde tutmak istiyordu. Gerçekten yuvası olarak gördüğü bir yer istiyordu. Geçen yıllarda çok fazla yere gitmiş, ama her seferinde hayatlarının sonuna kadar orada kalmaya karar veren annesiyle Dorothy Teyzesini görmek için Colswold'a dönmüştü. Aslında orada büyümemişti. Aksine, o ve ailesi Londra'nın Kentish Town semtinin en mutena kısmında oturmuşlardı. Ista, Camden Kız Okulu'nda okumuş, fakat kendisi gibi doktor olan babası birkaç yıllığına Yemen'e gitmeye karar verince okul değiştirmek zorunda kalmış, Great Malvern'de seçkin bir yatılı okula yazılmıştı. İlerki yıllarda tıp öğrencisi olarak Charing Cross Hastanesi'ne kabul edildikten sonra babasını sadece bir kere görebilmişti. O birinci sınıftayken babası ölmüş, onunla Dorothy Teyzesi ilgilenmeye başlamıştı. Teyzesi şehirle tek bağlantısı Londra'ya giden demir yolu hattı olan bu sakin yeri bulmuştu. İdeal bir yerdi burası. Son on yıldır ne zaman çalışmaya ara verse ya da bir yere sığınmak istese hep buraya gelirdi. Eskisinden tek farkı, şimdi annesinin de ölmüş olmasıy-

dı. İsta'nın Mendoza ve diğerleriyle birlikte yola çıkmasından hemen önce ölmüştü.

Kızılgerdan hâlâ şakıyor, yuvasında sekiyordu. İsta kuşun sabahın köründe neden bu kadar huzursuz olduğunu merak etti. Kendisi de huzursuzdu. Son aylarda yaşananları düşününce acıyla gülümsedi: Andria'yla Flip'in evlenmesi, Mendoza'nın da onun çocuğunu taşıdığı için İsta'ya evlenme teklif etmesi. Andria düzgün, güvenilir, biraz fazla romantik ama yine de hoş bir adam olan Flip'le evlendiği için çok mutluydu. Mendoza nasıldı peki? Mendoza'yla yaşamak bir kasırgayla yaşamak gibiydi. Ne zaman patlayacağını, ne zaman ortalığı altüst edeceğini kimse bilemezdi. Ama neden hiç olmazsa bebeğini doğurmamıştı?

Onu huzursuzlandıran soru da buydu işte. Kliniğe muayene olmaya gitmiş ve tuhaf bir şekilde, kendini Bayan John Mendoza olarak tanıttırmıştı. Kürtaj olmak istediğini, çünkü zaten dört çocuğu olduğunu ve daha fazla çocuk istemediğini söylemişti. Personel ve hemşireler ona inanmıştı. Soru sormamışlardı ama İsta, koridorun sonunda çok istediği bebeğini kaybeden bir kadının bariz şekilde kendisinden daha fazla ilgi ve sempati gördüğünü fark etmişti. Kadın İsta'nın ne için geldiğini biliyordu. Ona İsta'nın kürtaj olacağını söylemiş olmalıydılar. Koridorda karşılaştıklarında kadının bakışları şöyle diyordu: "Seni katil. Kendi çocuğunu nasıl öldürebilirsin?"

İsta kadına beceriksizce, belli belirsiz bir gülümsemeyle karşılık vermişti. Ama kadın ona gülümsememişti.

İsta insanın vicdanını uyuşturması kolay olur sanmıştı. Bir kadının bedeninin kendine ait olduğuna ve onunla ne isterse yapabileceğine inanıyordu. Şavi'de altı ay yaşamak keyifliydi, ve o "masumlar" İsta'yı Mendoza'nın karısı, Dorf'un da annesi sandığında itiraz etmemişti. Şavi'de hayatında ilk kez hiç beklemediği bir şekilde derin ve yoğun bir tutku beslemeyi becerebildiğini keşfetmişti. Bu haftalarca sürmüştü, öyle ki Newark'ı hiç onaramasalar bile bunu dert etmezdi. Ama Andria, Kisskiss'in "medeni" bir eğitim almasını istemişti, bu da değişken iklimli ve

tozlu çölde mümkün değildi. Andria'yı suçlamıyordu. Bu yüzden Flip, Newark üzerinde daha sıkı çalışmış, hurma yağını aratarak Avrupa'ya gelmelerine yetecek kadar yakıt elde etmişlerdi.

Eğer Şavililer Ista'yı Flip'le eşleştirselerdi, Flip istemese bile çocuğu doğurabilirdi. Ama Mendoza insanın tanımak istese de pek sıkı fıkı olmak istemeyeceği tiplerdendi. Ayrıca bazen öyle edepsizce gürültücü ve gösterişçi olabiliyordu ki, insanın içinde bir şeyler soğuyuveriyordu. Mendoza'nın bebekten haberi vardı. Ista ona bebeği aldıracağını söylediğinde karşı çıkmaya bile cesaret edememiş, dik dik bakıp soğuk davranmakla yetinmişti. Ama bu Ista'nın kendi hayatı, kendi vücuduydu. Çağın normlarına göre doğru şeyi yapmıştı.

Ama öyle miydi gerçekten? O halde neden kendini suçlu hissediyordu? Ve Andria, Flip ve Kisskiss daha dün onu ziyarete geldiklerinde neden az da olsa kıskanmıştı onları? Andria ısıltı ısıldı ve Flip Şavi'ye dönüp oradakilere yardım etme meselesini hepten aklından çıkarmıştı. Flip onlar için elinden geleni yaptığını düşünüyordu; Asogba, Şavi'de reform yapabilecek kadar tarım eğitimi görmüş ve taşlar için hatırı sayılır bir karşılık almıştı. Flip Şavililerin sessiz sakin hayat tarzlarını bir bakıma bozduğu için kendini suçlamıyordu. O bir akademisyen ve bilim insanıydı. İşi icat etmek, keşfetmekti, sorumluluğu burada bitiyordu. Eğer Mendoza gibi insanlar onun keşiflerini kötüye kullanıyorlarsa da bu Flip'i rahatsız etmiyordu. Her şeyle o uğraşacak değildi ya.

Avrupa'nın kendi kendini havaya uçurmaması Flip'in Tanrı'ya inancını pekiştirmişti. Tanrı dünyayı yaratırken öyle harika bir eser yaratmıştı ki, bunun yok olduğunu görmek istemezdi. Flip, kendini yeniden doğma şansı verilmiş bir adam gibi hissediyordu. Andria'yı hiç bu kadar mutlu görmemişti ve doğru kararı verdiğini biliyordu. Artık enstitüden çıkıp eve giderken, onu temizlikçinin bıraktığı hafif cila kokulu, derli toplu dairenin değil, gerçek bir yuvanın beklediğini biliyordu. Kisskiss'in sesi, Andria'nın müziği, hiç bitmeyen kahve kokusu, bütün bunlar ev, yuva demekti. Tabii bunun ne kadar süreceğini kimse bilemez-

di, ama şu anda, kendi çocuğunun doğumunu beklerken, hâlâ dünyaya sunabileceği şeyler olduğunu düşünüyordu. Bunun için şavi'ye teşekkür borçluydu. Eskiden kariyerinin kendisine yettiğini düşünürdü, fakat çölde günlerce gezdikten sonra eve gelip de bir kadın tarafından bunca hoş karşılanınca, insanların özünde toplumsal varlıklar olduğunu anlamıştı. İşte o zaman Andria'yla evlenmeye karar vermişti. Aşkın yeterli olduğu fikri, insancıl olamayacak kadar akademikti. İşin artısına eksisine girmek istemiyordu. Eğer çılgınca mutlu olmak günahsa, Tanrı'nın onu affedeceğini umuyordu. Mutluluğu yürüyüşünde, özgüveninde ve işinde kendini gösteriyordu.

Ista, yaptığı şeyi Flip'in onaylamadığını biliyordu. Andria olmasa İsta'yı görmeye gelmeyeceğini de biliyordu. Andria ısrar etmiş olmalıydı. Flip, İsta'ya neden çocuk istemediğini sormuştu. Mendoza olmadan da ona bakabilirdi. Dar gelirli, hatta hiç geliri olmayan binlerce kadın bunu yapabiliyordu. O halde neden bebeği doğurmamıştı? Flip'in tepeden bakan ahlakçılığı İsta'yı çok rahatsız etmiş, Flip'e kendi işine bakmasını söyleyerek çıkışmıştı. Yine de zihni saplantılı bir şekilde bu soruyu evirip çeviriyordu. Hayatının geri kalanı boyunca doğmamış bir çocuk için üzülecek miydi? Jinekolog kürtaj için biraz geç olduğunu ima etmişti. İsta da hamileliğinin bu aşamada olduğunu bilmediğini, ama bebeği yine de aldıracağını söylemişti. Şimdi hissettikleri rahatsız edici bir sürprizdi onun için. Hastaneye geri dönüp, kendininkine üzülmeyen başkalarının çocuklarını doğurtabilir miydi bundan sonra?

Dışarıdaki kuş bütün bu düşüncelerine kayıtsız bir şekilde şakırken İsta yatağında dönüp duruyordu. Dinlenemiyordu. Belki de şavi'ye dönüp becerilerini oradakilerin hayatını iyileştirmek için kullanmalıydı. Ama hayatlarını yücelten törenler ve ritüellerle, herkese bir yer veren müşterek hayat tarzlarıyla şavililerin zaten çok şeyi vardı. Peki, ne kadar etkili olduğunu gördükten sonra onların doğum yöntemlerine karışabilecek miydi? Hayat gerçekten bu kadar basit olabilirdi; kadınlar günün sonunda bir-

birlerinin saçını örebilir, yaşlılar hikâyeler anlatabilir, erkekler mecliste otururken kadınlar çocuklarına şarkılar söyleyebilirdi. Herkesin ihtiyacı karşılanıyordu.

Öyleyse onlara ne öğretebileceğini zannediordu? Hayır, ancak gidip onlardan bir şeyler öğrenebilirdi. Belki onların hayat tarzlarını anlayıp geri döndüğünde kendi halkına yaşamanın tek yolunun bildikleri yol olmadığını öğretebilirdi. Önceki gün Flip'in Mendoza ve getirdikleri taşlar hakkında söylediği bir şey geldi aklına. Görünüşe göre endüstriyel elmas gibi kullanılabilirler, demişti Flip. Yeterince sert olup olmadıklarından emin değildi, ama Mendoza bu süre zarfında taşların Asogba'dan ithalatını tekeline almıştı. Eğer taşlar dayanıklıysa Şavi'yi zengin edebilirlerdi.

Bu düşünce İsta'yı bomboş odada bağırttı. "Ne zengini, Tanrım, ne kadar zengin? Bizimle aynı hataları yapacak kadar mı? Tecavüzden farkı yok bunun!"

Yeni Şavi

Ongarlılar Şavi'nin uysal inek satıcılarına ne olduğunu merak ediyordu. Tacirler ellerini ovuşturarak ortalıkta dolanıyorlardı. Bir kere şiddetli bir kuraklığın yaklaşmakta olduğunu işaretleri vardı, bu da kuraklığı atlatmaya yetecek kadar inek almanın tam vakti demektir. Hepsi de Şavililerin düşük fiyatlarına güveniyordu. Şavililerin hem fiyatları iyiydi, hem de ineklerden aldıkları parayı deve derisinden yapılmış su kaplarına, bazen de büyük evlerin üstünü kaplamada kullandıkları işlenmiş deve derisine veriyorlardı. Çok kârlı işti. Eğer bir nedenden bu önemli pazara gelmezlerse, daha küçük birçok grup zor duruma düşecekti. Böyle uzun bir kuraklığı nasıl atlatırlardı? Develerini yemeye başlayabilirlerdi, ama develer öyle değerliydi ki Ongar halkı onları en son çare olarak yerd. Devesini yiyen bir adamın kendi hayatını yediği söylenebilirdi. Bir deve yirmi inek değerindeydi.

Ongarlılar için develer ne kadar önemliyse, Şavililer için de inekler o kadar önemliydi. Çok çok önemli bir kutlama olmadığı müddetçe ineklerini kesip yemezlerdi. Onları evlilikler için sakarlardı, bir gelin on altı inek ediyordu, bir eş almak için bu sayıya ulaşmak çok uzun vadeli bir plan gerektirebiliyordu. Bundan ötürü Şavi'deki genç adamların çoğu evlenmelerine yetecek kadar inek biriktirebilmek için erken yaşta çalışmaya başladılar. Her altı haftada bir ev halkının masraflarına yardımcı olmak için bir-iki tanesini satarlardı. Şavililerin Ongarlılara ne kadar ihtiyacı varsa, Ongarlıların da onlara o kadar ihtiyacı vardı.

Ama Ongar halkı, deve yetiştirmedikleri için komşularını hakir görüyordu. Rivayete göre Şavililer aslen büyük Kano kasa-

basının güneyinden geliyordu, göçebe olamayacak kadar tembel oldukları için onları koruyan tepelerin arkasında oturup, inek yetiştirip keçi yiyorlardı.

Pazar kurulumu epey olmuş, vakit ilerlemişti ve Şavililer hâlâ ortalıkta yoktu. Şimdi ne yapacaktı bu insanlar?

Manzarayı önce tavuk satıcısı gördü. Omuzlarına asılı iki sepet tavuğu vardı ve alıcıları çekmek için bağırp duruyordu. Birden durup, taşıdığı kuşlar gibi viyaklamaya başladı. “Geliyorlar, geliyorlar, utangaçlar geliyor.”

İnsanlar durup etrafı dinledi, zaten hava hareket edilemeyecek kadar sıcaktı. Güneşin altında neredeyse canlı canlı kızaran hayvanlarla insanların kavruk bedenlerinin kokusu duyuluyordu. Pazar günü olmasa öğle uykusu saatiydi bu. Tavukçu tekrar bağırdı ve heyecan dalga dalga yayıldı.

“Şu aptal inek yetiştiricileri için çıkan yaygaraya bak,” dedi pazar kalabalığından biri. Bu laf zengin deve satıcılarının gevşek, halsiz kahkahalarıyla karşılandı.

Hep birlikte durup Şavili erkeklerin silüetlerinin uzakta netleşmesini izlediler. Pazarcılar Şavilileri görebiliyor, ama inek göremiyorlardı. Hatta, şaşkınlık içinde, birkaç deve görebildiler.

“İnek getirmiyorlar, ne olmuş bunlara?” diye sordu tavuk satıcısı ortaya. Ailesine on inek almak için bütün gün bekleyen daha enerjik ve meraklı biri tavukçuyu kenara itti.

Asogba adamlara düşünmek için zaman vermedi. Menzile girer girmez hiçbir şeyden şüphelenmeyen kalabalığa ateş açtılar. Panik çekirge sürüsü gibi yayıldı. Şavililer ateşe devam ederken pazarcılar çil yavrusu gibi kaçıştı. Deve üzerindeki bir-iki gözü pek adam ok attı, birkaçı dövüş bıçağını çıkardı, ama bunlar makineli tüfekleri olan adamlara karşı ne işe yarardı ki?

Akşam çökmeden Asogba’yla adamları yaklaşık elli deve kapmış, bütün Ongarlılarının ödünü koparmış ve iki kişiyi yaralamışlardı. Neyse ki nişan almayı beceremiyorlardı, yoksa pek çok insan ölebilirdi. Pazar yerindeki adamların çoğu, Asogba’nın savaşçıları çok yaklaşımadan önce kaçıp saklanacak vakti bul-

muştı. Şavililer saldırıdan sonra geri dönüp Asogba'nın arabasını sakladığı yere gitmişlerdi. Adamların hepsinin altında deve vardı ve Asogba'nın iki yanında krallar gibi sürüyorlardı yeni hayvanlarını.

Hakikaten tuhaf bir manzaraydı. Asogba, Land Rover'ına kurulmuştu, başındaki örtü serin akşam rüzgârında uçuşuyor, arabası arkasında bir toz bulutu bırakıyordu. Deve sürücüleri, korkmuş hayvanların üzerinde arabanın biraz arkasından geliyor, bir yandan da, özgürlük şarkısı da dahil olmak üzere, Şavi'nin kora şarkılarını söylüyorlardı.

“Artık herkes Şavilerin o kadar aptal olmadığını bilecek,” diye bağırdı üvey kardeşi Viyon, Asogba'ya. Duyanlar başlarıyla onaylayıp şarkı söyleyerek, başarılarını tekrarlamak üzere bir sonraki köye doğru sevinç içinde yol aldılar.

Gelgelelim, yeni almaya başladıkları kölelerle, hayat Asogba ve askerleri için çok geçmeden zorlaştı. Evlerini yanarken, develerini gaspedilirken görmeye dayanamayan pek çok köylü bunlar yerine kendi toplumlarında kötü suçlar işlemiş akrabalarını veriyordu Asogba'ya. Askerlerle birlikte bu baş belası kölelerin de karnı doyurulmalıydı. Bu konuda Asogba'yı ilk uyaran kardeşi Viyon oldu.

“Hımmm, kuraklık da pek yardımcı olmuyor bu işe,” diye kafa yordu Asogba.

“Maalesef,” diye katıldı Viyon.

“Yarın Blimer sınırındaki köye baskın yapalım. Adamlarımıza hazırlanmalarını söyle. Eminim onlardan yiyecek alırız. Bu kadar endişelenmemize gerek yok. Çölün bizden haberdar olmasını istiyoruz. Böylece krijolar ne zaman Şavi'yle ilgili şarkılar söylese Patayon'un oğullarının Şavi'yi nasıl yücelttiğinden bahsedecekler. Bunu bir düşün, Viyon, savaşçılarımıza da anlat,” dedi Asogba kendinden emin bir şekilde.

Ama Blimerliler, Asogba ve adamlarının köylerine yaklaştığını biliyordu. Yiyeceklerini kaptırmak, develerini elden çıkarmak istemiyorlardı. Verecek suçluları ya da fazladan çocukları

da yoktu, bu yüzden çadırlarını topladıkları gibi başka bir yere göçtüler.

Asogba ve adamları büyük umutlarla köye varıp yeni sökül-müş çadırların bıraktığı çukurlarla dolu bu boş meydanı görünce şaşırıp hayal kırıklığına uğradılar. Su çukurlarında bir damla bile su yoktu, hepsi hortumlanmıştı. Asogba bunun üzerine emir ver-di: “Develeri öldürmeye başlayın.”

İlk öldürülen devenin eti ve suyuyla, her şeyi yeniden düşün-mek için onlara yetecek kadar, birkaç gün daha hayatta kalabi-lirlerdi.

“Adamlarımız sadece aç değil, Prensım, ailelerini ve arka-daşlarını da görmek istiyorlar. Sevdiklerinin bu kuraklığı nasıl geçirdiğine dair endişeleri var. Zaten eğer çölde fethimize devam etmek istiyorsak önce Şavi’ye dönüp ikmal yapmamız gerekecek,” dedi Viyon.

Asogba önce güldü. “Albino Mendoza ailelerimize yiyecek getiriyordur, ayrıca daha çok su çukuru kazmak için alet gönder-meye de söz vermişti. Blimer’in ürkek halkı kuraklıktan zarar görmüş olabilir ama bizim halkımız emniyette. Onlara bir zarar gelecek olsa Şavi’den ayrılır mıydım ben hiç? O kadar aptal ol-duğumu mu sanıyorsun?”

Birkaç gün sonra Viyon develerin bile yorulmaya başladığını, suyun da yok denecek kadar az kaldığını söyleyerek üvey ağabe-yini bir kez daha uyardı.

“Bu kez seninle aynı fikirdeyim, Viyon. Koo’daki küçük köyü de aldıktan sonra bütün fetihlerimizle birlikte halkımıza dönece-ğiz. Cephanemiz bitmek üzere, adamların da analarının ve karıla-rının yemeklerini özledikleri belli. Üstelik kara-kayığımın yakıtı ihtiyacı var.”

Ertesi sabah her zamanki gibi hazırlanıp Koo’ya sürpriz sal-dırı düzenlediler. Saldırıdan sonra kuzeye doğru gidip atalarını nesillerdir koruyan Tibetsi tepelerinin yarıklarından geçmeyi umuyorlardı.

Ama ikinci kez hesapta olmayan bir durumla karşılaşacaklardı. Asogba ve adamlarının evlerine döndüğü haberi yayılmıştı. Koo halkı onların Şavi'ye gitmek için buradan geçmek zorunda olduklarını biliyordu. Köylüler onların havanın insafı bir soğuklukta olduğu sabahın erken saatlerinde gelmelerine izin verdiler. Şavililer ateş etmeye başlayınca, bütün köyün ateşe verildiğini gördüler dehşet içinde. Kaçmaya çalışanlar çöl bıçaklarıyla sırtlarından vuruldu. Araba da ateş alıp infilak etti, develer duman-dan boğulup öldüler. Asogba hesabı yanlış yapmıştı. Koo halkı kendilerini savunma zahmetine girmemiş, Şavililerin silah seslerini duyar duymaz köyü ateşe verip beklemişlerdi. Asogba'yla adamları yangına yakalanmıştı.

Önceki ayların başarısından sonra onur kırıcı bir deneyimdi bu. Onlara saldıranların ortaya çıkıp kendilerini göstermemeleri daha da utanç vericiydi. Bazıları Koo'luların da kendi albinoları olduğunu, köylülere yardım ettiğini söylüyordu, çünkü bir noktada, Asogba onların da tüfek kullandığını düşünmüştü.

Fena halde yanan ve sarsılan Asogba, kardeşi Viyon ve altı adamla birlikte hayatta kaldı. Eve gitmek, kuru kumları, Şavi'nin tepelerini geçerek eziyetli bir yolculuk yapmak zorundaydılar. Yirmi gün boyunca acılar içinde yürüdüler.

Asogba yol boyunca kendisini hâlâ dinleyen kardeşi Viyon'la konuşuyordu. "Göreceksin, yeniden hazırlanıp kaybettiklerimizi, develerimizi, kölelerimizi geri alacağız. Kano ve Kokumalara kadar gidip atalarımıza yaptıklarının öcünü alacağız." Kalan az sayıdaki takipçisi başıyla onaylıyordu onu. Eğer Asogba'nın düşlerinin bir delinin saçmalıkları olduğunu düşünüyorlarsa bile bunu söyleyemeyecek kadar güçsüz ve yorgundular. Ateşten kurtarmayı becerdikleri kurutulmuş deve etini sessiz sedasız çiğnemekle yetindiler. Şavi'ye vardıklarında vakit öğleyi bulmuştu. Hava esintisiz, güneş insafsızdı. Her şey kavrulmuş gibi görünüyordu ve taşlar öyle sıcaktı ki sandaletleri yakıyordu. Kuşların yahut hayvanların sesi duyulmuyor, saray muhafızları ortalıkta görünmüyordu. Tekinsiz bir durum vardı.

Asogba ve kalan birkaç adamı ihtiyatla girdiler duvarlardan içeri. Neden bu kadar dikkatli yürüdüklerini bilmiyorlardı ama öyle yürüyorlardı işte. Yıkık dökük bir evden çıplak bir çocuk çıktı koşarak, gelenleri görünce hayalet görmüş gibi basıverdi çılgılığı. İnsandan çok iskelete benzeyen bir kadın kapıdan başını uzatıp etrafa bakındı. Asogba'yla adamlarını görünce de yerinden kıpırdamadı, aklını, alışkanlıklarını kaybetmiş gibi parlak gün ışığında durmuş gözlerini kırıştırtıyordu.

“Bakın, Prensimiz, kralın son kraliçesi, Ayi'nin kızı değil mi bu? Ne yapıyor böyle sarayın dışında? Kral babamız ölmüş olmasın?..” Viyon'un haşin sesi Asogba'yı delip geçti.

Sesleri duyan bir-iki kadın daha gelenlere bakmaya çıktı. Ayi'nin kızı gibi onlar da yürüyen iskeletlere benziyorlardı.

İskeletlere dönüşmüş kadınların bakışlarına daha fazla dayanamayan Asogba vücudundaki tüm gücü toplayıp bağırdı, “İhtiyar heyeti nerede? Kuraklık olduğunu biliyorum ama onlar mecliste olmalı, sizin de yeterince yiyeceğiniz olmalı. Albinolar yemek gönderdi...”

Kadınlar Asogba'nın bağıra çağıra saçmalamasını izlediler. İçlerinden biri izleyenleri korkutacak bir şekilde boğuk bir sesle gülmeye başladı. Rahibe Iyalode'ydi bu.

“Erkekleri mi soruyorsun, Yavaş Patayon'un yüce oğlu Asogba? Gel sana erkeklerimizin nerede olduğunu göstereyim.”

Küçük, hüzünlü grup tereddüt etmeden bu üşütük kadının peşine düştü. Göle yaklaştıklarında, çürüyen etin ağır kokusu çarptı burunlarına. Hâlâ hayalet gibi gülen Iyalode ciyakladı. “İşte oradalar, toplanmışlar, bize kaç deve getireceğinizi tahmin etmeye çalışıyorlar.”

Asogba kadının titrek parmağının işaret ettiği yere baktı; gördüğü manzara öyle mide bulandırıcıydı ki elleriyle yüzünü örttü, oradan kaçmamak için kendini zor tuttu.

“İhtiyarları kim öldürdü?” diye sordu Viyon dişlerini gıcırdatarak.

“Birçoğunu kuraklık öldürdü, gerisini de Ongarlılar halletti. Onlarla alay edip sizin “çöl fetihleriniz”den bahsettiler. Buysa bütün düşünen erkeklerimizi öldürdü. Biliyorsun, utanç onları çabucak öldürür. Konuşan erkeklerse hâlâ buralardalar, Şavi tepelerinin arkasında yaşayıp saklanıyorlar. İş yapan erkekleri de sen götürdün, yani burada çok az adam kaldı.” Iyalode olanları anlatabilecek kadar kontrol edebilmişti kahkahalarını.

“Ama neden açlıktan ölsünler ki?” diye üsteliyordu Asogba hâlâ.

Büzüşerek eski boyutunun yarısı kadar kalan Iyalode tekrar kahkaha atmaya başladı. Asogba’yla yanında duran Egbongbele’nin oğluna sordu, “İnsanlar neden açlıktan ölürler? Büyük fatihimizin sorusuna bakın hele!”

Asogba yutkundu, ama ne olursa olsun rahibenin alaylarının onu öldürmemesi gerektiğini söyledi kendine. Utançtan ölmeye hakkı yoktu, büyük bir lükstü bu. Yaptığı hataları düzeltmeliydi önce.

“Ama albinolar yiyecek göndermedi mi?” diye yineledi Viyon.

Şoşovi’nin yalpalaya yalpaya onlara doğru geldiğini bu sırada gördüler. Asogba onu görünce öyle şaşırdı ki annesine sarılmak aklına bile gelmedi. Şoşovi’nin de, diğer kadınlar gibi, hayalet gibi, boş bir bakış vardı gözlerinde. Asogba ve askerlere sanki orada değillermiş gibi bakıyordu.

“Asogba, oğlum, her şeye yeniden başlamak zorundasın. Çok aptallık ettin. Huzur dolu hayatımızı mahvettin, hem erkeklerimizi, hem de hayat tarzımızı ve mahremiyetimizi kaybettik. Her şeye yeniden başlamak zorundayız. Bütün Şavi’de topu topu elli adam kaldı, ama en azından genç çocuklarımızı kurtardık. Şimdi görevin, Şavi oğlu Asogba, hayatta kalmamızı sağlamak.

“Yardım dilemeye gelen albinoların gücümüzü bilmesine izin verdin, bizi iğfal etmelerine, sahip olduğumuz ne varsa, bizi insan yapan ne varsa elimizden almalarına izin verdin. Şimdi Yeni Şavi için bir yer bulman gerek. Bu, senin görevin. Eğer bunu ba-

şarırsan gelecek nesiller seni affedecektir, ama utanç ve kederin seni öldürmesine göz yumarsan gelecek kriorlar şarkılarıyla seni sonsuza dek lanetleyecektir. Bir kez tecavüze uğradık, ikincisine izin verme.”

Asogba ne ağlayabildi, ne de konuşabildi. Feci şekilde yanan bacağı da, başı da çok ağrıyordu. Ama bütün gözler üzerindeydi. En sonunda dili çözüldü. “Peki ateşten kuşa ne oldu, altı günde bir yiyecek getirmeye söz vermişlerdi hani?”

“Söz verdiklerinden haberimiz yoktu. Albino siz gittikten hemen sonra geldiğinde ülkesinin Şavi taşlarına ihtiyacı kalmadığını söyledi. Biliyorsun ki bu kuraklık için hazırlık yapmamıştık. Bizim halkımız, ‘İnsanın çıplaklığını sadece kendi kıyafeti örter,’ der. Vücudunu örtmesi için başkasına bağımlı olmak iyi değildir. Sen iş yapan bütün erkekleri alıp götürdün, kalanların çoğu da utançtan öldü. Bir şey yetiştirmek için çok geçti. Erkekler sinekler gibi öldü, kadınlar da ellerinden geldiğince hayatta kalmaya çalıştılar.”

Kuraklık iki ay daha sürdü, çok insan daha öldü. Asogba, Şavi Kralı oldu, ama binler yerine yüzlerce insanın kralıydı. Sonunda Ayoko’yla evlendi; çünkü Şoşovi, Ayoko’nun Ronje’den kaptığı frengiden kurtulduğuna emindi. Ama yanılıyordu, zaman albino hastalığının kökünü kurutamamıştı. Hastalık Ayoko’dan Asogba’ya, ondan da sonraki iki karısına geçti, hiçbirinin çocuğu olmadı. Şavi’de tedaviyi kimse bilmediğinden Asogba da, karıları da uzun yaşamadı.

Şavi soyunu sürdürmek Asogba’nın üvey kardeşi Viyon’a kaldı.

Asogba bir seferinde Viyon’a şöyle demişti: “Ogene bizim gibi, insanlığın geri kalanına hiçbir katkısı olmayan bir halkı niye yarattı?”

Hep Patayon gibi davranan Viyon cevap vermeden önce uzun uzun düşünüp taşınmıştı. “Bizim insanlığa verecek çok şeyimiz var Kralım. Albinolara insanların birbiriyle nasıl ilgileneceğini, ötekinden nasıl sorumlu olacağını gösterdik. Ülkelerine giden

ziyaretçileri, hatta seni, Kralımızı bile suçluların arasına koyduklarını söylemiştin. Albinoların ilk başta buraya, ülkelerindeki en akıllı adam kendi halkını havaya uçuracağı için geldiklerini söylemiştin. Ama onlar buraya geldiğinde biz onları en güzel evlerimizde ağırladık. Sence bunu aptallığımızdan mı yaptık? Ben-
ce Ogene bize hayat tarzımızla, medeniyetimizle ilgili bir ders veriyordu. Kaçmak zorunda değiliz. Eskisi gibi yaşayabilir, kuraklıklarla uğraşıp toprağımızı ekip biçebiliriz. Çöl maceramız, Ogene taşları bir rüyaydı, şeytana uyduk. Onların sözlerine inandığın için kimse seni suçlayamaz –ama hepsi kötü bir rüyaydı. Sonucunda hepimizin neler çektiğine bak.

“Döndüğümüz gece Kraliçe Ana’nın sana söylediklerini hatırla. ‘Şavi hepimizin Anasıdır,’ demişti. Şavi bir kez iğfal edildi, bir kez daha iğfal edilmesine asla izin vermemeliyiz.”

“Viyon, medeniyet tam olarak nedir?”

“Ne olduğunu bilmiyorum, ama bizim ona sahip olduğumuzu, hatta en iyisine sahip olduğumuzu biliyorum. Belki albinoların da kendi medeniyetleri vardır. Söylemesi zor... Bilemiyorum.”

İki kardeş orada oturup, geleceği düşünmüşlerdi uzun uzun.

Şavi'nin İğfali

BUCHI EMECHETA

Afrika'nın yetiştirdiği en büyük kadın yazarlardan biri olarak kabul edilen Buchi Emecheta'nın bu romanı, post-kolonyal edebiyatın ilginç ve önemli örneklerinden biri.

Büyük Sahra'nın kenarındaki göllerin kıyısında hayali bir ülke olan Şavi'de ve kısmen de İngiltere'de geçen roman, hayatlarında ilk kez "uygar" dünyanın yaşam tarzıyla karşılaşan basit, yalın ve insancıl bir halkın mizahi, ama nihayetinde dokunaklı bir portresini çiziyor.

Şavi'nin hükümdarı Kral Patayon'un ülkesine gökten düşen "ateşten bir kuş"un içinden çıkan "albino yabancılar", bu ülkenin sade, barışçıl insanlarını yepyeni söylem, görenek ve sömürü biçimleriyle tanıştırıyor. Neticede Kral Patayon, artık göl tanrıçalarının bile çözemediği türden sorunlarla yüzleşmek zorunda kalıyor...

"Emecheta'nın yazdıklarında özgünlüğün ve yeniden icat edilen bir dilin pırıltısı var...kullandığı malzemede sağkalım sorunlarının saklı olması, anlatısına ağırlık katıyor."

—John Updike, The New Yorker

"Emecheta incelikli, güçlü ve tutkulu bir yazar."

—New York Times

VARLIK

ISBN 978-975-434-374-8

9 789754 343748